

DIÓSGYŐR

EGYKORI TÖRTÉNELMI JELENTŐSÉGE.

WENZEL GUSZTÁV,

RENDES TAGTÓL.

(Olvastatott a M. Tud. Akadémia 1872. november 11-ki ülésén)

PEST, 1872.

EGGENBERGER-FÉLE AKAD. KÖNYVKERESKEDÉS.

(Hoffmann és Molnár.)

DIÓSGYŐR

egykori történelmi jelentősége.

Dr. WENZEL GUSZTÁV

rendes tagtól.

„Borsod megye regényes hegysége a Bükk között — úgy mond Vahot Imre — Miskolcztól félóra távolban, hol a szem elől elrejtve tündéri szépségű völgyek buja vegetációval, kristály vizesések, s égbemerendező sziklahegyek félig betakarva őserdők árnyaival, ábrándos alakzatú szamos mély csepegőkőbarlangok, százados hallgatagságban őrizve a természet kifürkészhetlen titkait, rejlenek; érdekes látványként nyúlik el a diósgyőri völgy, melynek kapuja maga Diósgyőr helysége régi váromladékaival. Magas lelkesedés ragadja meg keblünket, ha a régi dicsőség e helyét vándorlépteink érintik.“ *)

Ezen érdekes helyiség történeti multját felderíteni, s kimutatni, mi nagy jelentőségű eseményeknek volt az egykor színhelye, névszerint pedig, mint egykori királyi mulatóhelynek mi nevezetes volt fénykora, — jelen előadásomnak feladata. Fejtegetésemnek annál nagyobb fontosságot vindikállok, mert Podhraczký József és Nagy Iván néhány rövid történelmi jegyzetein (Magyar Történelmi Tár VII. köt. 257. l. és XI. köt. 231. l.), s Kun Miklós „Miskolcz multja, jelenje, tekintettel jövőjére“ (Miskolcz 1842.) czimű munkáján kívül;

*) Magyar föld és népei, Pest 1846. III. füz. 13. l.

— Vahot Imre értekezése a diósgyőri vashámorokról (Magyarföld és népei eredeti képekben, Pest 1846. III. füz. 13. l.); s egy másik értekezése „Miskolcz és Diósgyőr történeti multja“ (Kubinyi Ferencz és Vahot Imre, Magyarország és Erdély képekben, II. köt. Pest 1853. 118. sk. ll.) mindaz, mit eddigi irodalmunk e tárgyra vonatkozólag nyújt. A minék folytán, és ezen csekély irodalmi előzmények után, tehát előadásomat csaknem kizárólag közvetlen kütfői adatokra fektetem, melyeket archivális tanulmányaim közben egybe-gyűjtöttem.

Különbön fejtegetésem három részre oszlik, melyeknek *elsejében* Diósgyőrt mint egy terjedelmes uradalom caput bonorum-át tekintem, *másodikában* annak történetéről általában, *harmadikában* pedig egykori fénykoráról szólandok.

I. Diósgyőr vára és uradalmának egykori jelessége.

A régi diósgyőri vár, mely már a IX. században fennállt, minthogy hihetőleg csak földvár volt*), s a XIII. században teljesen elpusztult, itt tekintetbe nem jöhet.

Azon Diósgyőr várat, melyről mi itt szólunk, valószínűleg I. Lajos király építtette fel.***) S ha szemügyre vesszük, hogy mi kedves mulatóhelye volt ez a nagy királynak, mi előkelő vendégek fordultak meg falai közt, s mi fontos diplomatiai és közjogi kérdések elintézésére volt több ízben színhelynek kiszemelve: nem lehet kétségünk, hogy Diósgyőr a XIV. és XV. századokban Európa legnevezetesebb és legfényesebb várainak egyike volt.

De Lajos király azt egyszersmind egy nagyobb jószágtestet főhelyévé, egy terjedelmes uradalom caput bonorum-ává tette, s így itt nemcsak a várról, hanem annak tartozékairól, azaz azon egyes jószágokról is kell szólnunk, melyek egészéhez számítottak.

*) Ipolyi Arnold: A kunok Bél-Háromkúti, másképp Apátfalvi Apát-sága (a m. t. akadémia archaeol. bizottsága Archaeologiai Közleményeinek VI. kötetében 25. l.)

**) U. o. 26. l.

A jelen értekezéshez csatolt Diósgyőri Regesták azon gondoskodásról tesznek bizonyosságot, melylyel Lajos király a diósgyőri uradalmat alakítani és virágzóvá tenni igyekezett. Diósgyőr-váralján kívül, mely mint a várhoz közvetlenül tartozó mezőváros akkor sokkal fontosabb volt, mint a mai Diósgyőr mezőváros, — a vár tartozékai közt kiválólag Miskolcz nevezetes, mely a XIV. századtól kezdve szerencsés körülmények által elősegítve, vagyonilag és társadalmilag mindinkább emelkedett; míg végre az uradalom főhelyét is túlszárnyalta, és annak kötelekéből kilépnie sikerült, a minék folytán önálló szabad privilegiált várossá lett. Regestáink azonban más helységekről is szólnak, melyek akkor Diósgyőrhez tartoztak, p. o. Mohy, a „possessio Valahalis Keresztes“, Mező-Kövesd stb.

De másrésről Regestáink arról is tesznek bizonyosságot, hogy Zsigmond király uralkodása kezdetén Diósgyőr várát elhanyagolta, s a diósgyőri uradalom fentartásáról sem gondoskodott, sőt annak tartozékait el is idegenítette. Névszerint Boldva, Abod és Lugna helységeket, melyek előbb Diósgyőrhez tartoztak, Zsigmond király eladományozta.

Albert király 1439. a diósgyőri uradalom tartozékait következőleg írja le: „Castrum nostrum Diosgyör vocatum, ac oppida similiter Diosgyör et Miskolcz vocata, nec non possessiones seu villae Kisgyör, Aranyas, Warbo, Paraznya, Hradistyán, Kápolna, Lászlófalva, Babon, Mochy, Solcza, Petri, Zyrma, Nyék, Keresztes et Kövesd nominatae.“

Ezek közt első helyen említendő *Diósgyőrváralja* vagy *Diósgyőr* mezőváros, a tulajdonképi vár tőzsomszédságában, melyet a váron kívül, a pálosoknak Krisztus szent testéről címzett monostora („prope finem villae Diosgeur“ 1304. *Reg.* 1. sz.; „claustrum prope nostrum castrum Diosgyör constructum“ 1373. *Reg.* 29. sz.; „claustrum sanctissimi Corporis Christi supra villam Gewr“ 1439. *Reg.* 118. sz.) is nevezetessé tett. Különbön Diósgyőr lakosai vendégi joggal éltek. (*Reg.* 26. sz.)

Második helyen említettik *Miskolcz* mezőváros, mely a XIV. század harmadik évtizedeig az Ákos nemzetségnek, azután 1366-ig a Széchy családnak volt birtoka, 1366. pedig

Lajos király birtokába ment által, és a diósgyőri várhoz kapcsoltatott (Reg. 10.). Már fentebb szoltunk róla.

A többi itt elősorolt helységek közt különös figyelmet érdemel Keresztesnek „possessio Valachalis“ elnevezése. Magában világos, hogy itt ezen elnevezés tulajdonkép u. n. oláhokat, vagyis ruméneket avagy románokat nem jelenthet. Úgy szintén itt a szónak attól is eltérő értelme van, mely szerint a felső megyék p. o. Árva megye, tótjai közt, vagy az előbbi Szlavoniához tartozott Varasd vidékén, u. n. „valachus“-ok említetnek. Általán véve a „Valachus“ elnevezés a hazai ethnographia érdekesebb, de nehezebb kérdései közé tartozik, melynek megfejtése a jelen értekezés feladatához nem tartozik ugyan, de melyre nézve, fájdalom, azt kell beismerünk, hogy annak sikeres megoldása mindeddig még előkészítve sincsen.

Különben a diósgyőri uradalom a XIV. századnak második felében már constituálva, s a XV. századnak kezdetén fennállására nézve biztosítva lévén, ezen idő óta csak külvilágosonyai tekintetéből még bír nagyobb érdekl. E tárgyban regostáink részletes felvilágosítást nyújtanak. A XVI. századi állapota pedig jelen fejtegetésemnek tárgyát már nem képezi.

II. Diósgyőrnek története általában.

Diósgyőr váráról már Béla király névtelen jegyzője tesz említést, azt beszélvén el, hogy „ott Árpád vezér Bors atyjának Bungerek nagy darab földet adott, a Tapoleczá vizétől fogva Sajó vizéig, mely föld most Miskolcznak nevezetik; és adott neki egy várat, melynek neve Győr (Diósgyőr). És ezen várat fia Bors a maga várával, mely Borsodnak nevezetik, egy vármegyévé alkotta.“ *)

Ezen adatot, mely határozottan con-tatálja, hogy a mai Diósgyőrnek helyén már akkor vár állt, midőn a honfoglalás

*) „Ibi etiam Dux dedit Bugurnee patri Borsu terram magnam a fluvio Topulucea usque ad fluvium Souyon, quae nunc vocatur Miskolcy; et dedit ei castrum, quod dicitur Geuru; et illud castrum filius suus Borsu cum suo castro, quod dicitur Borsod, unum fecit Comitatum.“ De gestis Hungarorum 31. fejt.

történet, s hogy Borsod vármegye alkotásában annak nevezetes része volt, annál fontosabbnak tartjuk, mert az árpádi királyok korszakából ezen egész vidékről csak kevés és töredékes tudósításaink vannak.

Annai bizonyos, hogy az egri egyházmegye alakulásakor Diósgyőr és környéke ezen megyéhez tartozott*), melynek cathedralis főesperestése a borsodi volt**); de ezen vidék akkori állapotáról, és azon eseményekről, melyeknek talán színhelye vala; a nagy tatárjárás előtti időből mit sem tudunk. Némi, de igen csekély felvilágosítást nyújtanak a néhány régi család birtokviszonyait tárgyozó okmányok***); anélkül azonban, hogy ezekből a diósgyőri vár sorsára nézve valamit következtetni lehetne.

A dolog természetében feküdt, hogy 1241. a Sajó melletti vésznap után, a tatár csapatok e szomszéd vidékeket azonnal elárasztották, mi azoknak teljes elpusztulásával járt. IV. Béla királynak ismeretes 1261-ki okmánya, mely az egri egyház jogait és birtokállapotát megerősíti †), Diósgyőrt mint várat fel sem említi, és az Eger völgyére (vallis Agriensis) vonatkozólag így szól: „Vallis Agriensis incipiendo a terra nobilium de Bel, et a terra Noggeur (ez az okmányilag megállapítható helyes lectio) castris nostri de Borsod.“ 1271. pedig, midőn V. István király a dunamelléki megyéknek általános gyűlését tartotta, s itt az egri egyház jogainak megvizsgálása végett országos bizottság küldetett ki, ezen bizottság egyik tagja Ákos nemzetségbeli Ernei (Irenaeus), a későbbi bán, volt, ki Diósgyőrt birta ††). Ennek fia István (Magister Stephanus filius Erney Bani, Judex Curiae domini Regis †††), III. Endre alatt az 1299-ki pesti országgyűlésen volt jelen, s később mint nádor még fontosabb szerepet játszott.

*) Balász Ferencz, Az egri egyházmegye alakulása (Emlékkönyv Kis-Apponyi Bartakovics Béla egri érsek aranymiséjének ünnepére, Eger 1865. 64. l.).

***) U. o. 66. l.

****) Ipolyi Arnold, A kunok Bél-Háromkúti apát-ága. (Archaeologiai Közlemények. Pest 1866. 9. l.)

†) Fejér, Cod. Dipl. IV. k. 3. r. 33. sk. II.

††) U. o. V. k. 1. r. 153. sk. II.

†††) U. o. VI. k. 2. r. p. 229.

Kitetszik ezekből, hogy téves azon vélemény, mely egy a diósgyőri várban még 1797. olvasható felírásnak alapján azt tartja, hogy Diósgyőr 1252. Mária királyné, IV. Béla nejének birtoka lett volna *). Mert a felírás nem ezen Mária királynéra, hanem Mária II. Lajos király nejére vonatkozott **).

S nem kevésbé téves azon nézet is, melyet Wagner Károly említ: „Exstant litterae Belae IV. Regis, quibus e dominio familiae Bors, arcē Diosgewra, in perenne Regale praedium redacta, ceteras arces, nempe Kraznahorka, Barzethe, Somlyokew, Thorna, Zendrew, Pelsewez, Gumur, Chytanuk, cum suis appertinentiis vastissimis, a fontibus rivorum Göncs et Zumulnuk, usque fluvios Sajou et Buldva protensis, idem Rex Philippo et Detrico filiis Mathaei donavit“ ***). S midőn Wagner sóhajtva ekkép folytatja: „Utinam has litteras nancisci liceret!“ úgy látszik, hogy mystificálva volt. Mert az említett okmányt Fejér tette közzé †), s abban Diós-Győr váráról egy árva szó sem fordul elő.

Megjegyzendő itt, hogy Ákos nemzetségbeli István nádor nemcsak Diósgyőr várát, hanem Miskolcz helységet is bírta, hogy azonban azon nevezetes változások, melyek Robert Károly király alatt hazánk nemes családjainak birtokviszonyaiban történtek, — mint látszik — az említett István nádor birtokára is kihatottak. Azt látjuk ugyan, hogy István nádor 1304. Diósgyőrött (mely akkor még Nagygyőrnek nevezetett) Krisztus szent teste, s Dédes felett a szent lélek dicsősítésére a pálosoknak két, egykor híres monostorát alapította, s ezen alapítását 1313. és 1315. új adományozásokkal bővítette. De Miskolczot már 1325. a Szécsy család bírta; míg Diósgyőr vára is a XIV. századnak közepe táján Lajos

*) „Castrum Diós-Győr, cum adnexo oppido Miskolcz aliisque appertinentiis, primum quidem Maria Prima, Belae IV. Regis conjux anno 1252. sibi olegit, ut inscriptio quoque in arcē Diós-Győriensi adhuc 1797. visibilis testabatur.“ Történelmi Tár VII. köt. 257. l.

***) Ezen felírást Podhraczký József közölte u. o. 258. l.

****) Collectanea Genealogico-Historica illustrum Hungariae familiarum, quae iam intercederunt, Decas I. Pozsony stb. 1802. 56. l.

†) Cod. Dipl. IV. k. 1. r. 287. l.

király birtokába jutott. Láttuk már, hogy ez Diósgyőrt egy terjedelmes birtokká alakította.

Diósgyőr történeti jelentőségének az volt alapja, hogy Lajos király mulatóhelyének szemelte ki. „Nevezetesen 1369. óta, mond Ipolyi Arnold, Diós-Győr Lajos királynak annyira kedvencz mulatóhelye volt, hogy ott nemcsak évenként gyakrabban megfordult, de hosszabban is mulatott, sőt a késő őszi időszakot, a vadászatok idejét s karácsonyi ünnepeket már rendszeren itt töltötte. A Bükkhegységnek kies völgyei, vadász és gyümölcsös kertjei kelemein kívül egyébiránt magas szellemi élvezekkel is találkozhatott vidékén, hol akkor számos virágzó zárdá és monostor állott mindenfelől. Egyfelől a diós-győri és Dédes feletti sz. léleki pálos zárdák; lejjebb a zircziek béli monostora; másfelől Tapolczán és Kácsón ismét a benedekiek régibb monostorai voltak: a buzgóság, jámbor és ájtatos élet, tudomány és művészet mindannyi menhelyei és oaszjai, alig néhány órányi távolságra egymástól és Diósgyőrtől, bizonyára élénk, mozgalmas, vallásos és műveltségi életet gerjeszthettek körükben“ *).

Különben látni fogjuk, hogy az említettekén kívül fontosabb politikai okok is voltak, melyek kiválólag I. Lajos és Zsigmond királyok korában Diósgyőrt nemcsak nevezetes királyi mulatóhelylyé, hanem politikai és diplomatiai tekintetben is fontos helyiséggé tették.

Diósgyőr azonban történeti fontosságának legmagasabb pontjára a XIV. és XV. századok alatt emelkedett, melyeket tehát fénykorának is lehet tekinteni. S ezen szempontból külön fogjuk fejtegetni viszonyait és fordulatait, s azon eseményeket is, melyeknek akkor színhelye volt. Fejtegetésünket a jelen értekezéshez csatolt diósgyőri regestákra alapítjuk.

Sorsának kedvezőtlen fordulati pontja a mohácsi vész után állt be, — a mely idő eseményei Diósgyőrt előbbi jelentőségéből fokontint kivetkőztették, — míg elvégre történeti nimbusa is elveszett egészen. Az 1526. ótai események itteni

*) A konok Bél-Háromkúti, másképp Apátfalvi Apátság. (Archaeologiai Közlemények. VI. köt. 26. l.)

feladatunkhoz már nem tartoznak; s ehhez képest azoknak csak rövid áttekintését nyújtjuk.

A közvetlenül a mohácsi vésznap után következett években Diósgyőr még Mária mint magyar özvegykirályné birtokában maradt, dacára az 1514: 3. törvényeziknek, mely azt a koronai javak egyikének nyilatkoztatta. Mária várnagya 1527. Kallinezer Lénárt, Pemflinger Orsolyának férje volt, ki után ezen hivatalt Pemflinger Sebestyén viselte. Azonban a felsőmagyarországi háborús idők változékony fordulatai Diósgyőr sorsára sem maradtak befolyás nélkül; a mint hogy azt 1537. Gyarmati Balassa Zsigmond bírta, — miglen ez ellen Mária királyné nevében visszakövetelési per indítván, ismét Máriának ítéltetett oda. Mindamellett Balassa Zsigmond és neje Fánchy Borbála 1540. kieszközölték azt, hogy I. Ferdinánd által Diósgyőr 20,000 magyar aranyforintban nekik inscribáltatott; a mi különben teljes jogi érvényt csak 1548. nyerhetett, midőn t. i. Mária királyné a martius 8-ki augsburgi szerződés által az őt mint magyar királynét illető jószágokról és jövedelmekről testvéreinek Ferdinánd királynak javára lemondott*).

Ezen időtől fogva kettős csaknem ellentétes irányt kell a mindeddig magában egységes volt uradalom történetében megkülönböztetni; t. i. Miskolcznak önálló várossá alakulását, és a diósgyőri uradalomnak minden politikai és magasabb társadalmi tekintélyéből bekövetkezett elesését.

Miskolcz ugyanis kedvező külső körülmények közt, az uradalmi hatóság alól magát mindinkább kivonta, s többnemű privilegium által támogatva, különösen a múlt századnak kezdete óta már szabad privilegiált városnak állására emelkedett**).

Ellenben Diósgyőr vára, és az ahhoz tartozó uradalom, miután a török háború alatt mint kisebbszerű erőd némi jelentőséggel bírt, s a Balassa család után némi ideig a Fánchy, a

*) Hatvani (Horváth) Mihály. Magyar történelmi okmánytár a brüsseli országos levéltáról és a burgundi könyvtárból, II. kötet. Pest 1858. 153. sk. II.

**) Kun Miklós, Miskolcz múltja, jelenje, tekintettel jövőjére, Miskolcz 1842.

Perényi s az Enyinghi Török családok ideiglenes birtokában lett volna, elvégre az 1514: 2. és 3. tvényeziknek alapján koronai uradalmi minőségébe állítatott vissza, s mint ilyen gazdasági tekintetben hazánk nevezetesebb uradalmi közé számítatik ugyan, de magasabb politikai jelentőséggel már nem bír.

Itt tehát nem a mostani, hanem az egykori, európai nevezetes Diósgyőr érdekessége tekintetéből az ottani várkapitányok és várnagyok jegyzékét közlöm még, kikről kútfői adatoknak alapján tudomásunk van.

1358. Magister Petrus dictus Zudar filius Dominici de Bulch, Comes de Sáros et Castellanus de Diósgyőr (Reg. 9.)

1383. Magister Nicolaus filius Stephani dictus Saphar Comes Borsodiensis, et Castellanus de Diósgyőr et de Dedes (Reg. 67.)

1388. Magister Petrus de Peren Castellanus de Diósgyőr, Magister Pincernarum Regalium (Reg. 77.)

1399. Detricus Bubek Regni Hungariae Palatinus, Castrum Regium Diósgyőr tenens pro honore (Reg. 91.)

1401. Ugyanaz (Reg. 92.)

1411. Matheus de Palócz, Comes de Borsod, Castellanus de Diósgyőr (Reg. 100.)

1416. Ugyanaz (Reg. 110.)

1424. Matheus et Emericus de Palócz Capitanei Castri Diósgyőr (Reg. 121.)

1427. Benedek Domokos diósgyőri várnagy (Reg. 113.)

1425. Martinus de Czeke Castellanus Castri Dyosgeur. (Reg. 117.)

1462. Gregorius de Gay Castellanus Castri Diósgyőr (Reg. 126.)

1469. Georgius de Parlag Capitaneus Castri Diósgyőr (Reg. 133.)

1470. Johannes Newziger et Martinus Thurzo Castellani Castri Diósgyőr (Reg. 135.)

1471. Ugyanazok (Reg. 140.)

1472. Stephanus Zbugyai Capitaneus Castri Diósgyőr (Reg. 143.)

1473. Ugyanaz (Reg. 144.)

1478. Andreas Soldos Comes Castri Diósgyőr (Reg. 149.)

1482. Bernardinus de Monellis Commissarius Castri Reginalis Diósgyőr (Reg. 153.)

1485 körül Gregorius de Banha Comes Castri Diósgyőr (Reg. 155.)

1485. Albertus de Papia Comes Castri Diósgyőr (Reg. 154.)

1516. Magnificus Johannes Kosasezi officialesque eius in Castro Diósgyőr constituti (Reg. 173.)

1518. Ugyanaz (Reg. 175. 176.)

1519. Ugyanaz (Reg. 178.)

1523. Leonardus Pemflinger Comes et Castellanus Castri de Diósgyőr (Reg. 185.)

1527. Kallinczer Lénárt diósgyőri várnagy (Reg. 189.)

1533. Pemflinger Sebestyén diósgyőri várnagy (Reg. 190.)

III. Diósgyőr fénykora.

A korunkra jutott történelmi tudósításokat egybefoglalva azt találjuk, hogy Diósgyőr egykor különösen *mint királyi mulatóhely* volt fontos; s hogy e tekintetben fénykora a XIV. század második felében kezdődik, és egészen Mátyás király uralkodásának végeig tart. Ezen egy évszázadnál valamivel hosszabb idő alatt itt az eseményeknek névszerint *négy* combinatiója veendő szemügyre; t. i. *nagy Lajos királynak lengyel és olasz politikája; Zsigmond királynak folyton folyva változó diplomatiájának néhány epizódja; Borbála királynénak itteni tartózkodása; s Mátyás királynak hajlama, ki terhes uralkodási gondjai közt Diósgyőrött megpihenni és néhány kedves napot itt tölteni gyakran szeretett.*

1. Nagy Lajos politikája.

Robert Károlynak eszélyes politikája a XIV. század első felében Magyarországot az európai diplomacia egyik elsőrangú tekintélyére emelte, s nem is igen volt fontosabb politikai ügy, mely akkor Európában a magyar királynak részvéte nélkül intéztetett volna el. A magas politikának fonalai nagy rész-

ben a magyar király udvarában folytak össze, a minek természetzerű következése az volt, hogy a magyar szent koronával külső országok is, hol közelebbi érintkezésbe, hol szorosabb összeköttetésbe jöttek.

S ez különösen Lengyelországgal történt így, több hatályos körülménynél fogva. Névszerint azon házasság, mely Robert Károly és negyedik neje, Lokietek IV. Ulászló lengyel királynak (1306—1333) leánya Erzsébet közt 1320. kötöttet, nemcsak a magyar Anjou és a lengyel Piast királyi családokat fűzték egybe a rokonság legszorosabb kötelékei által; hanem Erzsébet testvére, III. Kazimir lengyel királynak (1334—1370) gyermeknélküli halála után, unokaöccsét Lajos magyar királyt is emelte a lengyel trónra.

Nem lehet itt feladatomban, a magyar és a lengyel udvarok közt fenforgott akkori diplomatiái tárgyalások, valamint a Lajos király és a lengyel rendek közt megállapított egyezményeknek részletes fejtegetésébe ereszkeszteni. S így röviden csak azt említem fel, hogy midőn Sobieski III. János király alatt 1681. az akkor a krakói várban őrzött lengyel országos levéltárt rendezték, az erről azon év szeptember 30-án készült inventariumban a „Litterae Regni Hungariae“ című fasciculusban a Budán 1355., Krakóban 1364. és Budán 1369. folyt diplomatiái tárgyalásokat és egyezményeket tárgyzó státus-akták jelentetnek ki e tekintetben alapokmányoknak. Magyarország országos levéltárában őrzött okmányokra azért nem hivatkozhatom, mert tudva van, hogy a magyar régibb országos levéltár 1526. elveszett. De Magyarország aktái is alig ha mondhatnának egyebet, mint a lengyelországiak. Ezek pedig arról győzhetnek meg bennünket, hogy midőn 1369. Diósgyőr Lajos királynak gyakran látogatott mulatóhelyévé lett; ennek oka nemcsak a körülfekvő vidéknek ritka természeti szépsége volt, se nem egyedül a királynak ájtatos hajlama, hogy a szomszéd kolostorok szerzeteseinek conversatiójában és imádságában gyönyörködjék: hanem talán nagyobb mérvben fontosabb politikai conjuncturák, melyek a királynak gyakori tartózkodását oly helyen szükségessé tették, hol Budával könnyű összeköttetésben maradt, s a honnan egyszerűszersmind az ország éjszakon és éjszakkéletem lévő tartomá-

nyaira és szomszéd államaira, s kiválólág Lengyelországra közvetlenül hathatott. Ezen célnak pedig geographiai fekvésénél fogva Diósgyőr leginkább felelt meg, a honnan a budai út három irányban ágazott szét Lengyelország, Galic ia és Lodóméria, s Moldva felé. Nagy Lajos királynak magas szellemi képesítettségéről méltán feltehetjük, hogy Diósgyőrnek fontos geographiai positióját hasznára fordítani tudta.

S épen ezen szempontból bírnak érdekel a lengyelországi viszonyok.

Ha tekintetbe vesszük, hogy Lajos király Diósgyőr őrését már 1358. Zudar Péter mesterre bízta, ki nemcsak előkelő családból való, hanem egyszersmind Sáros megye főispánja is volt („Magister Petrus dictus Zudar filius Dominici de Bulch, Comes de Sáros et Castellanus de Diósgyőr“, *Reg. 9. sz.*); alig lehet kételyünk az iránt, hogy Lajosnak ezen várral már ekkor fontosabb tervei voltak.

Összhangzásban állt ezzel azon körülmény is, hogy a király 1366. Diósgyőr uradalmának új adnaxiók általi nagyobbitásáról gondoskodott; s ezen célra névszerint Miskolczot és más néhány helységet Széchy Miklós dalmatiai és horvátorezági bántól csere útján megszerezett (*Reg. 10. sz.*); és Mohyt, és nyilván más ottani községeket is privilegiumokkal megadómányozott (*Reg. 11. sz.*), s Diósgyőr várát ennek folytán egy terjedelmes és tekintélyes uradalomnak caput bonorum-ává tette.

De mindezen intézkedések daczára sincs tudomásunk arról, hogy Lajos király 1369 előtt Diósgyőrött huzamos ideig tartózkodott, vagy később kedves mulatóhelyét tüzetesen csak meglátogatta volna is. Először itt vele 1369. május hó 7-én találkozunk. (*Reg. 12. sz.*).

III. Kazimir ekkor még életben volt. De miután Lajos király az 1369. február hó 14-én Budán kötött egyezkedésben, mely a lengyel koronára vonatkozó 1355. és 1364. nyert jogának volt következtése, a lengyel királylyal szorosabban szövetkezett, Kazimirnak figyermek nélkül közeli halála pedig már előre látható volt, tanácsosnak látszott, hogy ő Krakóval az összeköttetést folyton folyva fentartsa.

S ez Diósgyőr fénykorának kezdete.

Történelmünk hazai kútfőinek egyik kedvezőtlen sajátága az, hogy az országos események részleteire nézve kimerítő tudósításokat ritkán nyújtanak, s hogy általános belső összefüggéseknek felismerését is csak hiányosan közvetítik. Többnyire töredékes adatokból egyebet nem igen tartalmazván, nem oly tökéletesek, hogy anyagilag a multkor teljes képét nyújtsák, s nem is oly sokoldalúak, hogy azt, miről tudósítanak, alakilag a megkivánt határozottsággal értésünkre adnák.

Ezt tapasztaljuk itt is, midőn Diósgyőr egykori fényét és virágzását szándeko-zunk feltüntetni.

Egyrészt, ha tekintetbe vesszük az előkelő urak és hölgyek, az állam és az egyház notabilitásai, a diplomaia, belső politika, hadviselés stb. magas állású embereinek hosszú sorozatát, kik ezen vidéken megfordultak; ha továbbá azon fényt tekintjük, melylyel Lajos király, a két Erzsébet királyné (Lajosnak anyja és hitvese), László oppelni herceg (a király sógora) Magyarország nádora, és utóbb Lengyelország kormányának főkezelője, melylyel a többi itt részint a királyi udvar kíséretében, részint önállólag megjelent magyar és lengyel főurak különben föllépni szoktak: nem lehet kétségünk, hogy Diósgyőr, hol az okmányok határozott tudósítása szerint Lajos király gyakran és huzamosabb ideig tartózkodott, a legfontosabb statusactióknak, a legérdekesebb tanácskozásoknak, de a legelevenebb találkozásoknak, s a legfényesebb multságoknak és ünnepeknek is színhelye volt.

S ha másrészt kútfői adataink minderről mit sem tartalmaznak, ezen méltán sajnálkozhatunk ugyan; de a meny nyiben Lajos királynak gyakori tartózkodásáról Diósgyőrött, s ugyanazon időben Lengyelország főfontosságú ügyeinek tárgyalásáról biztos tudomásunk van; a tény kétségen kívül áll, hogy a mindezen ügyekre vonatkozó nevezetes tanácskozások és intézkedéseknek középpontja Diósgyőr volt.

De tekintsük a dolgot közelebbről.

Az 1369-ki év minket kevésbé érdekel, s ha azt találjuk, hogy Lajos király ezen esztendő május hó kezdetén, szeptember közepén és október végén, s 1370. mártius közepén, május és június kezdetén Diósgyőrött volt, hihetőleg az

urnapot is itt tartotta meg, s még június 19. egy okmányt is expediált: mind erre nagy súlyt nem fektetünk. De fontosokai lehetnek mégis, melyeknél fogva gyakoribb itt tartózkodását a lengyel ügy mutatta tanácsosnak; p. o. hogy a lengyel királylyal 1369. februárban kötött szövetséget IV. Károly császár fondorlatai ellen biztosítja, s lengyel barátjaival folytonos érintkezésben maradjon. Azonban másrésről feltűnő, hogy Lajos, midőn híret vette, hogy Kazimir király 1370. szeptember 9-én vadászat alkalmával veszélyesen megsebesült, Diósgyőrtől magát távol tartotta, s hogy annak november 5-kén történt halála után nem indult azonnal a lengyelországi határ felé, hanem Oppelni László nádort küldvén követéül Krakóba, s maga egész nyugalommal Visegrádon várta be a lengyel követséget, mely a megüresedett trón elfoglalására őt meghívta. Sőt ha azon gyorsaságot tekintjük, melynek folytán ő ezután Krakóban már november 17-én koronáztatott meg, s innen közvetlenül Kálison át Gnébenbe sietett, itt két napig tartózkodott, s onnan Krakón át Magyarországra azonnal visszatért, Lengyelország kormányának vezetését anyjára Erzsébet királynéra bízván: azt kell hinnünk, hogy Lajos mindenekelőtt a lengyel rendekkel akart egyességet kötni uralkodási terveire nézve, és csak azután igyekezett rendezni ott uralmát határozottan. Lengyelországból visszajövet Lajos Diósgyőrött állapodott meg, hol — mint látszik — az 1370-ki karácsonyt is megülte. Magyarországra ő itt először lépett fel úgyis mint lengyel király; s az akkori körülményeket egybefoglalva, méltán azt gyaníthatjuk, hogy ezen ünnep Diósgyőrött rendkívüli fényvel tartatott meg. Deczember 28-án Lajos még Diósgyőrött adta ki Kis-Szeben városnak egy törvénykezési privilegiumát, de 1371. január második felében már a Bakonyban volt vadászaton.

Úgy látszik, hogy Lajosnak uralkodási viszonyai Lengyelországban csak igen hosszas tárgyalások után nyertek rendezettebb megállapodást, mert idevonatkozó ünnepélyes okmány, mely azután Lengyelország Volumina Legum-ába iktattatott, csak 1374. szeptember 17-én expediáltatott Kassán. Időközben Lajos másfelé lévén fontos ügyekben elfoglalva, Diósgyőrt ritkábban látogatta. Ittlétéről 1371. csak novem-

ber 18-ára nézve van tudomásunk; 1372. évről pedig minden tudomásunk hiányzik, hogy itt tartózkodott volna. Ellenben 1373-ra nézve okmányi adataink vannak, hogy május 29-én s szeptember 1-jén, 9-én és 24-én Diósgyőrött volt; s ez hihetőleg azon idő, melyben a lengyelekkel az 1374-diki egyezménynek alapúl szolgáló főpontok megállapítottak.

Ezután Lajos királylyal Diósgyőrött ismét csak 1375. végső napjain találkozunk; az alább közlött diósgyőri regesták szerint pedig hol hosszabb, hol rövidebb itt tartózkodásáról 1376. (február kezdetén és deczember végén), 1377. (január kezdetén, ápril végén és májusban s deczember végén), 1378. (január kezdetén), 1379. (májusban), 1380. (mártius végén, április végén és május kezdetén, julius közepén és október közepén), 1381. (május közepén, november végén és deczember végén) s 1382. (január kezdetén és február végén) van tudomásunk.

S úgy szintén Lajos királynak halála után Erzsébet és Mária királynék is 1383. egész augusztus havában Diósgyőrött tartózkodtak.

Mindezen adatokat nem volna nehéz a lengyel történelem ezen idejű tudósításaival szorosabb összeköttetésbe hozni; de ez itt nem feladatomban. Előadásomnak céljához képest csak azt constatálom, hogy a felhozottaknak combinációjából kitetszik, miszerint Diósgyőr vára ezen időben nemcsak egy tekintélyes uradalomnak volt caput bonoruma, hanem hogy magában véve is, a hozzátartozó helységgel szép felvirágzásnak indult, s hogy az akkori európai diplomatiának egy nevezetes tanácskozási helye is volt.

Ezen utóbbi tekintetben Diósgyőrnek egykori előkelőségét az 1381-ki turini békekötésnek aktái is bizonyítják.

A turini békekötés, mely egyrésről I. Lajos magyar király, a genuai köztársaság, Carrara Ferencz paduai fejedelem és az akkor üresedésben volt aquilejai patriarchatus, s másrésről a velencei köztársaság közt jött létre, azon háborúnak vetett véget, mely 1373-tól kezdve mindkét részen a legnagyobb elkeseredettséggel folyt.

Maga a béke Turinban 1381. augusztus 24-én Amadé savoyi gróf közbenjárása mellett kötött meg. Aktáit már 10 évvel ezelőtt tettem közzé (Történelmi Tár XI. kötet); melyekre itt azért hivatkozom, mert az ott 11., 12., 13., 14., 15. és 19. szám alatt közlött, ezen békességet ratificáló okmányok, november 26-án Diósgyőrött lettek kiadva, a keletre nézve az mondatván: „Actum in Regali castro in Diosgeur in quadam camera ipsius castri penes stupam parvam.“ Ez alkalommal pedig jelen voltak, a velencei köztársaság részéről: „ogregii viri domini Leonardus Dandulus et Fantinus Georgio milites, ambaxiatores, syndici, procuratores, actores et nuncii speciales Illustris et Excelsi domini Andreae Contareno Dei gratia Venetiarum Ducis et Communis Venetiarum“; Magyarország részéről pedig Bálint pécsi, László váradai, Pál zágrábi és János csanádi püspökök, György boszniai és Miklós chaszmai prépostok; Zudar Péter galicziai vajda (Regni Russiae Voivoda), Bebek György királynéi tárnokmester, Bebek Imre dalmatiai és horvátországi bán, és számos mások. Mint jegyző „Galvanus quondam ser Bartholomaei de Castro Baldo Civis Paduanus, Publicus et Imperiali auctoritate Notarius et Judex Ordinarius, ipsiusque domini Episcopi Quinque Ecclesiarum scriba“ említettik.

2) Diósgyőr Zsigmond király korában.

Azon változások, melyek I. Lajos királynak halála után Magyarország viszonyaiban beálltak, névszerint pedig Lengyelországnak ismét elvállása, Diósgyőr jelentőségére is kedvezőtlenül hatottak. Különösen 1410. előtt, a mikor Zsigmond Diósgyőr tartozékait (Boldva, Abod, Lugna stb.) elidegeníteni kezdte, s Miskolczt a caput bonorum irányában nevezetes privilegiumokkal ruházta fel. Jelentékenyebb Diósgyőr ismét csak akkor lett, mikor Zsigmond a nemzettel ünnepélyesen kibékült, de különösen, miután német királynak választatott. Mert, mint látszik, Zsigmondnak, a német birodalom irányában politikájánál, Magyarországnban oly positiókra szüksége volt, melyek neki minden eventualítások közt biztos támaszt nyújtottak. Ilyen volt p. o. Nagyvárad;

s ilyen lett Diósgyőr is, miután Zsigmond egyenletlenségeit Jagiel longyel királylyal kiegyenlítette.

Egyébiránt magában világos, hogy ezen conjuncturák nem képeztek valami maradandó eredményt, a minek folytán Diósgyőr jelentősége már nem valamely állandó politikai helyzet rendszeres következése volt, mint p. o. I. Lajos korában; hanem csak azon politikai hullámzások egyik epizódja gyanánt tűnik fel, mely Zsigmond történetét, számos elvitázhatlan árnyoldalai daczára is, oly rendkívül érdekessé tesz.

Ezen szemponthoz képest itt csak néhány adat egybeállítására szoritkozunk, melyek bizonyosságát nyújtják annak, hogy Diósgyőrnek Zsigmond király korában a diplomatia körében még bizonyos nimbusa volt, mely történeti fényét még ma is kedvező színben tünteti fel.

Igen nevezetes volt e tekintetben az 1412. év, melyben Zsigmond Olaszországra vonatkozó intézkedéseit Diósgyőrött tette, s a velencei háborút tárgyazó rendeleteit itt adta ki.

1412. május 2-án innen hatalmazta fel della Scala Brioniót, Veronában és Vicenzában a római birodalom vicariussát, hogy számára hadi népeket gyűjtsön, s a szükséges hadi készletről gondoskodjék. Ugyanazon nap hagyta meg innen Belluno és Feltri városok előljáróságainak, hogy a velencei köztársaságnak ott letéteményben lévő pénzét foglalják le.

Május 3-kán egy az aquilejai egyháznál üresedésben volt javadalmat Savoriano Bertalannak adományoz.

Fontosabb azonban ezeknél május 5. napja, melyen számos nevezetes rendelet szintén Diósgyőrött adatott ki Névszerint:

a) Általános proclamatio Olaszország fejedelmei, grófjai és rendeihez, melylyel Zsigmond az ottani viszonyokra vonatkozó uralkodási határozmányait hirdeti ki; különösen az egyház állása és jogainak fentartása tekintetében.

b) Zsigmond király rendelete, melylyel Marczali Miklós azelőtt erdélyi vajdát, és Maróthi János azelőtt macsói bánt, Aquilejába, Friaulba, a trevisói örgrófságba, s általában Olaszországba és Lombardiába birodalmi biztosoknak küldi.

c) Zsigmond király helybenhagyja azon engedménye-

ket, melyeket vezére Ozorai Pipó Saravello előtti táborában azon évi január 3-án a bellunoiak számára kihirdetett.

d) Zsigmond király Blanka gebenai grófnő (Comitissa Gebenensis) számára azon szabadalmakat és kedvezményeket erősíti meg, melyekben IV. Károly császár annak atyját Amadét részesítette. stb.

Május 6-án Zsigmond király, a három bajor herceg és a görtzi gróf közti szövetség Frigyes ausztriai herceg ellen, szintén Diósgyőrött keletkezett.

Ezen időben tehát Diósgyőr még királyi vár volt, s ez maradt ezután még tíz évig. Garai Miklós nádornak egyik 1412. okt. 21-én az egri káptalanhoz küldött határigazítási parancsában Diósgyőr „*possessio Regalis*“-nak nevezetik (*Reg.* 109. sz. a.); melynek 1411. november és 1416. januárban Palóczy Máté volt várnagya (Mattheus de Palocz Comes de Borsod, Castellanus de Diosgewr“, *Reg.* 99. és 110. sz. a.); ki 1424. testvérével Imrével együtt diósgyőri kapitánynak (Matheus et Emericus de Palowcz Capitanei Castri Dyosgewr vocati, Heweswyuariensis et Borsodiensis Comites, *Reg.* 111. sz. a.) ezimeztetik okmányilag.

De Diósgyőr ezen időben lételének egy új stádiumába lép.

3) Borbála királyné Diósgyőrött.

Zsigmond király második nejének Borbálának 1424. igen nevezetes javakat engedett által (Tört. Tár XII. kötet 268. l.), melyeknek jövedelmei királynéi udvartartásának költségeit fedezzék. Ezen alkalommal Diósgyőr is, Miskolczal és egyéb tartozékaival együtt, valamint Cherép és Dedes várak is neki 60,000 aranyforintban inscribáltattak, (*Reg.* 114. sz. a.)

Borbála királyné 1427-től fogva gyakran tartózkodott Diósgyőrött; de ittlétének nem igen dicső emlékét hagyta hátra.

Ismernük a királyné azon jellemzését, melyben Aeneas Sylvius (a későbbi II. Pius pápa) Borbálát „*nobilis genere, infamis vita mulier*“-nak nevezi; „*quam saepe in adulterio Sigismundus comprehendit, sed adulter ignovit adulterae*“

stb. S a mennyiben ekebontó Borbála név alatt a magyar nép hagyományában is nem igen épületes színekkel festetik; alig lehet kétségünk, hogy Diósgyőrnek fénye tetemesen ezen időben elhomályosodott.

Tudjuk, hogy Borbála királynénak saját várnagya volt Diósgyőrött p. o. 1427. Benedek Domokos (der Strenge Damokussya Benedic vnser Purggraf zu Dyosgeur“, *Reg.* 113. sz. a.). Tudjuk azonkívül azt is, hogy Borbála a Diósgyőr birtokával járó uradalmi hatóságot is gyakorolta (p. o. *Reg.* 122. sz. a.). Egész itteni dicsőségének azonban 1439. azzal vége lett, hogy Albert király „*castrum nostrum Dyosgeur vocatum, ac oppida similiter Dyosgewr et Myskolcz*“ azoknak tartozékaival együtt Borbála királynétól visszavette, és saját nejének Erzsébet királynénak adományozta (*Reg.* 117. szám alatt).

Később Diósgyőr Beatrix, Anna és Mária magyar királynék birtokában szintén volt.

4) Mátyás királynak tartózkodása Diósgyőrött.

Mátyás király is többször tartózkodott Diósgyőrött; névszerint 1461. augusztus hóban (*Reg.* 122., 123., 124. sz. a.), 1471. január végén (*Reg.* 137., 138. sz. a.), 1473. november hóban (*Reg.* 144., 145., 146. sz. a.), 1475. szeptember kezdetén (*Reg.* 147. sz. a.) és 1478. december hóban (*Reg.* 149. sz. a.). Arról azonban, hogy ezen időben Diósgyőrött fontos államügyek rendezettek volna, vagy különben nevezetes intézkedések történtek volna, többé nincs tudomásunk. Sőt minden körülmény oda mutat, hogy Mátyás király Diósgyőrt egészben azért látogatta, hogy uralkodása gondjai közt egy némelykor magányba vonuljon vissza, vadászattal mulathasson, és módjához képest az ezen vidék monostorainak tudós szerzeteseivel tudományos vagy művészeti érintkezést cultiváljon.

Különben tudva lévén, hogy Mátyás a külső fényt is igen szerette, méltán sejtethetjük, hogy ő Diósgyőrött szintén királyi állása és hatalma egész díszével lépett fel. S ezzel

összhangzásban áll az ő, korunkra jutott, Diósgyőrrre vonatkozó okmányainak tartalma is.

Nem akarom a nagy király dícsőségétől elvitáznai azt, hogy ezen regestáinkban foglalt okmányoknak határozottan kijelentett célja az lévén, miszerint az előbbi hussitapuzsitásoknak hátramaradt sebein lehetőleg segítsenek, Mátyás itt kiválólag a királyi méltóságával járó tisztének megfelelni igyekezett. A mennyiben mindazáltal Miskolcz, Mezőkövesd, Keresztes, Mohy, s nyilván Diósgyőr mezőváros és az uradalom egyéb tartozékai is különféle kedvezményekben részesítettek, mindezek egyszersmind tanuskodnak arról is, hogy Mátyás király különösen a diósgyőri uradalmat virágzóvá tenni, s Diósgyőr mint kedves mulatóhelyének szépségét és fényét újból emelni szándékozott *).

S ez — mint látszik — Diósgyőr fénykorának utolsó nyilatkozata volt.

Mert miután Diósgyőr később Beatrix, Anna és Mária királynék birtokába jutott; ezeknek itt tartózkodásáról már többé nincs biztos tudomásunk, s nem is volt senki, ki annak fentartásáról gondoskodott volna.

Csak Mária királyné emléke két felírás által volt fentartva; t. i. a termék nyugatra néző ragasztóján:

MARIA DEI GRACIA HVNGARIE ETC. ET BOHEMIE ETC. REGINA. 1526.

s a nyugati toronyon:

MARIA FON GOTS GENADE
KVNIGIN ZW VNGARN
VND PEHEM ETC. 1525.

Mely két felírás azonban szintén már régen eltűnt.

S ha most végül még egy pillantást vetünk a Diósgyőr egykori fényéről tanuskodó tudósításokra, s szemközt azok-

*) Ranzanus Diósgyőrt „castellum non ignobile“-nek nevezi. Descriptio Hungariae, index II.

kal annak most elpusztult falait, és a hajdanában egész Európa előtt tekintélyes magyar királyi mulatóvár elhagyatott romjait tekintjük: csak szomorú érzés lepheti el keblünket; mert ezen falak és ezen romok nemcsak minden emberi fény és dícsőség mulékonyságát hirdetik, hanem vádat is emelnek a mostani nemzedék ellen, hogy nagy multunk iránt kellő pietással, annak emlékei iránt kellő részvétellel nem viseltetik.

Tekintetes nemes Borsod megyének hatósága 1736. körül Diósgyőr vára akkori állapotának leírását készítteté, mely a következőket tartalmazza: „Arx erat forma quadrangula. In medio fuit praetorium formae quadratae, quatuor turribus in totidem eminentibus, contignationum duarum. Quae ubi finiebantur, in summitate circumdatae erant portibus seu pergulis; non modo circa praetorii summa cacumina, sed etiam turriculae, quae eminebant, circumambulari poterunt. In latere occidentali Reginarum erant cubacula, in meridionali sacellum infra et supra duplicatum pro utraque contignatione, pavimento uno praerupto, ut sacrificantis vox et sonus, qui superius operabatur, inferne quoque exaudiri possit. Unicum latus nunc restat cum sacello eodem, et sex cubiculis; reliqua arcis latera iam diruta sunt, neque tenent quidquam amplius, nisi nutantes parietinas. Totum praetorii opus ambitu passus centum et viginti complectebatur. Idem circuibat murus vasti solidique operis, lapide quadrato, multisque partim cubiculis, partim armariis accomodus; quorum ultima inserviunt hodie vino asservando. Circa arcem cavernae sunt alte depressae, et aquis plenae, quas proximae thermae, et fons Divi Georgii opleverunt. Sub Turcis erat Christianis contra Turcas Agrienses praesidium.“ De az, a mi akkor még megvolt, most már vagy eltűnt, vagy szintén romokban fekszik, és csak a puszta falak állnak.

Ily körülmények közt érdekes volt e napokban azon tudósítás (Reform 1872. november 6-ki szám), hogy Diósgyőrött egy óriási mogyorófa áll, melynek magassága $9\frac{1}{2}$ öl, és derekának átmérője $1\frac{3}{4}$ láb, s melyet a néphagyomány szerint egykor Mária, I. Lajos királynak leánya, a későbbi I. Mária királyné ültetett volna; továbbá, hogy ezen fa most is még gyümölcsöt hoz, mely finom, nem a közönsé-

ges bolyhas magu, hanem fényes fehér színű, s hogy 1871. itt 24 kila mogyorót nyertek volna.

Ha ezen tudósítás való, úgy ez is csak tanúságot tesz arról, hogy annak, a mit emberi cultura teremtett, a külső természet biztosabb és hívebb őrzője, mint a magát felvilágosodottnak hirdető modern társadalom.

DIÓSGYŐRI REGESTÁK.

I. 1304. Datum in octauis Pasce. »Nos Stephanus Palatinus (Comes) de Borsod, et nobilis domina consors eiusdem memorie commendantes significamus vniuersis tam presentibus quam futuris presentium per tenorem. Hinc quod euncta que sunt hic in terra, obliuioni traduntur, et diuersa que sub solo eueniunt, a memoria tanquam mortuis a corde elabuntur; in cuius nunc versatur regni et tyrannorum olim opulens gloria? quis habet in recordacione magnificas turres, quas extruxerunt; vel inclytos titulos, quos extulerunt? vbi nunc sunt pompe vel diuicie, quibus affluerunt? vel vbi supplicia et cruciatus quos inflixerunt? Omnia velut vmbra transierunt; et ipsi igrum et vermem hereditauerunt. Qui autem pie Deum colunt, in memoria eterna erunt; opera eorum per omnes vigent, et nomina eorum in seculum seculi viuunt. Proinde ad vniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire; quod nos pie et prouide vigilantes de nostrarum remedio animarum, ob reuerenciam et deuocionem Ecclesie in honorem Sancti Corporis Christi fundate, prope finem ville Dyosgewr existentis, in qua fratres Eremita Sancto Crucis Ordinis Sancti Augustini de Eremito Deo militantes habitant; quandam piscinam nostram ewren vocatam, vltra ripam Tiza a parte orientali adiacentem, ob salutem animarum nostrarum, voluntate spontanea ac mente deliberata, ex permissione omnium fratrum nostrorum, videlicet Nicolai, Johannis, Jacobi, Gregorij, Ladizlai et Philippi, qui personaliter aderant, duximus et ordinauimus Ecclesie dicte et fratribus in eadem commorantibus conferendam, et iure perpetuo possidendam et habendam; tali tamen libertate, quod nullus filiorum nostrorum seu officialium, sibi aliquid abstrahere possint vel valeant de eadem. Insuper obligamus nos voluntate spontanea, quod si vnquam processu temporum dictam piscinam auferre niteremur, quod absit; extunc indignacionem Omnipotentis Dei, Corporisque Christi, sueque genitricis, atque Apostolorum Petri et Pauli ipso facto incurramus. Si autem aliquis filiorum nostrorum, aut eorum herodes, premissam donationem violauerint, et pro huiusmodi ipsam Ecclesiam, et fratres in eadem Deo famulantes perturbauerint et molestauerint; in malediccione patris et matris mancant, nec ab anathemate prescripto absoluantur, et nec acquirere valeant aliunde. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes concessimus litte-

ras sigilli nostri munimine roboratas. Datum in octavis Pasce anno Domini millesimo trecentesimo quarto; Carolo Dei gracia regnante." (Zsigmond királynak 1407-diki megerősítő okmányából, mint alább 97. sz. a.)

2. 1312. Datum feria quinta proxima post octavas Sancti Nicolai. „Nos Ladizlaus tercius Comes de Borsod, et quatuor Judices per Nobiles pro tempore constituti in eodem Comitatu stb. quod causam, quam Comes Demetrius filius Barley habebat contra Paulum filium Fabiani, Thomam, Nicolaum et Demetrium jobagiones suos de Miskoch et de Visno stb. (barátságos úton alintézték. Fejér Cod. Dipl. VIII. k. I. r. 480. l.)

3. 1313. Datum in Geur in festo Assumptionis Beate Virginiae. „Nos Stephanus Palatinus filius Erne Bani tenore presencium quibus expedit declaramus vniuersis memorie commendantes; quod nos et nobilia domina consors nostra ob reuerenciam et deuotionem Ecclesiarum in honore Sancti Spiritus et Corporis Christi fundatarum, in quibus fratres Eremita Sancte Crucis in griseo habitu Deo militant, quasdam possessiones nostras inferius nominandas ob salutem animarum nostrarum et vtriusque nostri omnium filiorum nostrarum duximus et ordinamus eisdem Ecclesiis et fratribus in ipsis commorantibus conferendas, atque per presentes conferimus perpetuo iure possidendas; videlicet quandam terram nostram populosam Chenyg vocatam prope villam Gewr habitam; et quandam particulam terre iscentem subtus vineam, quo est in promontorio eiusdem Gewr, cum omnibus vtilitatibus earundem, sub eisdem metis, in quibus nos possedimus, dedimus et contulimus dictae Ecclesie Corporis Christi, et fratribus eiusdem pacifice possidendas; item aliam terram nostram Paprote vocatam, existentem iuxta eandem villam Gewr, in metis per nos inhabitatis, simul cum quadam piscina nostra fyltow nominata, cum earum vtilitatibus, dedimus et contulimus eidem Ecclesie Sancti Spiritus iure perennali possidendas. Vineam autem prenotatam, cum suis vtilitatibus omnibus, ipsis duabus Ecclesiis et fratribus earundem communiter contulimus possidendam tali libertate, quod nullus officialium nostrarum quidquam de premissis iudicare habeat vel possit, aut de populis earundem Ecclesiarum sibi aliquod iudicium vendicare. Preterea quocumque possessiones tam in terris, quam in vineis, et in alijs, sive titulo emptionis, vel in forma legacionis, sub nostra iurisdiccione existentes ad ipsas Ecclesias vsque modo sunt deuolue, vel in futurum deuoluentur; eodem Ecclesie, et fratres ipsarum libere possideant, et pacifice vtantur de eisdem. Insuper nos ad hoc firmiter et spontanea voluntate obligamus, quod si vquam processu temporis dictam possessionem ab ipsis Ecclesiis auferre niteremur vel attemptarem, iram et indignacionem Dei Omnipotentis ac ipsarum Ecclesiarum eo facto incurramus; si autem aliquis filiorum nostrarum, aut eorum heredes, premissas legaciones nostras violarent, et pro huiusmodi ipsas Ecclesias, et fratres earundem perturbarent, in malediccione parentum intoroant et moriantur. In cuius rei memoriam perpetuamque firmitatem presentes contulimus sigilli nostri munimine roboratas. Datum

in Geur in festo Assumptionis Beate Virginis anno Domini millesimo trecentesimo tercio decimo." (Zsigmond királynak 1407-diki megerősítő okmányából, mint alább 97. sz. a. Kivonatát közli Fejér György Cod. Dipl. Hung. VIII. köt. I. r. 531. l.)

4. 1315. „Nos Stephanus Palatinus pro salute nostra, et nostre carissime coniugis, ac omnium filiorum nostrarum stb. ob reuerenciam et deuotionem Ecclesie in honore Corporis Domini nostri Jesu Christi fundate prope finem ville Gious Gewr existentis, in qua fratres Heremitarum Sancte Crucis Ordinis Sancti Augustini Deo militantes habitant, quandam villam nostram Chenyk vocatam prope eandem Gewr adiacentem contulimus" stb. (Fejér, Cod. Dipl. VIII. k. 6. r. 34. l.)

5. 1317. „Frater Laurencius Prouincialis, frater Sancte Crucis de Heremo Ordinis Sancti Augustini stb.; vt frater Lukach Prior Domus Corporis Christi de Gewr, in Prioratu eiusdem Domus ad vltimum terminum vite sue stet stb. (Fejér Cod. Dipl. VIII. k. 2. r. 142. lap.)

6. 1325. Datum in Wysof feria quinta post Epiphaniam Domini. „Nos Philippus Palatinus stb. quod Petrus et Dionysius Magistri filij Nicolai de Zeech — — supplicarunt, ut hominem nostrum transmitteremus cum eisdem, coram quo roambularent possessionem eorum Miskolecz vocatam stb. (A határjárás megtörténvén, a határvonal) vadit ad viam, quae currit ad Kysgywr, et pervenit ad unam metam capitalem, ubi sunt duae mesae terreae, quae distingunt ad Kysgywr et Voyla stb. (Fejér Cod. Dipl. VIII. k. 7. r. 180. l.)

7. 1338. Datum Agriae in octavis Sancti Georgii martiris. „Nos Magister Johannes Archidiaconus de Borsod, Vicariusque venerabilis in Christo patris domini N. Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopi Agrionensis in Spiritalibus Generalis stb. quod Paulus filius Georgii, filii Balasley stb. ab una, et Thomas stb. procurator nobilis dominae consortis Abraam filii Jakow, filiae videlicet Tyvodorij filii eiusdem Balasley Elena vocatae; ac Johannes (filius) Beke ex alia filia eiusdem Tyvodorij progenitus parte ab altera stb. in causa — — ratione quartae filialis de portione possessionaria iam dicti Tyvodorij patris et avi ipsorum in possessione Peturi in Comitatu Borsodiensi existente stb. (barátságosan egyezkedtek; mely alkalommal a határok szabályoztatván, a határvonal) versus plagam septentrionalem currendo intrat in fluvium Zingywa, et in ipso fluvio Zynwa — — — plagam meridionalem in villam Mohy currendo, exit de eodem fluvio ad partem occidentalem" stb. (Fejér Cod. Dipl. VIII. k. 7. r. 310. sk. II.)

8. 1341. Datum in vigilia Exaltationis Sancte Crucis. „Nos Capitulum Ecclesie Vaciensis stb. quod cum nos iuxta formam et tenorem litterarum Excellentissimi Principis domini Caroli D. gr. Illustris Regis Hungariae stb. ad reambulaciones metarum — — possessionum Dionisij Magistri Dapiferorum eiusdem domini Regis Banique de Zewryno, Nicolai et Iwancha filiorum Petri de Zeech, vna cum Stephano filio Fabiani homine predicti domini Regis, nostrum hominem vi-

rum idoneum, videlicet Benedictum sacerdotem chori Ecclesie nostre fidum dignum pro testimonio destinassemus; qui demum ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, vt idem homo domini Regis presente eodem nostro testimonio, et alio homine Regio ac testimonio honorabilis Capituli Ecclesie Budensis in vigilia festi Natiuitatis Virginis Gloriose proxime preteriti ad faciem possessionis predictorum Magistri Dionisij ac filiorum Petri Myskocz vocate in Comitatu Borsodiensi existentis accedendo stb. (következik a határjárás jelentése, szóról szóra ugyanazon határjel-ekkel, mint fentebb 1325. 6. sz. a.) Retulerunt eciam, quod in ipsa reambulacione metarum possessionis sepedicte (t. i. Miskolcz) Petu Vice-Castellanus Nicolai filij Pethoweh Magistri Tavarnicorum domini Regis de Gewr, ob Regium preceptum et dicti domini sui, vna cum alijs ad predictum castrum pertinentibus personaliter adherendo, in nullis contradictores extitissent⁴ stb. (Az 1549-ki oktavás átiratból, a budai kir. kamarai levéltárban.)

9. 1358. VII. kalendas mensis Junij. „Magister Petrus dictus Zudar filius Dominici de Bulch, Comes de Saros et Castellanus de Gyosgewr.“ (Lajos királynak a Zudar család fenytő hatóságát megerősítő privilegiumában; eredetije a budai királyi levéltárban.)

10. 1366. Datum in octavis festi Epiphaniarum Domini. „Capitulum Ecclesie Strigoniensis stb. quod Magnifico viro domino Nicolao filio Petri de Zeech Dalmacie et Croacie Bano, in sua ac venerabilis patris domini Dominici Episcopi Transilvani fratris sui uterini personis ex una, item honorabili viro Magistro Blasio Archidiacono Zala-diensi de Ecclesia Vesprimiensi vice et nomine Serenissimi Principis domini Ludovici D. gr. Illustris Regis Hungarie, Domini nostri naturalis stb. parte ex altera coram nobis personaliter constitutis, propositum extitit per eosdem stb. quod quia idem domini Dominicus Episcopus et Nicolaus Banus quoddam castrum ipsorum Elyskew vocatum in Comitatu Borsodiensi situm et habitum, nec non quasdam possessiones ipsorum, Myskocz videlicet, Warad, Bessenow, Thokay, Thord, Bala et Maly appellatas, ac medietates villarum Chaba, Bos et Wysniow nuncupatarum, simul cum iure patronatus Monasterii Beati Petri de Thapolcha, ipsos contingentes, Castro Regio Diosgewr vocato nimium utiles et necessarias, eidem applicando cum omnibus earundem utilitatibus, tributis et proventibus, terris, silvis, pratis, nemoribus, molendinis, aquis, et generaliter quibuslibet suis pertinentiis stb. ex consensu et benivolentia Magistri Blasi filii Dyonisii quondam Bani, fratris ipsorum patruolis stb. titulo concambialis permutationis eidem domino nostro Regi liberaliter obtulissent et assignassent; ideo idem dominus noster Rex, pro-vida et matura deliberacione unacum Serenissima Principissa domina Elizabeth eadem gracia Regina Hungarie genitrice sua karissima, ac Prelatorum et Baronum Regni sui consilio stb. quoddam castrum suum Lyndwa vocatum in Comitatu Castri Ferrei existens, ac possessiones et villas Murazumbaths videlicet stb.; quod quidem castrum et possessiones pre-

titulatas vniversaliter primum viro Magnifico domino Nicolao Konth Regni sui Palatino nomine possessionum olim Magistri Johannis filii Nicolai, filii siquidem Nicolai tocius Sclavonie Bani, filii Omodei, hominis hereditario destituti et defuncti stb. perpetuo contulisset; et demum civitate Wylak et suis pertinentiis, condam Comitis Nicolai filii — — prolis solatio orbatu finemque vitae extremum claudens similiter Regalibus suis manibus Regni sui approbata lege requirente, deventis et applicatis, ac predicto domino Nicolao Palatino per Suam Regalem Maiestatem perpetuo donatis et collatis, ex eiusdem domini Nicolai Palatini spontanea liberaque resignatione facta ipsum castrum Lyndwa, et possessiones singule predictae suis Regijs manibus extitissent redactae et deventae stb., praefatis dominis Dominico Episcopo et Nicolao Bano, ac per eundem suis filiis et heredibus, heredumque successoribus dedisset, donasset, locasset, transulisset et assignasset iure perennali et irrevocabili possidendas, tenendas pariter et habendas⁴ stb. (Révay Ferencz nádorhelyettes és bíróhársainak átiratából, kiadva Pozsonyban 1550. „in festo Besti Martini Episcopi et Confessoris“, a budai kir. kamarai levéltárban.)

11. 1366. Datum in Kyffalwd feria sexta proxima post festum Exaltacionis Sancte Crucis. „Nos Lodouicus Dei gracia Rex Hungarie memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit vniversis: quod nos tum ex antiqua Regni nostri consuetudine, tum etiam ex gracia speciali, vniversos ciues et jobagiones nostros de Mohy a iudicatu et iurisdictione quorumlibet, videlicet tam ecclesiasticorum quam secularium iudicum et iusticiariorum in quibuslibet causis, exceptis furto, latrocinio et alijs criminalibus, in quibus manifeste apprehenderentur, pure et simpliciter duximus eximendos, ipsos solummodo Nostro, ac Nostri Officialis et Iudicis, seu villici in medio eorum constituendi iudicatu gratiose reservando. Quare vobis, vniversis Prelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis stb. firmissime precipiendo mandamus, quatenus prenomatos nostros ciues et populos in nullis causis⁴ stb. (Mátyás királynak 1470-ki megerősítő okmányából a budai kir. kamarai levéltárban; lásd alább 134. sz. a.)

12. 1369. Datum in Diosgewr feria prima proxima ante festum Ascensionis Domini. „Nos Lodouicus D. gr. Rex Hungariae“ stb. (czímlevelél Kassa város számára, Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 4. r. 174. l.)

13. 1369. Datum in Dies Geur die dominico proximo post festum Exaltacionis Sancte Crucis. „Lodouicus D. gr. Hungarie etc. Rex fidelibus suis Comitibus Parochialibus vel Vice Comitibus et Iudicibus Nobilium quorumlibet Comitatum“ stb. (hogy a kassai polgárok törvénykezési szabadságát respectálják, Fejér Cod. Dipl. IX. k. 4. r. 175. l.)

14. 1369. Datum in Dies Geur secundo die festi Beatorum Simonis et Iude Apostolorum. „Lodouicus D. gr. Rex Hungariae etc. fidelibus suis Magistro Henrico civi Budensi Tricesimatori suo, eiusque officialibus in Posonio constitutis“ stb. (A vám-

szedés helyére nézve. Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 4. r. 177. l. és IX. köt. r. 285. l.)

15. 1370. Datum in Gyosgeur secundo die festi Beati Gregorii Pape. Ludouicus Dei gracia Rex Hung. stb. parans a leleszi konventhez, hogy Somosi Lászlót intse, mikép Pop helységet Kerecheni Barnabásnak adja vissza. (Eredetije papíron, a leleszi konvent levéltárában.)

16. 1370. Datum in Gyosgeur sabbato proximo ante dominicam Oculi. Lajos király Fridulnak Kaal, Lybnyk és Horsondorf Sopron megyei jószágait jogtalan birtoknak nyilatkoztatja. (Fejér Cod. Dipl. IX. k. 7. r. 267. l.)

17. 1370. Datum in Gyosgeur quinto die festi Beati Stanizlai martiris. Lajos király a leleszi konventhez. „Dicitur nobis in persona Nicolai de dicta Lelez, quod ipse ad videndam consumpmacionem eiusdam iudicij sibi per Iudicem et Juratos de Patak ex parte Johannis carnificis impensi nostro et vestro hominibus indigeret;“ a minek folytán parans, hogy a konvent kebeléből egy tagot bizonyoságnak küldjén ki. (Eredetije papíron, a leleszi konvent levéltárában.)

18. 1370. Datum in Diosgywr in festo Pentecostes. „Ludouicus D. gr. Rex Hungarie Capitulo Jaurionsi. — — Nicolaus filius Jacobi de Pazthor“ panaszára parans, hogy birtokának háborgatásától minden szomszédokat tiltson el. (Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 7. r. 572. lap.)

19. 1370. Datum in Gyosgeur secundo die festi Pentecostes. Lajos király a leleszi konventhez vizsgálati parans. „Michael filius Johannis de Komonya“ panaszára, hogy ötöt „Deseu filius Bachuk et Petrus filius Stephani de Fizescor“ és társai ötöt a nyilvános úton meggyilkolni akarták. (Eredetije papíron, a leleszi konvent levéltárában.)

20. 1370. Datum in Gyosgeur in festo Sancto Trinitatis. Lajos király a leleszi konventhez. „Cum nos fideles ciues et hospites nostros de Zeuleus in omnibus vtilitatibus, terris scilicet, pratis, fenilibus, siluis et piscinis ad prefatam civitatem spectantibus intra veros metales cursus eiusdem per Magistrum Nicolaum de Hedrehwara, et discretum virum Paulum Prepositum Cybiniensem, speciales homines nostros, legitime erectos existentibus velimus indempniter conseruare“ stb. határjárási parans. (Eredetije papíron, a leleszi konvent levéltárában.)

21. 1370. Datum in Gyosgeur quinto die festi Corporis Christi. Lajos király a leleszi konventhez, vizsgálati parans „Nicolaus et Franciscus de Zerdahel“ panaszára, hogy „Sebastianus de Chahol“ „Geur“-ben birt földet erőszakosan elfoglalta. (Eredetije papíron, a leleszi konvent levéltárában.)

22. 1370. Datum in Gyosgeur quinto die festi Corporis Christi. Lajos király a leleszi konventhez, vizsgálati parans a Butkai nemesek panaszára, hogy „Ladislaus de Terebes, et Pe-

trus de Zerethna,“ a Kachund birtok elpusztítása tárgyában hamis bizonyoságot tettek. (Eredetije papír, a leleszi konvent levéltárában.)

23. 1370. Datum in Gynsgewr sexto die festi Corporis Christi. Lajos király a leleszi konventhez idézési parans. „Ladislaus filius Donch de Nogcarcan“ részére, „quod Martinus filius suus exigente sua malicia de vniuersis suis iuribus possessionariis se excludere machinando, diuersas iniurias et dampna intollerabilia sibi intulisset et inferre non sineret de presentie stb. (Eredetije papír, a leleszi konvent levéltárában.)

24. 1370. Datum in Diosgeur in festo Sanctorum Innocencium Martyrum. „Nos Ludouicus D. gr. Rex Hungario. Polonie etc. quod Judici et Juratis ac hospitibus nostris de Zyben (Szeben Sáros megyében) huiusmodi gratiam et libertatem fecimus specialem stb. (törvénykezési privilegium. Fejér Cod. Dipl. IX. k. 4. r. 236. l.)

25. 1371. Datum in Diosgeur feria tertia proxima ante festum Beate Elisabeth „Nos Ludouicus D. gr. Rex Hungariae, Poloniae Dalmatiae etc. quod Comes Michael dictus Schöder, et Johannes dictus Koch, ciues de civitate nostra Cibiniensi Transsilvana in suis ac universorum civium et hospitem de eadem Cibinio Serenitatis nostrae adientes conspectum stb. (kérésöknök folytán jogot nyerne, hogy Lengyelországban ugyanazon kedvezményekkel és szabadságokkal kereskedhessenek) qua ceteri mercatores nostri de Craeovia, nec non de Cassa et de Leucha, quibus similem gratiam fecimus stb. (Fejér Cod. Dipl. IX. k. 4. r. 335. l.)

26. 1373. Datum (Budo) feria tertia proxima post festum Pasce Domini. „Nos Capitulum Ecclesie Agriensis memorie commendamus, quod discreti viri domini Petrus de Gewr et Michael de Myskolez Ecclesiarum Plebani, ac Paulus filius Ladizlai dicti Sydon hospes de predicta Gewr ad nostram presenciam personaliter accedentes, non simpliciter, sed tacto codice Sancti Ewangelij iurati ob favorem veritatis nobis dixerunt, et publice sunt confessi, quod dominus Michael dictus Sydon, frater eiusdem Pauli, in suis extremis de bonis a Deo sibi datis et collatis testamentariam fecisset ordinacionem; inter cetera sue ordinacionis, licet eger corpore, mente tamen per omnia incolumis vivacitateque sensuum pollens, pönario coram ipsis et alijs pluribus vtriusque sexus hominibus pro testibus inibi vocatis et aggregatis, pro sua et omnium parentum suorum animarum remedio ex consensu et beneplacito domine vxoris sue, molendinum suum in fluvio Zinwa vocato, inter dictam villam Gewr et Claustrum preciosissimi Corporis Christi supra dictam villam fundatum, situm et habitum, cum vniuersis vtilitatibus, pertinencijs et proventibus eiusdem in forma testamentaria legauisset dicto Claustro Corporis Christi, et per idem fratribus Eremitis in eodem nunc et in futurum Deo iugiter famulantibus perpetuo et irrevocabiliter possidendum, tenendum pariter et habendum, ac per neminem fratrum et cognatorum suorum progressiuo tempore aliquatenus repetendum.“ (Az egri káptalan 1439-diki átiratából a budai kir. kamarai levéltárban.)

27. 1373. Datum in Gyosgewr die dominico proximo post festum Ascensionis Domini. Lodouicus stb. Capitulo Agricensi stb. kerestető parancs »Ladizlaus filius Andree de Chaath⁴ számára, ki »quasdam litteras super possessione nobilium de Nogmihal Tyba vocata confectas« kiadatni kér. (Az egri káptalannak IV. László királynak egy 1283-diki engedélyező és III. Endre királynak egy 1291-diki jóváhagyó okmányának átiratából a budai királyi kamarai levéltárban.)

28. 1373. Datum in Diosgewr in festo Beati Egidij Confessoris. Nos Ludouicus stb. quod cum nos Spiritus Sancti gracia nobis suggerente, que ad bonum suadet vnumquemque, intuitu nostre consideracionis ad claustrum prope nostrum castrum Diosgewr sub honore Sanctissimi Corporis Christi, in quo spem firmam, et devocionem gerimus specialem, pro habitacione religiosorum virorum, fratrum Ordinis Sancti Pauli primi Eremitis constructum, condescendissimus, ipsumque terris ad vsum et vtilitatem dictorum fratrum in eodem claustro Deo famulancium, sufficientibus indigens conspexissimus; ut iidem a curis mundanis segregati facilius oracionibus Diuinis insistere valeant, quosdam particulam terre nostre prope dictum claustrum adiacentem, cum omnibus suis vtilitatibus, sylvam Megy vocatam, que ab oriente est contigua cum terra ipsius claustrum, sylvam Eley vocatam, a parte vero meridionali fluuio Synwapataka nuncupato existit; eidem claustro, et per consequens fratribus supra dictis in eodem degentibus, ob remedium anime nostre, et refrigerium animarum predecessorum nostrorum, ac in perpetuam elemosynam, iura perennali et irreuocabili dedimus, donauimus et contulimus stb. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

29. 1373. Datum IV. idus Septembris. »Lodouicus stb. quod religiosus et Deo devotus vir frater Gregorius Prior Claustrum Corporis Christi prope castrum nostrum Dyosgewr constructi fratrum Ordinis Beatissimi Pauli primi Eremita stb. (a fentebbi 28. sz. a. mánylevelet felmutatván, privilegialis formában kiadását nyeri. Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

30. 1373. Datum in Gyosgeur tercis die festi Beati Mathei Apostoli. Nos Lodouicus stb. quod cum nos possessiones seu villas Reginales Taryan et Orozy vocatas populosas efficere et multitudine incolarum exuberari facere proponamus et velimus; volumus ac presentibus sanximus, vt quicumque libere condicionis homines in dictas villas Reginales commorandi causa venire maluerint, libera et audacter veniant, secureque et pacifice commorentur in eisdem, trium annorum libertate a die aduentus ipsorum quite et quiete fructuri sub tutela et proteccionem nostra speciali. Quapropter vobis stb. (Eredetie böhártyán a budai kir. kamarai levéltárban.)

31. 1375. Datum in Diosgewr in festo Beatorum Innocentium Martyrum. »Nos Ludouicus stb. quod Magister Georgius dictus Zudar Magister Curiae nostrae stb. (ki társaival együtt a király parancsából Ördög Mihály ellen a halálítéletet fogantatosította, ennek

tekintetéből bírósilag kérdőre nem vonathatik. (Fojér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 34. lap.)

32. 1376. Datum in Diosgewr feria sexta proxima post festum Beate Dorothee virginis. Lajos király a leleszi konventhez. »Dicunt nobis religiosus vir frater Valentinus Magister Cruciferorum de Supronio, et Benedictus filius Ladizlai de Keresthur, quod Nicolaus filius Nicolai de Zeredahel sabbato proximo ante festum Natiuitatis Domini proxime preteritum potencialiter veniendo duas piscinas suas in facie predicto possessionis eorum Keresthur piscari fecissent stb. vizsgálati parancs. (Eredetie papiron a leleszi konvent levéltárban.)

33. 1376. Datum in Diosgeur in festo Beati Iohannis Evangeliste. Lajos király a leleszi konventhez vizsgálati parancs az egri káptalan részére »quod Stephanus filius Michaelis, et Iohannes filius Benedicti de Solmus possessionem ipsorum Juclad vocatam in Comitatu de Heues Wyuar existentem potencialiter occupassent stb. (Eredetie papiron a leleszi konvent levéltárban.)

34. 1376. Diósgyőrött december hóban. Lajos király december hóban Diósgyőrött tartózkodik eredeti okmányok tanúsága szeriut. (Nagy Iván, Magyar Történelmi Tár XI. k. 231 l.)

35. 1376. Diósgyőrött deczemaer 29. Lajos király Diósgyőrött tartózkodik. (Dés város levéltárában őrzött eredeti okmány szeriut Ráth Károly, A magyar királyok hadjáratai stb. Győr 1861. 77. l.)

36. 1377. Datum in Giosgeur secundo die festi Epiphaniarum Domini. Lajos király a leleszi konventhez: »Dicitur nobis in persona Magistri Stephani Zudar de Beulch, quod Iohannes filius Thome de Zolnuk, vna cum Petro Delchegh dicto, Anthonio et Ladizlao filio Jacobi jobagionibus suis in festo Pentecostes nunc proxime preterito Matheum et Blasium dictum Bodugh villicos et jobagiones ipsius Magistri Stephani propria potencia mediante captiuassent et captos in suis vinculis quindecim diebus continuis detinuissent« stb. vizsgálati parancs. (Eredetie papiron a leleszi konvent levéltárban.)

37. 1377. Datum in Dyosgeur in octavis festi Beati Georgii martiris. Nos Lodouicus stb. vt Ladizlaus filius Petri de Fegvernek et Iohannes de Mykola possessiones suas et quecumque iura possessionaria stb. his quibus maluerint stb. dandi, donandi, vendendi stb. habeant facultatem. (Fojér Cod. Dipl. IX. k. 7. r. 331. l.)

38. 1377. Datum in Diosgewr in festo Beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum. Lajos király a leleszi konventhez idézési parancs »nobilis domina Clara filia Nicolai filii Markosij de Huzyumezeu« részére »Iohannes de Kertuelus« és társai ellen. A királyi embernek nevezettek közt említetik »Demetrius de Bethlem.« (Eredetie papiron a leleszi konvent levéltárban.)

39. 1377. Datum in Dyosgeur in festo Corporis Christi. Nos Ludouicus D. gr. Rex Hungarie stb. telepítési engedély a »possessio Monasterij de Beel Hosterosch vocata in Comitatu de Borsod

existens* tekintetében. (Ipolyi Arnold, A kunok Bél-Három-Kuti apátsága, Archaeol. Közlem. VI. köt. told. VI. l.)

40. 1377. Datum in Diosgeur in festo Corporis Christi. „Lodovicus stb. Cum nos universas causas regnicolarum nostrorum exercituantium propter exercitum nostrum in proximo habendum generalius iusserimus prorogari stb. (Perhalasztási parancs Rachna Miklós számára, Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 146. l.)

41. 1377. Datum in Diosgewr XX. die mensis Decembris. „Ludovicus stb. (Trau város községének). Accesserunt ad nostrae Maiestatis praesentiam venerabiles in Christo pater dominus Griogonus Episcopus Traguiensis, et nobilis vir Petrus Joseph vestri ambasciatores stb. (kiknek előterjesztésére) electionem per vos in dominum Jacobum de Raduchis de Jadra, Legum Doctorem, in Comitem ipsius Civitatis factam — — admittimus, favemus et consentimus stb. (Lucius, Memorie storiche di Tran 306. l.; Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 156. l.)

42. 1377. Datum in Diosgeur in die Sancti Thomae Apostoli. Nos Lodovicus D. gr. Rex Vngarie stb. a »venerabilis religiosus vir frater Johannes Abbas Monasterii Beate Marie Virginis de Becl, dilectus Capellanus noster« részére engedély, hogy »possessiones et possessionaria jura dicti sui Monasterii, ab eodem alienata, apud quorumpiam manus habitas et existentes stb. iuridice receptuandi et acquirendi libera facultas«-a legyen. (Ipolyi Arnold id. m. VII. l.)

43. 1378. Datum in Diosgewr in festo Epiphaniarum Domini. „Nos Ludovicus stb. vobis universis tributariis in tenuis castris Sarus stb. quatenus de lignis, lapidibus et cemento, quo ad opus murorum civitatis nostrae Eperies deforentur, nullum tributum, nullamve tributariam exactionem petere vel exigere audeatis.« (Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 253. l.)

44. 1379. Datum in Veröcze feria sexta ante Ascensionem Domini. „Ludovicus stb. precepimus Magistro Ambrosio muratori nostro de Diosgewr« stb. (Fejér Cod. Dipl. IX. kötet 5. rész 254. lap.)

45. 1379. Datum in Diosgeur in festo Beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum. „Ludovicus stb. Senioribus, Judicibus et Juratis, ac universis Saxonibus septem Sedium Partis Transilvaniae stb. (törvénykezési intézkedés. Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 5. r. 314. l.)

46. 1379. Datum in Diosgeur dominico die proximo post festum Inventionis Sancte Crucis. Nos Lodovicus stb. domino Nicolao de Gara Regni Hung. Palatino stb. quatenus universas causas Wbul de Kallo, in presente nostra expeditone contra Venetos mota in Italia existentis stb. (Perhalasztási parancs, Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 324. l.)

47. 1379. Datum in Diosgeur in festo Sancti Stanislai. „Nos Ludovicus stb. quandam terras Baus et Arpas appellatas

in Comitatu Komaromiensi existentes stb. (adomány Szántói János mester számára. Fejér Cod. Dipl. VII. k. 3. r. 139. l.)

48. 1379. Datum in Diosgewr sabbato proximo ante dies rogacionum. Lodovicus stb. fidelibus suis Comiti vel Vice Comiti et Judicibus Nobilibus Comitatus de Torna salutem et gratiam. Dicitur nobis in persona Petri filij Bado de Kwzogh, quod Ladislavus filius Mochula, vnam Nicolao fratre suo, de Nenke, feria sexta, videlicet in vigilia festi Beati Regis Stephani, cuius nunc septima adueniret revolutio annualis, manibus armatis et potencialiter ad possessionem suam Kwzogh predictam veniendo, vnam manum eiusdem Petri sinistram vine-rasset, per quod factum duo digiti sui perditii haberentur, culpa sua nulla requirento. Super quo stb. (vizsgálatartási parancs.)

Anno supradicto. Datum in Zeghliugeth feria secunda proxima — — — martiris. Excellentissimo domino stb. Magister Johannes de Konis Vicecomes Magnifici viri Emerici Bubek de Comitatu Tornensi et Judices Nobilium de eodem stb. (Jelentés, hogy a vizsgálat megtartatván, a bepanaszolt tőny valónak bizonyodott. (Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

49. 1379. Datum in Diosgeur dominica ante Rogationum. „Ludovicus stb. pro parte Nicolai de Tornalya stb. (törvénykezési parancs. Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 413. l.)

50. 1380. Datum in Diosgeur in quindenis festi Paschae domini. „Ludovicus stb. (Szántói János mester érdekében a fentebbi 47. sz. a. adományt fogantató parancs. Fejér Cod. Dipl. VII. köt. 3. r. 155. lap.)

51. 1380. Datum in Diosgewr — — — — — Ascensionis Domini. Lajos király a leleszi konventhez, idézési parancs. (Eredetie nagyobb részt olvashatlan, a leleszi konvent levéltárban.)

52. 1380. Datum in Diósgyőr in festo Divisionis Apostolorum. Lajos királynak Dorok és Batum helységeket tárgyzó adománya Kazai László számára. (Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 6. r. 246. lap.)

53. 1380. Datum in Diosgeur feria tertia proxima ante festum Beate Margarethe. Erzsébet királyné a váradai káptalanhoz határjárási parancs. (Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 6. r. 246. lap.)

54. 1380. Datum in Gyosgeur quarto die post festum Beati Luce Evangeliste. Lajos király a leleszi konventhez „Petrus Zudor Regni nostri Sclauonie Baus« részére „Magister Thomas officialis Archiepiscopi Strigoniensis« ellen erőszakoskodások tárgyában. (Eredetie papiron, naggyobbrészt olvashatlan, a leleszi konvent levéltárban. Ugyanott találtatik a jászói konventnek egy az omlított esetre vonatkozó, évszám nélkül kiadványa, hol az mondatik „Petrus dictus Zudor Magister Pincernarum Regalium.«)

55. 1380. Datum in Gyosgyeur in festo Beati Galli confessoris. Lajos király a leleszi konventhez: „Datur

Nostre intelligi Maiestati, quod Gallus de Zeech feria quarta proxima ante festum Pentecostes proximo preteritum vna cum populis et jobagionibus suis de dicta Zeech manibus armatis et potencialiter ad possessionem nostram Weche vocatam veniendo, Stephanum de Kozard, familiarem Magistri Johannis filii Petri de Somus officialis nostri de dicta Weche, eodem tempore quo idem Stephanus a laudiendam missam ire voluisset, per missiones sagittarum letaliter vulnerari fecisset. Hys non contentus, tandem ad hospicium eiusdem Stephani veniendo, quosdam famulos eiusdem duris verberum et vnerum plagis affecisset; et quemdam alium familiarem suum, La lislau nomine, extra dictam possessionem nostram Weche adducendo dire tormentasset, ac cingulo, crumena, et duodecim florenis auri in prompta pecunia eundem spoliasset stb. vizsgálati parans. (Eredotie papiron a leleszi konvent levéltárában.)

56. 1381. Datum in Dyosgeur in festo Ascensionis Domini. „Ludovicus stb. Comiti vel Vicecomiti et Iudicibus Nobilium Comitatus de Sarus stb. Nicolaus filius Georgij de Zenthgyeungh stb. (érlekedben törvénykezési parans. Fejér Cod. Dipl. IX. köt. 5. r. 466. lap.)

57. 1381. Datum in Dyosgeur ipso die festo Omnium Sanctorum. „Ludovicus stb. Cum nos omnes causas regnicolarum nostrorum propter grassantem pestilentiam generaliter decrevimus fore prorogandas; stb. (ez különösen Jekelfalvai Miklós, és Bayori György peres ügyeire nézve újból elrendeltetik. Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 481. lap.)

58. 1381. Diósgyőr novemberhó 26-án; az 1381. augusztus 24-én Turinban, egyrésztől I. Lajos magyar király, a genuai köztársaság, Carrara Ferencz paduai fejedelem, és az akkor ürfültségben lévő aquilejai patriarchatus, s másrésztől a velencei köztársaság közt kötött békességre vonatkozó fontos diplomai tárgyalások:

a) „Actum in Diosgeur in castro domini Regis, in camera penes stupam parvam.“ „Illustrissimus et Excellentissimus Princeps et Dominus, dominus Ludovicus D. gr. Hungariae, Poloniae, Dalmatiae stb. Rex stb. tam nomine suo, quam heredum et successorum suorum, et omnium et singulorum Baronum, Nobilium, fidelium et subditorum suorum, ipsam pacem stb. in praesentia nobilium et egregiorum virorum dominorum Leonardi Dandulo et Fantini Georgio militum, ambaxiatorum, syndicorum, procuratorum, actorum et nunciorum specialium Illustris et Excelsi domini Andreae Contareno D. gr. Venetiarum Ducis et Communis Venetiarum stb. ratificavit, laudavit, admisit, approbavit, confirmavit et emolgavit stb. Insuper praefatus Serenissimus dominus Rex tam nomine suo stb. corporaliter tactis scripturis, iuravit ad Sancta Dei Evangelia praedictam pacem stb. attendere et observare, et attendi et observari facere stb. Praesentibus Reverendis in Christo patribus dominis Valentino Quinque Ecclesiarum Decretorum Doctore, Ladislao Varadiensis, Paulo Zagrabienis, Johanne Chanadiensis Ecclesiarum Episcopis; venerabilibus viris domino Georgio Boznensis, Nicolao Chazmensis Eccle-

siarum Praepositis; Magnificis viris Petro Zudar Ruziae Regni Vayvoda, Georgio Bubek Magistro Tavernicorum Reginalium, Emerico Bubek Regnorum Dalmatiae et Croatiae Bano, testibus ad praemissa vocatis specialiter et rogatis.“ Jegyző volt „Galvanus quondam ser Bartholomaei de Castro Baldo, civis Paduanus, Publicus auctoritate Imperiali Notarius et Judex Ordinarius“ (Wenzel Gusztáv, A Turini Békekötés, Magyar Történelmi Tár XI. köt. 86. l.)

b) „Actum in Diosgeur stb. Praefatus Serenissimus dominus Rex“ stb. a turini békességnék azon pontjára nézve, melyben az adriai tengeren a hajókázási szabadság szabályoztatik, „ipsam promissionem et omnia et singula in eodem instrumento contenta ratificavit, emolgavit, approbavit et confirmavit; promittens per se et successores suos nobilibus et sapientibus viris dominis Leonardo Dandulo et Fantino Georgio stb. Praesentibus stb. (mint fentebb). Ego Galvanus stb. (u. o. 90. l.)

c) „Actum in Diosgeur stb. Cum in contractu pacis inter cetera continetur, quod dictum Commune Venetiarum dare et solvere debeat dicto Serenissimo domino Regi et eius successoribus in Regno et Corona, et ipsi Coronae repraesentanti Regnum, et praesidentibus pro ipsa Corona in perpetuum annuatim ducatorum septem millia boni auri et in auro stb.; Serenissimus dominus Rex stb. ex certa scientia fuit confessus, contentus et manifestus, se et dictam Maiestatem suam habuisse et recepisse, et Magnifico militi domino Nicolao Zamba thesaurario et nuncio suo data, soluta et numerata integro fuisse septem millia ducatorum boni auri et in auro, et boni et iusti ponderis a nobilibus et sapientibus viris Leonardo Dandulo et Fantino Georgio“ stb. Ennek folytán nyugtatványozás ezen évre; „praesentibus“ stb. (mint fentebb). Ego Galvanus stb. (u. o. 92. lap.)

d) „Actum in Regali castro in Diosgeur stb. Cum in contractu pacis stb. quod dicto domino Regi restituantur omnes terrae, loca et castra, quae per Commune Venetiarum tenentur, quae dicto domino Regi ablata fuissent per Venetos tempore praesentis guerrae, et specialiter civitas et castrum Cathari etc.; et praefatus dominus Dux Venetiarum plene restituerit nunciis Regiae Maiestatis Hungariae castrum Cathari, quod erat in manibus et fortia praefati domini Ducis et Communis Venetiarum: idcirco praelibatus Serenissimus dominus Rex Hungariae stb.“ beismeri az átvételt. „Praesentibus“ stb. (mint fentebb). „Ego Galvanus“ stb. (u. o. 95. l.)

59. 1381. Datum in Diosgeur in vigilia Beati Andreae Apostoli. „Nos Ludovicus stb. Magnifico viro Petro Zudar Regni nostri Rusciae Vajvodae stb. (hogy a Somus családnak nála olzálogtva volt javait visszaszolgáltatta. Fejér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 468. l.)

60. 1381. Datae in Diosgeur in festo Beati Nicolai Episcopi et Confessoris. „Fideli nostro dilecto venerabili in Christo patri domino Paulo Episcopo Ecclesiae Zagrabienis. Ludovicus stb. quod vos et dominus Valentinus Episcopus Quinque Ecclesiarum bene scitis nostram voluntatem et intentionem; et prout processistis in

factis nostris, sic habita deliberatione matura inter vos, et facta collatione cum domino D. Cardinali Strigoniensi et aliis Baronibus nostris conclusatis in eodem^a stb. (Wenzel Gusztáv, A Turini Békekötés, Magy. Tört. Tár XI. k. 97. l.)

61. 1381. Datum in Dyosgeur in festo Beati Thomae Apostoli. Lajos király a leleszi konventhez. »Dicitur nobis in personis Petri filii Ladislai, et Nicolai et Bernaldi ac Ladislai filiorum Johannis de Chasloez, quod Petrus, et Marcus filius Reoz de Zernye circa festum Omnium Sanctorum proximo elapsam duodecim porcos Benedicti et Blasii filiorum Pooch, ac Michaelis filii Blasii, jobagionum suorum, hospitem de Barkozle, in campo interficiendo potencialiter asportassent^a stb. vizsgálati parans. (Eredetie papíron a leleszi konvent levéltárában.)

62. 1381. Datum in Diosgueur penultimo die mensis Decembris. Lajos királynak utasítása titkára Czicher István ítélőmester számára. (Wenzel Gusztáv, A turini békekötés. Tört. Tár. XI. köv. 100. l.)

63. 1382. Datum in Dyosgeur 2. Januarii. Lajos király megbízó levele ugyanannak számára. (A »Copia de Commemoriali« című valenczei államkönyv VIII. k. 112. l.)

64. 1382. Datum in Dyosgeur secundo die festi Epiphaniarum Domini. Lajos király a leleszi konventhez. »Dicitur nobis Johannes filius Pauli, Nicolaus filius Nicolai de Buchka, Lukasius filius Lorandi de Bazka, quod Magistri Mikh et Ladizlaus filij Akus filij condam Mikh Bani metas possessionum eorum Bunchka et Hecyn vocatarum, a parte possessionis Holovk vocate per populos et jobagiones ipsorum destrui et anichillari fecissent propria eorum potencia mediante^a stb. eltiltási és idezési parans. (Eredetie papíron a leleszi konvent levéltárában.)

65. 1381. Datum in Diosgeur quarto die Epiphaniarum Domini. Lodovicus stb. Comiti vel Vicecomiti et Judicibus Nobilium Comitatus Scopsionis stb. Cum nos Nicolaum filium Dominici, et Laurencium filium Jacobi de Jokelfalva stb. sub nostram roceperimus proteccionem^a stb. ennek megfelelő parans. (Fojér Cod. Dipl. IX. köt. 5. r. 592. l.)

66. 1382. Datum in Diosgeur secundo die Cinarum. Lajos királynak »vnum lancom terre possessionis Brobnok (Istebna) in Comitatu Arvensis tárgyazó felmentése »David filius Pauli de Vendog^a és testvérei számára, kik nemesi rangra emeltetvők. (Fojér Cod. Dipl. IX. k. 5. r. 593. l.)

67. 1383. Datum Bude feria sexta proxima ante dominicam Lotare. Elizabet D. gr. Regina Hungarie stb. fideli suo Magistro Nicolao filio Stephani dicto Saphar Comiti Borsodyonsi, et Castellano de Dyosgeur et de Dedes stb. (Hazai Okmánytár IV. k. 219. l.)

68. 1383. Datum in Diosgeur in festo Beati Petri ad Vincula. Erzsébet királyné kiadványa. (Levéltári jegyzet, eredeti okmány után.)

69. 1383. Datum in Dyosgeur in festo Beati Jacobi Apostoli. Mária királyné kiadványa. (Levéltári jegyzet, eredeti okmány után.)

70. 1383. Datum in Dyosgeur in festo Beate Anne matris Marie. Mária stb. a váradi káptalanhoz. »Dicit nobis Nicolaus filius Leukus de Iwankafalva, quod ipso haberet quasdam litteras sub sigillo vestro confectas, que propter nimiam vetustatem et malam conservacionem renovacionibus indigerent. Super quo fidelitati vestrae firmiter precipiendo mandamus, quatenus, si habita diligenti examinatione ipsas litteras in eora, carta et scriptura vestras fore et iusto modo remanatas agnoveritis, eas predicto Ladislao (így) in forma debita et consueta renovetis ad cautelam, caveates tamen, ne fraus et dolus evenient in hac parte stb. (következik a váradi káptalannak 1262-diki Fojér Codex Dipl. IV. köt. 3. r. 39. l. találató, a ugyanazon káptalan által 1302. feria tertia proxima post dominicam Reminiscere átírt okmánya, a gróf Károlyi család levéltárában.)

71. 1383. Datum in Dyosgeur feria secunda proxima post festum Beati Jacobi Apostoli. Erzsébet királyné kiadványa. (Levéltári jegyzet eredeti okmány után.)

72. 1387. Datum Bude feria tertia proxima post octavas festi Pasce. Nos Sigismundus stb. quod nos viri Magnifici domini Johannis condam Woyouode Russeyensis, et Magistri Deseu, filiorum Benedicti de Kaza stb. servicijs per ipsos primario Seronissimis Principibus et dominis, condam Lodouico patri, et Elyzabeth conthorali eiusdem matri felicium recordacionum, ac Marie filie ipsius, Reginis inclitis dicti Regni nostri Hungarie consorti nostris karissimis stb. postremoque nobis Saerum Rogyum Diadema, ac solium et regimen ipsius Regni Hungarie, polorum rege opitalante stb. exhibitis et impensis stb. vna cum Prelatis et Baronibus Regni matura deliberacione exinde prehabita, et ex sano consilio eorundem, quasdam possessiones Regales, vnam scilicet Boldwa vocatam ad castrum nostrum Gyousgeur nuncupatum spectantem, per nosque ab eodem castro iam demptam et segregatam in Borsodiensi, ac reliquam Reynbach appellatam secus fluvium Tycie in Zabouch Comitatus erga manus Regias haecenus habitas, simulcum vniuersis ipsarum iuribus stb. memoratis domino Johanni Woyouode et Magistro Deseu nostris fidelibus, ipsorumque heredibus et successoribus vniuersis stb. noue donacionis nostre titulo dedimus, donauimus et contulimus stb. (Eredetie bérhártján a budai kir. kamarai levéltárbán.)

73. 1387. Bude feria quarta proxima post octavas festi Pasce. Sigismundus stb. Conventui Ecclesie de Jazow stb. a 72. sz. a. adományra vonatkozó iktatási parans. (A jászói konventnek 1388-ki jelentéséből, mint alább 79. sz. a.)

74. 1387. Datum in descensu nostro siluestri eis castrum Gomnech die dominico proximo post festum Beati Laurencij martiris. Nos Sigismundus stb. quod nos pro fidelitatibus stb. Magistri Desew filii Benedicti de Kopolya fidelis militis

nostris, quibus idem Sacro Regio Dyademati, nec non Regiae et Reginalibus Maiestatis diuiciis scepra regiminis dicti Regni Hungariae feliciter gubernantibus felicis reminiscencie predecessoribus nostris, et per consequens nobis solio regiminis eiusdem Regni Hungariae polorum rege imperante insigniter sublimatis in cunctis nostris stb. Nostro maximo studio complacere Maiestati stb. quendam possessionem nostram Abod vocatam in Comitatu de Borsod sitam ad castrum nostrum Gyosgewr appellatum spectantem, sex integras sessiones populorum in se duntaxat de presenti continentem, ab eodemque castro penitus exemptam et segregatam stb. memorato Magistro Desow, et per eum domino Johanni Voyuodo fratri suo carnali, ipsorumque hereditatibus et posteritatum cunctis sobolibus stb. noue donacionis nostre titulo stb. dedimus, donauimus et contulimus stb. (Zsigmond király 1388. adományi privilegiumából, mint alább 82. sz. a.)

75. 1387. Datum Diosgeor XXII. Septembris. Sigismundus R. H. Duci Venetorum stb. (Fejér Cod. Dipl. X. k. 3. r. 69. l.)

76. 1387. Datum in Gyosgyur in festo Beati Michaelis Archangeli. Nos Sigismundus stb. (Következik Zsigmond királynak Kanatha nevű birtokot tárgyazó adománya Biky-i Tamás, és testvére János számára. Hazai Okmánytár II. k. 151. l.)

77. 1387. Datum in Diosgeur die dominica proxima ante festum Sancti Lucae Evangelistae. Sigismundus stb. fideli suo Johanni dicto Forgach filio Nicolai de Kozmal stb. (rendelet, hogy a barsi polgárokat ne háborgassa, Fejér C. d. Dipl. X. köt. 1. r. 351. lap.)

78. 1388. Datum Bude per manus venerabilis in Christo patris domini domini Johannis Episcopi Agriensis et Electi Ecclesie Strigoniensis aule nostre et domine Marie Regine stb. Sumpmi Cancellarii II. idus Januarii. Sigismundus stb. quod fidelis noster dilectus miles Magister Nicolaus filius Magistri Petri de Peren Castellani de Gyosgeur, Magister Pincernarum nostrarum stb. (Kuchen helységre vonatkozó 1387-ki adományának privilegialis kiadását kéri és nyori. Eredetie a budai kir. kamarai levéltárban.)

79. 1388. Datum octauo die statucionis. A jászói konventnek 1. jelentése a királyhoz, és 2. bizonyáglevelé, hogy a Boldwa és Reinbach helységeket tárgyazó királyi adományban az iktatás »die dominica proxima post festum Inuencionis Sancto Crucis« megtörtént. (Az eredeti példányok a budai kir. kamarai levéltárban.)

80. 1388. Datum in Gyosgewr tercio die festi Beati Mathaei Apostoli et Euangeliste. Sigismundus stb. Conuentui Ecclesie de Jazow stb. (az Abod birtokot tárgyazó 1387-diki adományra vonatkozó iktatási parancs. »Magnifici viri Johannes Banus Zewrinyensis, et Deseu frater eiusdem de Kapolya« számára. Az ugyanazon évi adományi privilegiumból, mint alább 82. sz. a.)

81. 1388. A jászói konventnek jelentése a királyhoz, hogy ezen

iktatás »in festo Beati Michaelis archangeli proximo preterito« megtörtént, s hogy senki ellent nem mondott. (U. o.)

82. 1388. XVIII. kalendas Decembris. Zsigmond király Abod birtokot tárgyazó adományát privilegialis formában adja ki. (Eredetie a budai kir. kamarai levéltárban.)

83. 1390. Datum in Gyosgewr in dominica Inuocavit. Nos Maria D. gr. Regina Hungariae stb. quod cum nos Spiritus Sancti gratia nobis suggerente, quae unumquemque ad bonum suadet, intuitum nostrae considerationis ad claustrum prope castrum nostrum Dyosgewr sub honore Sacratissimi Corporis Christi, in quo spem firmam et devotionem gerimus specialem, pro habitatione religiosorum virorum fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Pauli primi Eremitae constructum, ipsumque terris ad usum et utilitatem dictorum fratrum in eodem claustro Deo famulantium, et specialiter in ampliacione horti indigere conspexissemus; quendam particulam terrae nostrae in contigua vicinitate horti seu pomarii ipsius claustrum adiacentem, cum omnia suis utilitatibus, eidem claustro, et per consequens fratribus supradictis in eodem degentibus ob remedium animae nostrae et refrigerium animarum nostrorum praedecessorum, ac in perpetuum elemosynam iure perennali et irrevocabiliter dedimus, donauimus et contulimus. (Zsigmond királynak 1406-ki megerősítő okmányából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

84. 1390. Datum Zolii die dominico proximo post festum Beatorum Petri et Pauli Apostolorum. Nos Sigismundus stb. quod nos consideratis fidelitatibus stb. per fidelem nostrum Georgium dictum Tatar filium Thomae de villa Lak de partibus Transsilvanis, olim Serenissimo Principi domino Lodouico Regi patri, ac inclitis dominabus Elizabeth matri felicium recordationum, et Marie consorti Reginae Hungariae nostris carissimis, denique nobis stb. quendam villam nostram Regalem Lugna nuncupatam in Comitatu Borsodiensi existentem, ad castrum nostrum Diosgewr spectantem simul cum omnibus et singulis utilitatibus stb. ab ipso castro excidentes et sequestrantes, prefato Georgio, et per ipsum Petro germano, ac Nicolao filio Luce fratri patrueli ipsius Georgii, et eorum heredibus heredumque suorum successoribus et posteritatibus vniversis, noue nostre donacionis titulo, omni eo iure, quo eadem villa Nostre pertinet Maiestati, nostrosque incumbit collacioni stb. dedimus, donauimus et contulimus stb. perpetuo per eosdem habendam, tenendam et possidendam. Tali tamen condicione, quod si per nos aut nostros successores Reges Hungariae predictis Georgio, Petro aut Nicolao, aut ipsorum heredibus alia villa tante utilitatis et profectus, prout est prescripta villa Lugna, donata et perpetuo collata fuerit, extunc ipsi eandem villam Lugna stb. ad manus nostras Regias, aut successorum nostrorum resignare et restituere tenebuntur et debeant. stb. (Zsigmond király 1406-ki megerősítő privilegiumából, mint alább.)

85. 1391. Datum Bude quarto die festi Epiphaniarum Domini. Sigismundus stb. Capitulo Ecclesie Agriensis stb.

(a Laguna birtokot tárgyazó 1390-diki adományra vonatkozó iktatási parancs. (U. o.)

86. 1391. Datum feria quarta proxima post festum Purificationis Beate Virginis. Az egri káptalannak bizonyáglevele, hogy ezen birtokiktatás 1391. sabbato proximo ante festum Purificationis Beate Virginis proxime preteritum megtörtént, s hogy senki ellent nem mondott. (U. o.)

87. 1391. Datum in Diosgöwr feria quarta proxima post dominicam Ramis Palmarum. Sigismundus stb. fidei suo devoto Reverendo in Christo patri domino Stephano Episcopo Agriensi stb. (parancs, hogy az eperjesi polgárokat egyházi büntetésekkel ne sújtsa. Fejér Cod. Dipl. X. k. I. r. 684. L.)

88. 1391. Datum Bude in vigilia festi Natiuitatis Domini. Nos Maria D. gr. Regina Hungarie stb. Volentes ciuitatem nostram Zyckow appellatam prerogatiua libertatum decorare, cuiuslibet seu hospitibus eiusdem ciuitatis nostre nunc in eadem constitutis et in futurum superueniendis libertatis gratias infrascriptas duximus concedendas stb. Item iidem ciues et hospites nostri de silua nostra vulgariter fekteerdeu nominata prope Dyosgöwr existenti pro opportuno edificio domum ipsorum, vel pro alia fabrica, que respicere videatur commoditatem prefate ciuitatis nostre, requisita prius et obtenta licentia castellani nostri de Dyosgöwr pro tempore constituti, ligna sufficiencia deferre vel deferri facere habebunt facultatem stb. (Zsigmond király 1406-ki megerősítő privilegiumából, mint alább.)

89. 1393. Datum in Dyosgiur feria (tercia) proxima post dominicam Ramis palmarum. Nos Sigismundus stb. quod quia fideles nostri dilecti Magnifici viri domini Johannes de Kapla Judex Curie nostre et Desey Judex Comanorum Reginalium, possessionem Reubach in Comitatu de Zaboch existentem, ipsis alias per Nostram Maiestatem perpetuo collatam, ad nostram instanciam nobis ad manus nostras Regias sponte libero et perempter resignarunt et relaxarunt; ideoque nos in recompensam huiusmodi resignacionis per ipsos dominos Johannem et Desey facte, epidum nostrum Regium Sepsi vocatum in Comitatu de Toroa existens, quod per alias litteras nostras eidem dominis Johanni et Desey pro quatuor milibus florenis auri obligasse perhibemur, vigore presencium titulo pignoris obligauimus tandem per ipsos dominos Johannem et Desey eorumque heredes tenendum et possidendum, quousque ipsis de alia possessione annotata possessioni Rabach (igy) in fructibus et redditibus simili vel paulo minori prouiderimus perpetuo, dicta quoque summa pecunie, vtpote quatuor milia florenorum auri, eidem dominis Johanni et Desey, vel ipsorum heredibus, per nos aut successores nostros effectiue fuerit persoluta stb. (Páztóhi János országbírónak 1397-ki átiratából, mint alább, a budai kir. kamarai levéltárban.)

90. 1393. Datum in Mohy feria sexta proxima post festum Penthecostes. Nos Maria D. gr. Regina Hungarie stb. quod quia fideles ciues seu hospites nostri de Zyckow tributum no-

strum in eadem exigere consuetum nobis ex causis racionabilibus resignarunt: ideo nos ipsis de collectis ipsorum, videlicet sexcentorum florenorum auri per ipsos Nostre Maiestati singulis annis solvendorum singulos quinquaginta florenos auri annis singulis post emanacionem presencium consequentibus duximus graciose defalcandos et relaxandos presencium nostrarum testimonio litterarum. Quocirca vobis Castellano vel Vicecastellano nostris de Dyosgöwr nunc et pro tempore constitutis firmo Reginali damus sub edicto, quatenus prefatos ciues nostros racione dictorum singulorum quinquaginta florenorum auri per nos ipsis annis singulis preuia racione defalcatorum et indultorum, nequam audeatis molestare seu perturbare modo aliquali; et aliter non facturi. (A jászói konventnek 1543-ki átiratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

91. 1397. Datum in Temesvár feria quarta proxima post festum Beati Dionisi. Nos Comes Johannes de Paztoh Judex Curie stb. domini Sigismundi stb. quod viri Magnifici Johannes condam Vayda de Kapla, et Desey frater eiusdem stb. (átíratják Zsigmond királynak 1393-ki Rabachra vonatkozó okmányát, mint fentebb 89. sz. a. Eredetie bérhártyán a budai kir. kamarai levéltárban.)

92. 1399. Datum in Wyssegrad feria sexta proxima ante festum Sancti Georgij martiris. Sigismundus stb. fidei suo viro Magnifico Detrico Bwbek Regni nostri Hungarie Palatino, Castrum nostrum Dyosgywr pro honore tenenti, et Castellano eiusdem nunc constituto et in futurum quibusuis constituendis salutem et gratiam. Pro parte fidelium ciuium nostrorum seu hospitum de Myskolez Nostre exponitur Maiestati, quomodo ipsi ab antiquis temporibus medietate aque Sayo vocate, que territorium ipsius ville Myscoltz, prout in litteris Capituli Ecclesie Agriensis plenius vidimus contineri, metaliter distinguere dinoscitur, vsi et fructi fassent; nunc autem nobilis domina relicta quondam Zemere in villa Nog Soleya commorans, cum familiaribus suis et populis, de eadem medietate dicte aque ipsos vti non permitteret, sed ipsis iniurias et dampna in pratis et nemoribus in territorio dicte ville Myscoltz existentibus inferat incessanter stb. (Ennek folytán a parancs) quatenus prefatos hospites seu ciues nostros in dominio medietatis dicte aque contra quoslibet ipsos molestare volentes, et signanter contra predictam dominam et suos familiares ac populos, qui eis iniurias et dampna, vt prefertur, intulisse dicuntur, conseruare et manutenere debeatis Nostre Maiestatis in persona, et quociesunque pretextu medietatis dicte aque, pratorum et nemorum ipsa domina et familiares sui ac populi de Nag Soltza, aut alij quicumque eis iniurias et dampna inferent, et super hys dicti hospites nostri querimoniam porrocerint, tocens ex parte talium inferencium, eidem hospitibus nostris de Myscoltz commodam et iuri consonam satisfacionem impendere debeatis, fauore et amore cuiuslibet hominis postpositis in hac parte stb. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

93. 1401. Diósgyőrött sz. János fővétele napján.

Pelsőczy Bebek Detre nádornak Portelek fele részére szóló és a váradi káptalanhoz intézett iktatási parancsa Porteleki Orsolya számára. (Az Irinyi család levéltárának eredetie szerint közli Nagy Iván M. Történelmi Tár XI. köt. 232. l.)

94. 1406. Datum XIV. kalendas Aprilis. Zsigmond király privilegialis formában erősíti meg saját Lugna helységet tárgyazó 1390-ki adományát (lásd fentebb 84. sz. a.) Laki György számára. (Eredetie borbáryán a budai kir. kamarai levéltárban.)

95. 1406. Datum Bude feria quinta proxima post festum Pasce. Nos Sigismundus stb. religiosus vir frater Georgius Prior Generalis fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Pauli primi Eremita in Regno nostro Hungarie degencium, in personis fratrum Prioris et Eremitarum eiusdem Ordinis Claustris Sacratissimi Corporis Christi prope Dyosgewr fundati Nostre Maiestatis adiens conspectum exhibuit nobis stb. Mária királyné egy diósgyőri kertet tárgyazó 1390. adományának (l. f. 83. sz. a.) megerősítését kéri és nyeri. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

96. 1406. Datum XVII. kalendas Maii. Zsigmond király privilegialis formában erősíti meg saját, Abod helységet tárgyazó 1387-ki adományát (lásd fentebb 74. sz. a.), a mit kérnek »Egregius Magister Desew filius Benedicti de Kaplya aule nostre miles, sua, et Lorandi ac Petri et Leustachij fratrum suorum fratruelium, florum scilicet condam Magnifici viri Johannis olyn Bani Zewrinyensis in personis.« (Eredetie borbáryán a budai kir. kamarai levéltárban.)

97. 1406. Datum XV. kalendas mensis Maii. Zsigmond király privilegialis formában erősíti meg Mária királynénak 1391. szabadalmát Szikszó város számára (l. f. 88. sz. a. Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

98. 1407. Datum XII. kalendas Maii. Sigismundus stb. quod vir religiosus frater Georgius Prior Generalis fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Pauli primi Eremita in personis fratrum Ordinis eiusdem in claustris sub honore Sancti Spiritus et Corporis Christi fundatis regi famulancium altissimo, Nostre Maiestatis accedens in conspectum, exhibuit nobis quasdam tres litteras privilegiales quondam Stephani Palatini filij Erne Bani super dotacionibus claustrorum stb. (t. i. az 1. 3. és 4. sz. a. 1304. 1313. és 1315-diki okmányokat), melyeknek megerősítését kéri és nyeri. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

99. 1409. Datum Bude in die cinerum. Sigismundus stb. vniuersis et singulis Prelatis, Baronibus, Comitibus, Castellanis, nobilibus, ipsorumque officialibus, item civitatibus et liberis villis, ipsarumque Roctoribus, Iudicibus et Villicis, nec non alterius cuiusvis status, conditionis aut prebeminencie hominibus quibus presentes ostenduntur, salutem et gratiam. Ex insinuacione fidelium nostrorum vniuersorum Valahorum in possessione nostra Valahali Kereztes nuncupata, ad castrum nostrum Dyosgyeur vocatum spectante commorancium, Nostre datur intelligi Maiestati querulose, quomodo nonnulli foront ex

vestris jobagionibus Valahalibus, qui habita licencia iustoque terragio deposito, et alijs eorum debitis persolutis ad dictam possessionem nostram conferre se vellent moraturos; quos vos calumpnia eis imposita abire minime permittetis, in Nostre Maiestatis derogamen, contemptumque generalis nostri decreti per nos annis superioribus stabiliti multum ingens. Et quia nostre firmate existit intencionis, vniuersos Valahos, qui modo quo supra ad dictam possessionem nostram Kereztes transferre se voluerint moraturos, per quemquam regnicolarum ad eandem possessionem nostram abire facere debere et recedere; igitur vestre vniuersitatis fidelitati, et cuiilibet vestrum firmiter precipiendo mandamus omnino volentes: quatenus huiusmodi vestros jobagiones Valahales, in quibusvis vestris possessionibus seu tenentis, ac vestri in medio residentes, qui modo premissis ad predictam possessionem nostram Kereztes vocatam commorandi causa venire voluerint, libere et pacifice, calumpnia quavis relegata, abire et recedere permittatis, salvis rebus eorum et personis. Alloquin commisimus et presencium serie committimus Comiti vel Vice Comiti Comitatus Borsodiensis presentibus et futuris, vt ipsi huiusmodi jobagiones, qui modo sepius narrato ad dictam possessionem nostram moraturi venire voluerint de vestris possessionibus et tenentis, excipientes ad sepe dictam possessionem nostram Kereztes adducere valeant atque possint. Secus igitur facere non ausuri, presentesque perfectas reddite presentanti. Datum stb. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

100. 1411. Datum in Miskolcz feria tertia proxima post dominicam Inuocauit. »Nos Sigismundus stb. fidelium nostrorum dilectorum virorum virorum Iudicis, Juratorum, ceterorumque civium et hospitem utriusque Civitatis nostre, tam noue scilicet quam antique Miskolcz appellate« stb. kérésére, nekik szabad lelkészválasztási jog adatik. (Fejér Cod. Dipl. X. k. 5. r. 182. l.)

101. 1411. Datum in Schranovieze feria quinta ipso die S. Elisabeth. Mathens de Palocz Comes de Borsod Castellanus de Dyosgewr. (Fejér Cod. Dipl. X. köt. 5. r. 121. l.)

102. 1412. Datum in Dyosgyeur secunda die Maii. Sigismundus etc. vniuersis et singulis Principibus Ecclesiasticis et Secularibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militibus, clientibus, nostris et Imperii Sacri fidelibus, ad quos presentes spectando peruenierint, gratiam Regiam et omne bonum. Venerabiles, Illustres ac Nobiles, fideles dilecti. Ad pacem quassateque diu roipublice moderacionem in seculi nacionibus et populis Regie nostre Maiestatis Sacrique Romani Imperii dicioni subiacentibus aciem mentis nostre conuertentes, vtque votum ipsum nostrum habilis perfici valeat cum effectu, hunc modum seruari decernimus; videlicet, vt cum nacionibus eisdem, gentibusque ipsarum bellicis, si necessitas impulerit, Italie patria potissime eidem Sacro Imperio indefesse fidelissima, quam ob eius iam inueteratas, prohdolor, vexaciones, horrendaque discrimina, cum ipsorummet presertim Italicorum viribus simul et partibus vniuique iusticie debitum vtique ministrando gubernare intendimus

prorsus et reformare, Maiestas Nostra suum pretactum feliciter assumptat optatum, sicque Sacrum prolibatum Imperium cum tranquillitate et augmento seruetur. Quocirca fideli nostro dilecto nobili Briniario de la Scala, quem Civitatum Verone Vincencieque etc. Imperialem Vicarium nostrum gracie constituimus, quemque Italicorum armigerorum, quos idem sub victricibus Imperialibus nostris insigniis, que sibi vbi que portanda tulimus nostri nomine, Regia largitate liberaliter concessimus, firmare contigerit, in Capitaneum nostrum elegimus. Generalem, per Serenitatis Nostre litteras declaravimus, ac per presentes declaramus, quatenus quoscunque Italicos armigeros, sub prenotatis insigniis nostris militare cupientes, idem fidelis noster Briniarius ad stipendia et servicia nostro et Imperii Sacri nomine et titulo liberaliter concedere ac firmare possit et debeat, eum eisque, prout expedierit, convenire. Quidquid superinde egerit, ratum et gratum firmum siquidem habituri, presencium sub nostri Regalis sigilli impressione testimonio litterarum. Datum in Dyosgw secunda die Maii anno Domini MCCCCXII. Regnorum nostrorum anno Hungarie etc. XXV. Romanorum vero secundo.

Ad mandatum domini Regis
Franciscus Serazonus.

(A bécsi es. titkos levéltárban őrzött német birodalmi regestrum-könyvekből vagyis u. n. Reichsregistraturbücher-ből, E. köt. 24. l.)

103. 1412. Datum Dyosgw secundo die Maii. Item data est littera Capitano, Rectoribus et Consilio Civitatis Belluni pro arrestatione sex milium denariorum vel quasi, qui asserantur depositi per Venetos apud quendam civem Belluni, officialem vendentem sal eorundem Venetorum. Datum Dyosgw anno etc. XII. II. Maii, Regnorum Hungarie etc. XXV. Romanorum II.

Relator et Notarius etc.

Item consimilis littera missa fuit Civitati Feltri. Anno die etc. vt supra. (U. o. E. köt. 24. l.)

104. 1412. Datum in Dyosgw tercio die Maii. Anno Domini MCCCCXII. III. die Maii data est presentacio ad beneficium manuale seu Vicariam in Ecclesia Aquilegensi, cuius collacio ad Romanorum Regem spectare dinoscitur, pro Gallasio filio Bartholomei de Savoriano clerico supradicte Aquilegensis Ecclesie. Actum in Dyosgw II. (igy) Maii.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen.

(U. o. E. köt. 24. l.)

105. 1412. Datum Dyosgw quinta die Maii. Sigismundus etc. vniuersis et singulis Principibus Ecclesiasticis et Secularibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Nobilibus, militibus, clientibus, officialibus, Iudicibus, Magistris Civium, Consulibus, Juratis, et Communitatibus Civitatum, opidorum, villarum, locorum et districtuum, ac Rectoribus eorundem, ceterisque nostris et Imperii Sacri subditis et fidelibus dilectis, ad quos presentes peruenerint, gratiam Regiam et omne bonum. Venerabiles, illustres, nobiles, et fideles dilecti. Ad hoc summi dispensa-

cione presidii principalis Monarchie obtinuimus principatum, ad hoc Sacri Romani Regni non leue pondus in nos suscepimus, ut si ad alia extrinseca sollicitudo nos prouocet; ad ea tamen, que recuperacionem nostrorum et Imperii Sacri iurium, felicem quoque statum et quietem, ac incrementum gratiarum, libertatum, immunitatumque personarum ecclesiasticarum in toto Sacri Romani Imperii ambitu constitutarum respiciunt, tanto intendamus uberius, quanto nostrum pre ceteris mundi Principibus solum magnificencius erexit celestis providencia creatoris. Assumpta itaque dudum superna disponente elemencia, sicut pie tenemus, quamquam insufficientibus meritis, ad culmen Romane Regie dignitatis, multorum principum, procerum ac subditorum nostrorum ac Imperii Sacri fidelium, expositione certa percepit Nostra Maiestas, quod pridem nonnulli diu recordacionis Romanorum Imperatores et Reges, nostri predecessores, quibusdam Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Magnatibus, Baronibus aut nobilibus Vicariatus Generalis vel Specialis Sacri Romani Imperii, nec non superioritatum, fidelitatum, homagiorum, feudorum, iurisdictionum, seu quorumcumque aliorum iurium Regalium, ad nos et Romanum Imperium ac Regnum quomodolibet pertinentium, infeudaciones seu largiciones ac concessiones Imperiales fecerunt et indulserunt, arbitantes ipsi concessores predecessores nostri, per hoc rempublicam adaugeri; que quidem infeudaciones, largiciones et concessiones, prout eadem fidelis expositio subiungebat, Sacro Romano Imperio ac reipublice propter hominum cupiditates iam diu incommoda multifaria intulerunt, et copiosius inferunt de presenti, prout eciam rerum magistra experientia de eisdem incommodis postmodum certissimis mentem nostram Regiam informauit. Nos igitur sic terreno principatu presidere volentes, vt ab eterno non mereamur excludi; et preterea Romani Imperii reique publice indulgere, et vigilanter intendere totis desideriis, exigente magnifica predicti Romani Imperii et Regni vobis commissa sollicitudine cupientes, et ne deinceps concessiones seu largiciones supradicte vel similes nobis et Sacro Romano Imperio ac reipublice, et presertim Sacrosanctis Ecclesiis et earum Ministris et Prelatis; qui temporibus hodiernis, prohdolor, infinitis calamitatibus diuexantur, quorumque presidium et proteccionem ad nos et Sacrum Romanum Imperium recognoscimus pertinere, preiudiciales existant vel dampnose, nostra eiusdem Imperii, Sacrosanctarum Ecclesiarum ac reipublice euidenti vtilitate pensata specialiter; et attento, quod Serenissimus et Illustrissimus Princeps dominus Karolus Quartus diu memorie Romanorum Imperator Semper Augustus et Boemie Rex, genitor noster carissimus, dum adhuc ageret in humanis, motus ex certis ac rationabilibus caasis, poscente eciam vtilitate publica, sano nihilominus Principum, Comitum, Baronum et Procerum Sacri Romani Imperii accedente consilio, ex certa sciencia sua ac de Cesaree potestatis plenitudine, Vicariatus officium, ad quod nonnullos Sacri Imperii Principes in quibusdam ciuitatibus locis atque terris, et presertim Comitatus Sabaudie, et aliis locis vicinis adiacentibus, ad predictum Imperium pertinentibus, constituantur, renouauit, ac ad se et Imperium ab eisdem re-

sumpsit, nec non litteras suas desuper datas, cuiuscunque tenoris existebant, in omnibus suis punctis et clausulis annullavit, annihilavit penitus et destruxit, sicut (igy) de hys tam per plurima fidedigna ac evidenciam testimonia, quam per prefati genitoris nostri Cesareo Cancellario registra clare ac sufficienter sumus edocti; moti quoque premissis ac certis aliis iustis et bene consideratis rationibus; sano etiam Principum, Prelatorum, Comitum, Baronum, Procerum, ac aliorum nostrorum et Imperii Sacri fidelium accedente consilio, et de nostre Regie plenitudine potestatis, omnes et singulas superius declaratas, vel similes, ac quascunque alias Vicariatus Generalis vel Specialis Romani Imperii, superioritatumque, fidelitatum, homagiorum, feudorum aut aliorum quorumlibet iurium Regalium ad nos et Romanum Imperium sine Regno quomodocunque pertinencium concessionem, infeudaciones seu largiciones quascunque, per predecessores nostros Romanos Imperatores et Reges, aut eorum alterum, quibusque Regibus, Principibus Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus, aut eorum alteri factas et indultas, quantum concessionem, infeudaciones vel largiciones huiusmodi contingere possunt aut poterunt Sacrosanctas Ecclesias ac earum Ministros et Prelatos, ipsorumque civitates, suburbia, villas, castra, mandamenta, iurisdicciones, dominia, territoria, homines, feuda, possessiones, et quecunque iura, nobis et predicto Romano Imperio immediate subsistentes et subsistencia, ab eisdem Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus ac Magnatibus, et eorum singulis, quibus ipse concessionem, infeudaciones aut largiciones Imperiales, vel eorum alteri, ut prefertur, hactenus sunt indulte, ad nos, et Romanum Imperium atque Regnum penitus resumimus, retrahimus, subtrahimus et reuocamus per presentes; omnes et singulas litteras predecessorum nostrorum Romanorum Imperatorum et Regum, predictis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus, aut eorum alteri, super premissis concessionibus, infeudacionibus et largicionibus Cesareis, aut earum altera, concessas et confectas, cuiuscunque formule seu tenoris existant, etiam si in eis caueatur, quod non possint revocari, quoad partem Ecclesiarum et Ministrorum seu Prelatorum predictorum, ac suorum et cuiuslibet eorum civitatum, suburbiorum, villarum, castrorum, mandamentorum, iurisdicciones, dominiorum, territoriorum, hominum, feudorum, possessionum, et quorumcunque aliorum iurium, nobis et dicto Romano Imperio subsistentium, tenore presentium cassamus, destruimus, annullamus et penitus irritamus, in omnibus suis sentenciis, capitulis et clausulis, de excellenti plenitudine supradicta Romane Regie potestatis. Et nihilominus auctoritate et potestate iam dictis statuimus, declaramus et edicto perpetuo ac irrefragabili decernimus in hys scriptis, ut Ecclesiarum, et ministrorum earundem in futurum status perseueret inconcussus; volentes expresse, quod vigore alicuius concessionum, infeudacionum vel largicionum Imperialium superius expressarum vel similium, aut quarumlibet aliarum, quantacunque et qualicunque verborum expressione firmatarum perduret, Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus, aut eorum alteri, vel eorum seu alterius eorum heredibus, suc-

cessoribus, aut causam habituris, per predecessores nostros Romanorum Imperatores et Reges aut eorum alterum factarum, concessarum vel concedendarum, nullum debuit, debet sen debeat quouis modo predictis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus, aut eorum vel alterius ipsorum heredibus, successoribus et causam habituris, super Ecclesiis predictis, earum Ministris et Prelatis, ac ipsorum civitatibus, suburbii, villis, castris, mandamentis, iurisdicciones, dominii, territorii, hominibus, feudis, possessionibus et iuribus alijs quibusumque, nobis et Sacro Imperio subiectis, ins superioritatis, domini, iurisdicciones, reforti, vel alterius cuiuscunque potestatis acquiri, etiam si per predecessores nostros supradictos premissis, vel similes, aut quecunque alie concessionem, infeudaciones et largiciones predictis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus aut eorum alteri, vel heredibus, successoribus aut causam habituris eorundem facte fuerint de dictorum Prelatorum aut alterius eorundem, consensu et expressa voluntate, et tenor litterarum predecessorum nostrorum in litteris concessionum, infeudacionum vel largicionum huiusmodi de verbo ad verbum clauderetur, seu alias ibidem haberetur de eisdem litteris mencio specialis. Quocirca vniuersis et singulis Ecclesiarum Prelatis et Ministris, nostre Imperiali potestati et dominio quoad temporalia predicta immediate subiectis et constitutis, sub obtentu gratie nostre, et ex debito fidelitatis, auctoritate nostra Romanorum Regia precipimus et mandamus, quatenus vigore ac pretextu alicuius concessionem, infeudacionem seu largicionem Imperialis predictis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus aut eorum alteri, vel suis heredibus, successoribus aut causam habituris, per predecessores nostros de Vicariatu Imperiali Speciali vel Generali, seu superioritatum, fidelitatum, homagiorum, feudorum, aut aliorum quorumlibet iurium, ad nos et Romanum Imperium sine Regno pertinencium, quouis modo facte, ad eosdem Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones et Magnates, eorumque heredes, successores, causam habituros, seu eorum alterum, aut eorum officiales, et quoscunque deputatos vel deputandos, nullum respectum seu regressum deinceps habeat, nec sibi in aliquo obediant vel intendant. Nos enim de premissis Romanorum Regie plenitudine potestatis, motuque, sciencia et consilio supradictis, omnes et singulas Ecclesias, ac supradictos Prelatos et Ministros, ac eorum et cuiuslibet eorum civitates, suburbia, villas, castra, mandamenta, dominia, homines, feuda, iurisdicciones, possessiones, et iura quecunque alia, nobis et Romano Imperio temporaliter subiectos, subiectas et subiecta, a predictorum Regum, Principum, Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum et Magnatum potestate, obedientia et fidelitate eximimus, liberamus et penitus absolvimus, ac in statum pristinum, ac immediatam subieccionem et superioritatem nostram et successorum nostrorum Romanorum Regum et Imperatorum, ac ipsius Imperii restituimus et reducimus per presentes. Et si forte retroactis temporibus quemquam aduersus statutum, declarationem, reuocationem, libertatem, absolucionem, gratiam et intencionem

nostras Regias huiusmodi, nec non iura, priuilegia, immunitates Ecclesiarum et Prelatorum predictorum, a prefatis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus et Magnatibus, vel eorum altero, seu officialibus et deputatis vel deputandis, eorundem occasione, et pre-textu alicuius concessionis, infeudacionis vel largicionis Imperialium predictarum Vicariatus Imperialis, Generalis vel Specialis, aut superioritatum, fidelitatum, dominiorum, homagiorum, feudorum, et aliorum iurium Imperialium, ut prefertur, sibi facte, attemptatum vel factum foret, vel fieret aut contingerit in posterum per quemquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, attemptari vel fieri, de suprascripta plenitudine Romanorum Regie potestatis hoc ipsum, qualicumque modo gestum fuerit, cassamus, irritamus, reuocamus, cassumque irritum et inane perpetuo esse decernimus et nunciamus in hys scriptis, ut nullis temporibus debeat viribus aliquibus subsistere. Non obstantibus litteris nostrorum predecessorum Romanorum Imperatorum et Regum in contrarium concessis, sub quacumque verborum expressa formula confectis et roboratis; quibus perinde, ac si litterarum ipsarum tenores in nostris presentibus litteris de verbo ad verbum insererentur, de iam dicta plenitudine Romanorum Regie potestatis, ex nostris scientia certa et motu proprio, ac consilio suprascripto, quoad Ecclesias et Prelatos, ciuitates, suburbia, villas, castra, mandamenta, territoria, dominia, homines, feuda, iurisdictiones, libertates et iura quecumque superius expressa, penitus derogamus. Supplentes nihilominus omnem defectum, si quis in premissis ratione solemnitatis obmisse, dubiam vel obscuram interpretationem verborum, seu quouis alio modo compertus fuerit, de prefata plenitudine Romanorum Regie Maiestatis. Nulli ergo omnino hominum etc. sub pena quinquaginta marcarum auri puri etc. Datum Diosgur anno Domini etc. XII. quinta die Maii, sub Maiestate Regali Regnorum ut supra.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen.

(U. o. E kőt. 20. v. és 30. II.)

106. 1412. Datum Diosgur die quinto Maii. Item datum fuit procuratorium in latissima forma pro nobilibus Nicolao de Marchal alias Wayuda Transsiluanensi nunc Comite Simigiensi, et Johanne de Maroth alias Bano Machoniensi, ad dirigendum causas Imperii per prouinciam Aquilegiensem, et terras Fori Julii, Marchie Taruisine, Italie et Lombardie. Datum Diosgur anno Domini etc. XII. die V. Maii, anno Vngarie etc. XXV. Romani II.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen

(U. o. E kőt. 24. I.)

107. 1412. Datum Diosgur die quinto Maii. Sigismundus confirmat pro Bellunensibus litteras Piponis pro Johanne de Doyana de Belluno, datas in castro Serualli III. Ianuarii 1412. (U. o. E kőt. 26. I.)

108. 1412. Datum Diosgur quinto die Maii. Sigismundus etc. Notum facinus tenore presencium vniuersis, quod innata cordi nostro boniguitate inter diuersas sollicitudinum curas, quibus pro subditorum quiete usquequaque distrahimur, ad hoc precipua consideratione frequenter intendimus, vt viduarum et orphanorum iuribus, profectibus atque commodis possit et valeat sub tempore felicis nostri regiminis salubriter prouideri. Sano clementer pensatis Nobilis ac Magnifice Blanchie Comitisse Gebenensis, filie quondam Spectabilis et Magnifici Amadei Comitis Gebenensis, consanguinee nostro carissime, fama laudabili, multiplicibusque virtutum et deuocionum meritis, quibus plurimum clare testatur (?), nec non fidelibus et studiosis obsequiis, Serenissimo ac Inuictissimo Principi et domino domino Karolo Quarto diue memorie Romanorum Imperatori Semper Augusto et Boemie Regi, genitori nostro carissimo, ac ipsi Saero Romano Imperio per prefatum Amadeum impensis, animo deliberato, non per errorem aut improuide, sed maturo Principum, Comitum, Baronum, Procerum et nobilium nostrorum accedente consilio, et ex certa nostra sciencia, eidem Blanchie et suis heredibus vniuersa et singula priuilegia super quibuscumque franchisesis, libertatibus, immunitatibus, gracijs et indultis, suis progenitoribus, et presertim iam dicto Amadeo per diue recordacionis Serenissimos Principes, prefatum dominum Karolum, ac alios Romanorum Imperatores et Reges predecessores nostros data et concessa, nec non omnia et singula iura, que prefata Blanchia ad prefatum Comitatum Gebenensem, vacuum vniuersis et singulis pertinencijs suis habet et habere potest quouis modo, approbamus, ratificauimus, innouauimus, auctorizauimus et confirmauimus; approbamus, ratificamus, innouamus, auctorizamus, ac tenore presencium auctoritate Romanorum Regia graciosius confirmamus sub. Datum Diosgur anno Domini etc. XII. quinta die Maii, Regnorum etc.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen.

(U. o. E kőt. 29. I.)

109. 1412. Datum Diosgur die sexta Maii. Zsigmond király szövetsége a bajor hercegekkel és a görtzi gróffal Frigyes ausztriai herceg ellen. Littera Colligij Regis Romanorum, et trium Ducum Banarie, cum Comitibus Goricie contra F. Ducem Austrie.

Wir Sigmund etc. Bekennen etc. Als wir von gefugunge gotlicher gutikeyte zu Romischem Kunig erkoren sin, also ist vnser Kuniglich gemute on vnderlasse bekummert, wie wir dem heiligen Romischen Riche das leyder an ellen enden grosslich entlidet, zerrissen vnd veruallen ist, widerbelffen, sinen andechtigen getruen vnd vndertanen, geistlichen vnd weltlichen, die wider recht gedrucket vnd besweret sind, zu trost vnd zuhilfe kommen, vnd sy by rechte behalden; als verre wir mogen, wann nu lantkundig vnd offenbar ist, daz herzog Fridrich von Oesterreich wider vns vnd das Riche mit ynnemung der weyden Pentenstein vnd anders in Fri Jauly, vnd ouch vil andern stucken, mit der sinen wider-

sagung vnd vnser vnd des Riche, vnd der Kirchen zu Agley, di des Riche merklich gelid ist, vndertane beswerung, irrung vnd leydigung getan hat, vnd teglichen tut, vnd daz er ouch maniche vnser vnd des Riche fursten, vnd andechtigen Greuen, Edeln, Ritter, Knechte, vndertane vnd getruen, an iren Rechten sere verkurezet, vnd an iren liben vnd gutern geleidigt vnd betrübet, vnd ouch on recht vnd sache vnfurstlich gehandelt hat, vnd mit namen die Erwürdigen Georgen Bischoff zu Trient, der vnser vnd des Riche first ist, vnd der vnd sin stift zu vns vnd dem Riche gehören, gefangen getuet, sin person mit worten vnd werken zu nicht kleynr lestrung kristenlich geloubens vnd bischoflicher wirdicheit vumenschlich pinigen gelassen vnd gepinigt, zu letzte von dem yezgenantem Stifte gar vertriben, vnd den ingenomen hat, vnd noch ynneholdet, wider Got, alles recht vnd siner sele heyle; Hartman Bischoff zu Kur, och vnser vnd des Riche fursten gefangen vnd godrangen; den Bischoff von Brixen gefangen vnd beschezt; den Edlen Heinrich von Rotenburg guter gedechnisse, etwen hofmeister auf Tyrol vnverdinter dinge gefangen; Im alle sine Slosse vnd was er gehebt hat, mit gewalt genomen; di Edelen Agnesen sin wytwen von Ir morgengab vnd heimstewr, Barbara sin Tochter, vnd Elsbethen sin Swester von irem veterlichen erbe vnd zu merchlicher vnersamkeit weiblicher bilde vns dem lande gar vertriben, vnd in ellende vnd armute verwiset; vnd sust gar vil vnd manigerley ander vnezimlicher vnd vnrechter dinge, die zulang zu schriben weren, vnd von Cristen luten, vnd svnderlich von fursten zu sagen ubel lutent, begangen hat, vnd on alle gotesvorcht vnd ersamkeit des Cristentums vnd der natur in siner verhartet vnd verurten synnen teglichen vnd also freuenlich begeet, daz das vnser kuniglich gemute so sere beweget hat vnd bewegt, als das ouch eynen iglichen cristen menschen bewegen solt, daz wir das von vnser geloubens vnd vnser vnd des Riche vndertanen und getruen wegen mit langer geliden mogen. Dorumb zu lobe vnd ere dem Almechtigen got, dem Rich zu nucz, vnd nemlich den vorgeantent vnsern vnd desselben Riche andechtigen vndertanen vnd getruen, so hertlich geleidigten zuhilffe, zutroste vnd zuwiderbrengung, vnd ouch solich des vorgeantent Fridrichs freuele vnd vnezimliche hertikeyte, handlung, und werke zustraffen, und nemlich sinen tortlichen vnd vnredlichen furseczen, die Er, als man gemeinlich seyt, noch hat, zu begegen vnd zu widersteend, haben wir mit wolbedachtem mute, gutem Rate, vnser vnd des Riche fursten, Edeln und getruen, die Hochgebornen Stefan, Ernten vnd Wilhelmen pfalzgrauen by Rin, vnd herczogen in Beyern, vnser liebe Oheimen vnd fursten, vnd die wolgeboren Heinrichen vnsern Swager, vnd Johansmeinhartten Greuen zu Görz vnd zu Tyrole, vnser vnd des Riche lieben getruen, gemant vnd In von kuniglicher macht vnd des Riche wegen ernstlich gebotten, vns vnd dem Riche, den vorgeantent vnd andern des Riche vndertan vnd getruen dorynn zuhelffen, vnd vns doruff in gotes namen, des die sache als wir hoffen ist, mit In vereynet vnd vereynen in krafft diss briefs, als hernach geschriben steet: Czum ersten, daz wir die yezgenantent von Beyern vnd von Görz, vnd Sy vns vnd das Riche in

allen sache vnd geschefften, die wider den vorgeantent Fridrichen, sine helffer, lande, vnd lute sind vnd sin werden, es sy mit kriegem, vrlugen, oder womit das ist, nichts vssgenomen, in guten, ganezen vnd luten, truen meynen wollen vnd sollen. Item daz wir dem yezgenantent von Beyern einen vnsern hauptman mit vnser vnd des Riche Banier, vnd den yezgenantent von Görz ouch einen hauptman mit vnser vnd des Riche Banier zufugen vnd schicken sollen vnd wollen, also daz Sy beide, die von Beyern vnd von Görz mitsamt desselben vnsern houbtluten vnser vnd des Riche, vnd ouch iren Baniern den vorgeantent Fridrich, sin helffer, lande vnde lute, kriegem, angreifen vnd beschedigen, Im die mit gotes hilffe abgewinnen, vnd von vnsern vnd des Riche wegen ynemen sollen vnd mogen. Item vnd was also dem yezgenantent Fridrich, sinen helffern, dienern vnd luten an der Etsche, im Intal, vnd das dorczu gehoret, von solichen vnserer houbtluten, vnd den yezgenantent von Beyern vnd von Görz vnd den iren abgewunnen wirdt, es sy Stete, Slosse, Lande oder lute, oder was das ist, daz wir das von des Riche wegen denselben von Beyern vnd von Görz, nach dem vnd danne Sy beyder syte miteinander uberkommen werden, gnedlich liben, vnd daz Sy vnd Ir erben das ven vns vnd vnseren nachkomen Romischen Keysern vnd Kunigen zu rechten lehen haben, halden, vnd als oft des not ist vnd sich geburet, empfallen, vnd vns vnd vnseren nachkomen Romischen Keysern vnd Kunigen, und dem Riche doruber huldung tun, damit gewertig vnd gehorsam sin vnd dienen sollen, als recht vnd gewonlich ist, vnd als andere des Riche fursten vnd getruen von iren landen vnd luten, die Sy von dem Riche zu lehen haben, huldung tun, gewertig vnd gehorsam sin, vnd dienen. Item vnd wie die yezgenantent von Beyern vnd von Görz in solichen sachen miteinander uberchomen worden, daz das vaser will vnd wort ist, vnd daz wir In das mit verlihung der vorgeantent land vnd lute vollereziehen wollen. Item als ofte wir vnd vnser nachkomen an dem Riche durch dieselben land, Stete vnd Slosse gen Italien oder anderswohin cziehen wollen, daz dann dieselben lande, Stete vnd Slosse vns, denselben vnsern nachkomen, allen den vnsern vnd den iren, die dann mit vns vnd In cziehen, offen sin sollen, vnd daz man ouch vns vnde solch vnser nachkommen, die vnsern vnd die iren, doryn, doruss, vnd dadurch ryten, varen, cziehen, vnd wandern lassen soll fridlich, getrulich, vngehindert, vngeirret, vnd on alle vorwart, bedrang, verschribung, miete, gabe vnd on alles geuerde. Item wer aber, daz sich dieselben von Beyern vnd von Görz in disen dingen mit mochten vereynen, so sol diser brief kreffloss sin. Item vnd daz wir von vnsern vnd des Riche wegen, vnd die von Beyern vnd von Görz mit dem vorgeantent Fridrich keinerley fride, suno, richtunge, noch teidinge angeen, bereden, machen, noch uffnemen sollen noch wollen in keinerley wyse, wir tun es dann miteinander, vnd wir mit irem, vnd Sy mit vnsern gutten willen vnd wissen. Item wann ouch der vorgeantent Fridrich den obgenantent Gorgen Bischoff zu Trient, Heinrichen von Rotenburg selig, Agnesen, Barbaren vnd Elsbeten ire Slosse, guter, Czinsse, gulte vnd anders, vnd ouch andern das ire wider recht genomen hat, als oben geschriben steet,

vnd wann wir den vnd zu voran gote zum lob, dem Riche vnd der gerechtikeyte zu hilffe die gegenwertige vereynung angegangen sin vnd gemachet haben, dorumb wollen wir daz alle die Stete, Slosse, guter, Czinse, gulte vnd anders, die vnd das der vorgenante Fridrich dem vorgenanten Bischoff, vnd dem Stifte esu Trient, Agnesen, Barbaren vnd Elisabethen, vnd des vorgenanten Heiarichs erben, vnd ouch andern Rittern, knechten, armen und richen, oder wer die sin, genomen vnd entwert hat, Als bald man daryn kumpt, als vor begriffen ist, widergegeben, ingeantwort vnd widerwerden sollen on alles vereziehen, vnd on der vorgenanten von Bayern, von Görz, vnserer vnd irer houptlute, Amptlute, vnd aller der vnsern vnd der Iron, vnd eins iglichen Irrung vnd widersprechen. Vnd in allen disen Vereynung, stucken vnd puncten sollen gonzlich vssgescheiden sin alle geuerde vnd argeliste. Mit vrchund etc. Geben zu Dyosgiar anno Domini etc. XII. VI. die May, anno Vngarie etc. XXV. Romanorum uero secundo.

Ad mandatum domini Regis
Johannes Kirchen

(U. o. E. köt. 24. és 25. ll.)

110. 1412. Datum in Zenthpeter feria sexta proxima ante festum Beatorum Symonis et Jude Apostolorum. Amicus stb. Capitulo Ecclesie Agriensis Nicolaus de Gara Regni Hungarie Palatinus stb. Noueritis, quod nobiles domine Elena consors Ladislai de Korh, filia Nicolai filij Stephani filie condam domine Anych sororis carnalis condam Laurencij de Chaba; nec non Martha filia eiusdem domine Elene coniux Nicolai litterati; preterea Andreas filius ipsius Nicolai filij Stephani de ipsa Chaba, nepotes et superstites prefate domine Anych, personaliter pro se, ipsa eciam domina Elena domine Elizabeth alterius filie sue, coniugis Nicolai dicti Zekel de Lugua; dicta vero domina Martha Sandrini, Pauli et Georgij filiorum, nec non Katherine filie anorum, ex ipso Nicolao litterato progenitorum; ipso quoque Andreas domine Dorothee consortis Stephani de Zwgh, ac puellarum Anko et Elene filiarum suarum onera et grauamina in se ipsos et eorum hereditates recipiendo ab vna; pars vero ex altera Andreas filius Luce filij Michaelis filij dicti Laurencij, nec non Albertus filius ipsius Andree, consimiliter personaliter, ipse eciam Andreas onus et grauamen Fabiani alterius filij sui modo simili super se et suas hereditates recipiendo coram nobis constituti sunt confessi in hunc modum: quod licet ipsa domina Elena memoratum Andream filium Luce in eo, quod ipsa domina Anych ana sua condam Symoni filio Barlius homini ignobili et impossessionato matrimonialiter tradita fuisset in consortem, ipsa eciam possessio Chaba jus sequeretur femineum, et ideo ex ipsa possessione Chaba porcio competens dicto domine Anych sibi deberet prouenire, nostram in presenciam in causam attraxerat: tamen stb. barátságos egyezkedés, hol határjárás elrendeltetik, melyre nézve az mondatik: »prima meta inciperetur a parte occidentis a metis possessionis Dyosgewr Regalis« stb. (Az egri káplalanak 1453-ki átírata, a budai kir. kamarai levéltárban.)

111. 1416. Datum in Sajó Szent Péter quinta die octavarum festi Epiphaniarum Domini, Matheus de Paloch Castellanus Castris de Dyosgywr Comes Borsodiensis stb. egyik választott bírása az Olnodi Zudariak közötti pernek. (Az ítéletnek eredetie bőrhártyáú a budai kir. kamarai levéltárban.)

112. 1421. september 14-én. Garai Miklós nádornak az egri káptalanhoz intézett 1420. »in octauis Epiphaniarum Domini« kelt parancsára, hogy »Musticium de Stauso« bizonyos peres ügyben a hármass proklamatióval »ad octauas Beati Michaelis Archangeli« a nádori törvényesség elé idézze »insinuando ibidem dicto Musticio, ut si veniret, bene quidem; alioquin in premissis finem faceremus, ut dictaret ordo juris«; — az egri káptalanak jelentése »super ipsa trina forensi proclamatione«; melyből a nádor azt tudja meg: »per Anthonium de Watha nostrum, et Johannem clericum prefati Capituli Agriensis homines memoratum Musticium de Stauso primo feria quinta proxima post festum Exaltationis Sancte Crucis proxime preteritum in Mohy; secundo vero sabbato sequenti in Dyosgewr; tercio siquidem feria secunda succedenti in Kwe sd possessionibus contra Georgicum Grof (filium Nicolai de Bozyn) ad dictas octauas festi Beati Michaelis Archangeli in tribus foris comprovincialibus, locis et terminis in prescriptis celebrari solitis nostram (azaz a nádornak) in presenciam publice proclamatum extitisse comperieramus seriose.« (Garai Miklós nádornak »Bude quinquagesimo die octavarum festi Epiphaniarum Domini 1425.« kiadott ítéletleveléből, a budai kir. kamarai levéltárban.)

113. 1424. Datum Bude in festo Beati Urbani Pape. Nos »Albertus D. gr. Dux Austrie« stb. — Matheus et Emericus de Palowcz Capitanei Castris Dyosgewr vocati, Hewes wyuariensis et Borsodiensis Comites stb. (a királyuáú birtokra vonatkozó okmány; Történelmi Tár XII. köt. 281. l.)

114. 1427. Gegeben zu der Neutra am Sonntag — — »Barbara stb. des Strengen Damokussya Benedic vnserer Purkgrafen zu Dyosgewr Sigill« stb. (Fojér Cod. Dipl. X. köt. 8. r. 698. l.)

115. 1430. Datum in Dyosgewr feria tertia proxima post festum Beate Lucie Virginis. »Barbara D. gr. Romanorum ac Hungarie etc. Regina fidei nostre Magnifico Petro filio condam Palatini de Pelsewez alias Comiti Siculorum« stb. paranes, hogy bizonyos Muchonban elfoglalt földeket szolgáltasson vissza. (Eredetie papíron a budai kir. kamarai levéltárban.)

116. 1431. Datum in Dyosgewr octauo die festi Sanctissimi Corporis Christi. »Barbara stb. totalem illam pecuniarum quantitatem, videlicet sexaginta millium florenorum puri auri Hungaricalium, pro qua castra Dyosgewr, Cherep et Dedus cum omnibus ipsarum utilitatibus et pertinencijs per dominum nostrum Regem Sigismundum sub titulo pignoris Nostre Serenitati obligata sunt, Stephano

de Rozgon Comiti Temesiensis, et per eum Johanni et Stephano filijs eiusdem titulo donatio dedimus» stb. (Fejér Cod. Dipl. X. köt. 7. r. 348. l.)

117. 1434. Goben zu Dyoschgior Freitag vor Philippi et Jacobi. »Barbara stb. Kőrmőczbánya városához, levél a hussita háboru tárgyában. (Eredeti papíron, Kőrmőczbánya város levéltárában.)

118. 1435. Datum Tirnaue in Vigilia festi Beatorum Petri et Pauli Apostolorum. »Barbara D. gr. Romanorum ac Hungarie etc. Regina fidelibus nostris Martino de Czeke Castellano Castri nostri Dyosgeur vocati, ceterisque officialibus in porcione nostra possessionaria in possessione Kaza vocata habita constitutis s. et gr. Quia Serenissimus Princeps et Dominus, dominus Sigismundus eadem gracia Romanorum Imperator Semper Augustus, ac Hungarie, Bohemia, Dalmacie, Croacie etc. Rex, dominus et conthoralis noster carissimus, certis ex causis ipsam nostram possessionariam porcionem in dicta Kaza habitam Egregio Georgio filio Lorandi de Serke pignori duxit obligandam» stb.; parans, hogy az elzálogított birtokrész ennek átadattassék. (Eredeti papíron, a budai kir. kamarai levéltárban.)

119. 1439. Datum sabbato proximo ante festum Epiphaniarum Domini. Nos Capitulum Ecclesie Agriensis stb. quod religiosus vir frater Thomas Eremita Ordinis Eremitarum Beati Pauli primi Eremitae Claustris Beate Marie Magdalene supra possessione Felnuempti fundati nostram personaliter veniens in presenciam, in personis religiosorum virorum fratrum Eremitarum Claustris Sacratissimi Corporis Christi supra villam Gewr fundati, exhibuit nobis quasdam litteras nostras patentes stb. átírja a fentebb 26. sz. a. 1373-ki okmányát. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

120. 1439. Datum Bude in festo Beati Barnabe Apostoli. »Nos Albertus stb. az országosan összehgyült karok és rendek megegyezésével »quia domina Barbara Regina socrus nostra, Sigismundi eadem Romanorum Imperatoris stb. relicta, que multiplicium bonorum et rerum temporalium copiosa affluentia in hoc Regno nostro magnifice habundabat, malo freta consilio stb. de ipso Regno nostro ad Polonie Regnum stb. se transferens stb. ibique constituta plurima Regno nostro detrimenta procurare non verens, se ipsam ad quorumcunquo bonorum in Regno nostro inantea fiendam conseruacionem omnium iudicio inhabilem reddidit et indignam stb. Castrum nostrum Dyosgewr vocatum, ac oppida similiter Dyosgowr et Myskolcz, nouum scilicet (et antiquum), nec non possessiones seu villas Kysgewr, Aranyas, Warbo, Paraznya, Hradystyan, Kapolna, Lazlofalwa, Babon, Mochy, Soleza, Petry, Zysma, Nyek, Kereztes et Kwuesd nominatas, ad predictum castrum (Dyosgewr), pertinentes stb. domine Elizabeth Regine, conthorali nostre carissime stb. dedimus, donauimus et contulimus stb. (Gr. Teleki József, Hunyadiak kora Magyarországon X. köt. 47. l.)

121. 1453. Datum Prage in festo Beati Martini Episcopi et confessoris. Ladizlaus stb. fidelibus nostris Egregio Stephano Poharnok de Benzewicze in castro Chewrep commoranti, item Castellano Castri nostri Dyosgior appellati s. et gr. Querolam fidelis nostri Egregij Thibold de Darowitz Nostre Maiestati porrectam accepimus continentem, quomodo temporibus tam vestris quam predecessorum vestrorum castellanorum iam preteritis, magne et notabiles particule terrarum arabiliium, nec non pratorum et siluarum, intra metas possessionum ipsius Darowitz predictae, nec non Gezth, Warallya et Kanck vocatarum in Comitatu Borsodiensi existencium, habite et adiacentes ad dicta Castra Dyosgyer et Chewrep et eorundem pertinencias contra jus prefati exponentis indebite et minus iuste essent occupate, quibus populi et jobagiones in prescriptis pertinencijs ipsorum Castrorum residentes potencialiter vtrentur etiam de presenti; super quibus quidem possessionibus suis prefatus Johannes Thybold tales haberet litteras metales, quibus mediantibus ipso dictas particulas terrarum, pratorum et siluarum suas, ac intra metas suprascriptarum possessionum suarum, ac sub inclusionibus metarum earundem existere legitime posset demonstrare; parans »quatenus visis presentibus, congregatis in vno certo et breui termino vicinis et commetaneis dietarum possessionum, ac ceteris predicti Comitatus nobilibus ad locum Sedis Iudicarie eiusdem Comitatus», vizsgálat tartassék, és ha a panasz valónak találtatik, az elfoglalt földeket adják vissza. (Eredeti papíron a budai kir. kamarai levéltárban.)

122. 1456. Datum Bude feria tertia proxima post festum Sacratissimi Corporis Christi. »Nos Ladizlaus stb. Exauditis supplicationibus pro parte fidelium nostrorum Walachorum, ciuium et hospiti in opido nostro Kereztes vocato residencium, per fideles nostros Nicolaum Feketo, Johannem Litteratum, et alterum Nicolaum Bory Vayvodas eorundem Nostre Maiestati propterea porrectis stb., sigillum, manum videlicet dextram armatam, humerotemus veluti precisam, deinde paulisper versus cubitum vergentem, mox cubitu — — — — — lacerto iungitur, telum erumpit volatile, cuius acies ferri ad dextram partem versus crucem prominet; deinde manus ipsa a cubitu emineans, articulis digitorum in se reflexis cirotheca obducitur ferrea stb. profatis Woyuodis, Walachis, ciuibus et hospitibus nostris de Kereztes, tam presentibus quam futuris stb. dedimus, donauimus et contulimus stb. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

123. 1461. Datum in Dyosgeur die dominico proximo ante festum Beati Laurencij martiris. Nos Mathias stb. Kis-Szeben várost néhány kedvezményben részesíti. (Wagner Károly Diplomatarium Comitatus Sárosiensis, Pozsony stb. 1780. 184. l.)

124. 1461. Datum in Dyosgewr in vigilia festi Beati Laurencij martiris. Nos Mathias stb. quod fideles nostri circumspecti Andreas Kun dictus Judex, ac Demetrius Molnar et Valentinus Fazekas Jurati Ciues antiqui oppidi nostri Myskolcz; item Emericus

Kazay similiter Judex, ac Paulus Nemeth et Thomas Zabo Jurati Ciues noui oppidi nostri Myscolcz nostrum venientes in conspectum, in ipsorum ac vniuersorum aliorum ciuium et inhabitatorum dicti vtriusque oppidi nostri nominibus Maiestati Nostre exposuerunt hoc modo: quomodo ipsos Castellani ac Vicecastellani huius castris nostri Dyosgw, tam scilicet illi qui a Castellano et Vicecastellano eiusdem castris interdu amouentur, quam etiam illi qui pro dictis amotis in eodem castro nostro pro tempore constituerentur, ad abducendum et deferendum de ipso castro nostro vsque ad loca illa, ad que vellent; nec non etiam ad conducendum et afferendum in ipsum castrum nostrum res eorum tempore amocionis et constitucionis ipsorum vltra seruicia illa, que ex antiquo ad ipsam castrum nostrum facere tenentur, cogere et compellere consueuissent; quare ipsi Iudices, Jurati ceterique ciues et inhabitatores dicti vtriusque oppidi nostri non solum expensas, fatigia et labores graues, verum etiam dampna notabilia in abductione et conductione huiusmodi rerum paterentur stb. Kérésükre »vt eisdem superinde oportuno modo prouidere dignemur«; a király azt határozza, hogy a miskolcziak ilyen teljesítések végezní nem tartoznak, s ehhez képest a diósgyőri várnagyokat és azoknak helyetteseit efféle követelésektől eltiltja. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

125. 1461. Datum in Dyosgiwr feria quarta proxima post festum Assumptionis Beate Marie Virginis. Mátyás magyar királynak levele Podiebrad György cseh királyhoz, a III. Frigyes császárral tervezett alkudozások tárgyában. (Gr. Teleki József, Hunyadiak kora Magyarországon XI. köt. 18. l.)

126. 1462. Datum Bude feria tertia proxima post festum Beati Valentini martiris. Mathias stb. fidei nostro Egregio Gregorio de Gay Castellano Castris nostri Dyosgywr stb. (Eredeti papíron, Debreczen sz. k. város levéltárban.)

127. 1464. Datum Bude feria quinta proxima ante festum Beate Margarethe Virginis. Nos Mathias D. gr. Rex. Hung. Dalm. Croatia etc. memorie commendamus tenore presencium significantes quibus expedit vniuersis: quod nos volentes oppidum nostrum Mezkwowesd vocatum in Comitatu Borsodiensi existens, de desolacione illa, in quam preteritis guerrarum temporibus deuenerat, releuare, et ciues ac populos eiusdem sicut fidelitate, ita et numero augeri; idem de plenitudine nostre Regie potestatis et gracia speciali in Ciuitatem Liberam prefocimus; volentes et decernentes, vt a modo deinceps eadem, consequenterque ciues, hospites et communitas eiusdem, que pro tempore fuerit, omnibus illis libertatibus, consuetudinibus, gracijs et priuilegijs, quibus alie ciuitates nostre libere in hoc Regno nostro vso fuisset et gauise, vti possunt et gaudere. Specialiter autem ex ampliori gracia eisdem ciuibis pretaete ciuitatis nostre has iascriptas libertatum prerogatiuas annuimus et concedimus: vt ipsi ciues nostri in dicta ciuitate nostra Mezkwowesd commorantes, presentes et futuri, ab omni solutione tributaria in tributis Regalibus in perpetuum exempti sint et liber-

tati, nec vnquam ad huiusmodi solutionem tributariam de quibuscunque rebus et bonis eorum faciendam sint obligati. Preterea, quod ipsi ciues de frugibus et vuis, nec non et alijs quibuscunque rebus ipsorum nonnullis vnquam tempore soluere teneantur. Et quod nullus Comes aut officialis noster in medio ipsorum morari, vel de medio eorum aliqua victualia exigere et extorquere possit. Concedimus etiam, vt iidem ciues nostri in pretaeta ciuitate nostra Mezkwowesd residentes, tam, vt preferatur, presentes quam futuri, nullam taxam ordinariam vel extraordinariam soluere teneantur, preterquam ducentos florenos auri, quos singulis annis circa festum Pentecostes Comiti Castris nostri Dyosgw pro tempore constituto perpetuis successiuis temporibus soluere debeant. Teneantur etiam iidem Comites prefati Castris nostri Dyosgw eosdem ciues nostros pretaetos in omnibus premijs ipsorum libertatibus ac alijs iuribus, terris scilicet arabilibus, pratis et omnibus vtilitatibus ad eandem ciuitatem pertinentibus, signanter vero in siluis, quibus ipsi ciues nostri hactenus vsi fuerunt, tenere, protegere et defensare. Et vt huiusmodi nostra institutio libertatum perpetuum obtineat robur, presentes litteras nostras pendentes et authenticis dupplicis sigilli nostri munimine roboratas eisdem ciuibis nostris duximus concedendas. Datum Bude feria quinta proxima ante festum Beate Margarethe Virginis anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo quarto, Regni autem nostri septimo, coronacionis vero primo (II. Lajos király 1520-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

128. 1464. Datum Bude feria quinta proxima ante festum Beate Margarethe Virginis. »Nos Mathias stb. quod nos volentes oppidum nostrum Mezkwowesd in Comitatu Borsodiensi existens, vltra illas libertates, quas eidem creando ipsum in Ciuitatem Liberam vigore aliarum litterarum nostrarum donauimus, amplioris et specialis gracia nostre favore releuare, eidem et per consequens eiusdem ciuibis et communitati stb. sigillum honestum, cuius scilicet forma in capite siue fronte presencium litterarum nostrarum arte pictoria figurata est et distinctius expressata, damus conferimus« stb., melyet »in argento vel alio quo maluerint metallo sculpi facere« stb. és használni »plenam et liberam habeant facultatem.« (Mária királyné 1525-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

129. 1466. Datum Bude feria quarta proxima ante festum Pentecostes. Nos Mathias stb. quod cum nos ciuitates, oppida, possessiones et villas, ac omnes pertinencias Castris nostri Gwr populosas officere et populorum multitudine intendamus decorare; volumus igitur, vt quicunque libere et jobagionalis condicionis homines ad easdem ciuitates, oppida, possessiones et villas ac pertinencias ipsius Castris nostri Dyosgw venire voluerint moraturi, libere veniant et secure commorentur sub nostra proteccionem ac tutela speciali. Quibus omnibus talibus, qui ad pertinencias Castris nostri predicti venerint moraturi, et in eiusdem pertinencijs vbilibet in locis campestribus ac desertis domus et edificia erexerint et fecerint, a die aduentus eorum duodecim

annorum libertates; illis siquidem, qui sessiones ac domos desertas renouauerint et restaurauerint, consimiliter a die aduentus eorum libertates sex annorum damus et concedimus, ac eosdem omnes et singulos ab omni solutione censuum, daciurum et collectarum in eisdem annis graciosè eximimus, ymo concedimus et eximimus per presentes. Quocirca vobis fidelibus nostris vniuersis et singulis Prelatis, Baronibus stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

130. 1467. Datum Bude feria quarta proxima post festum Pentecostes. Nos Mathias stb. quod nos cum ad humillime supplicacionis instanciam fidelium nostrorum circumspectorum Blasij filij Philippi Judicis, et Emerici filij Nicolai Jurati, ciuium et inhabitatorum oppidi nostri Myscoltz, suis et vniuersorum ciuium, hospitem ac totius communitatis nominibus et in personis Nostro propterea porroctam Maiestati, tum vero eo respectu, vt idem oppidum nostrum populis magis ampliari possit, eosdem vniuersos ciues, hospites et inhabitatores, ac totam communitatem dicti oppidi nostri Myscoltz a solutione quorumlibet tributorum tam nostrorum, quam aliorum quorumcunque rognicolarum, in terris et super aquis habitorum, de quibuscunque mercibus venalibus duximus eximendos, imo eximimus presencium per vigorem stb. (II. Lajos király megerősítő okmányából, mint alább.)

131. 1469. Datum Bruno feria secunda proxima ante dominicam Oculi. Nos Mathias stb. quod ut populi nostri in pertinencijs Castri nostri Dyosgewr commorantes magis augeantur; annuimus eis, vt omnes illi, qui in locis desertis domos et edificia fecerint, infra quatuor annorum a data presencium inclusiuo computandorum spacia, ab omni solutione taxe et contribucionis exempti atque liberi habeantur. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

132. 1469. Datum Strigonii sabbato proximo post festum Beati Michaelis Archangeli. Mathias stb. említettik »Egregius Georgius de Parlag Capitaneus Castri Dyosgyewr« (Gr. Teleky József, Hunyadiak kora Magyarországon XI. köt. 398. l.)

133. 1470. Datum Bude die dominico proximo post festum Beati Pauli primi eremite. Nos Mathias stb. quod pro parte et in personis fidelium nostrorum vniuersorum ciuium, populorum et jobagionum nostrorum in possessione nostra Mohy commorantium stb., I. Lajos 1366-ki szabadalmának (l. f. 11. sz. a.) megerősítése kérott; mely megadatik. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

134. 1470. Datum Bude secundo die Natiuitatis Domini. »Mathias stb. Egregijs Johanni Newzyger et Martino Turzo Castellanis Castri nostri Dyosgewr stb. Magnificorum Emerici et Stephani de Palócz« részéről panasz történvén »quomodo populi et jobagiones nostri in possessione Kopolna vocata ad dictum castrum nostrum pertinente commorantes, tempore quo occuparetis idem castrum nostrum a manibus fidelis nostri Egregii Georgij de

Parlag, ex huiusmodi permutacione forte ducti certas terras stb. ad oppidum prefatorum exponencium Sayo Zenth Peter vocatum in Comitatu Borsodiensi habitum pertinentes occupassent.« Parancs, hogy a földek visszaadattassanak, és az okozott kár megtéríttessék. (Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

135. 1471. Datum in Castro Dyosgyewr in festo Conuersionis Beati Pauli Apostoli. »Mathias stb. vniuersis et singulis Prelatis, Baronibus stb. Cum iusti stb. quatenus dum et quando ac quociescunque fideles nostri circumspecti ciues et inhabitatores oppidi nostri Kereztes, ac homines seu familiares ipsorum, presencium videlicet ostensores, pro victuum suorum necessaria acquisitione diuersas partes Regni nostri perlustrantes stb. hy id in presenciam Iudicis et Juratorum Ciuium predicti oppidi nostri Kereztes legitime prosequantur stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

136. 1471. Datum in Dyosgywr sabbato proximo post festum Conuersionis Beati Pauli Apostoli. »Nos Mathias stb. quod Maiestatis Nostre venientes in presenciam fideles nostri vniuersi ciues, populi et incole in oppido nostro Mohy vocato commorantes, nobis exponere curauerunt in hunc modum: quod licet ipsi ex antiqua consuetudine et libertate diuorum Regum Hungarie nostrorum predecessorum, ac eciam nostra, plebanum in medio eorum eligendi facultatem habuerint, vigoreque huiusmodi libertatis et annuencie annotati ciues pridem quendam Paulum, idoneum et bono vite sacerdotem, vt dicitur, ad ipsam plebaniam assumpserint; tamen exopt quidam Gallus Litteratus nuper a nobis huiusmodi plebaniam contra libertates eorum impetrasset, et eandem vigore huiusmodi litterarum nostrarum possidere conaretur stb. Vobis fidelibus Castellanis Castri nostri Dyosgywr presentibus et futuris stb. mandamus stb. quatinus a modo deinceps prefatos ciues, populos et incolas dicti oppidi nostri Mohy contra huiusmodi libertates eorum impedire, molestare seu turbare nullatenus presumatis stb. (II. Ulászló királynak 1501-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

137. 1471. Datum in Dyosgewr feria secunda proxima post festum Conuersionis Beati Pauli Apostoli. »Mathias stb. fidelibus nostris Prelatis, Prepositis, Abbatibus, Archidiaconis et Vicarijs quarumvis Ecclesiarum Regni nostri vbilibet stb. Referentibus nobis fidelibus nostris circumspectis Iudice, Juratisque Ciuibus, populis et incolis oppidi nostri Myscoltz intelleximus, quomodo plerique essent male et inordinate vite sacerdotes, clerici et eciam laici, qui eosdem ciues et hospites nostros, et eorum alterum, pro qualicumque causa, non producta ea prius coram Comitibus ipsorum Parochianis, in presenciam vestri, seu aliter vestrum accusarent stb. parancs »quatenus a modo deinceps nullus omnino vestrum ad quorumcunque sacerdotum, clericorum et laicorum prefatorum instanciam, prefatos ciues, populos et hospites vestri in presenciam citare, vel eos grauaminibus et censuris ecclesiasticis punire debeatis. Quemadmodum nos volumus, vt

tales prius coram Comitibus ipsorum Parochialibus et Iudicibus causas eorum producere et prosequi debeant et teneantur; quibus non deest iudicium euidens, et condigna satisfactio, prout dictabit ordo juris» stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

138. 1471. Datum in Dyosgywr feria secunda proxima post festum Conversionis Beati Pauli Apostoli. Nos Mathias stb. vniuersis stb. quod nos volentes, vt oppidum nostrum Myscoltz eo amplius populis decorari possit et incolis, vniuersos inquilinos in eodem oppido pro tempore commorantes ab omni solutione taxarum et contributionum, ac aliarum collectarum duximus eximendos et supportandos stb. Quocirca vobis fidelibus nostris Castellanis et Vicecastellanis Castri nostri Dyosgywr, nec non Iudici et Juratis Ciuibus dicti oppidi nostri Myscoltz, se diectoribus et exactoribus contributionum, taxarum ac quarumlibet aliarum collectarum stb., quatenus a modo deinceps prefatos inquilinos, vel alterum eorum, ad solutionem pretactarum taxarum vel allarum collectarum quarumcunque aretare et compellere nequaquam presumatis» stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

139. 1471. Datum Bude feria secunda proxima ante festum Beati Gregorii Pape. »Mathias stb. fidelibus nostris Egregiis Johanni Nehezyger et Martino Turzo Castellanis Castri nostri Dyosgywr s. et gr. Cum pridem in castro nostro predicto fuissenus constituti, oblata fuit nobis querela per fideles nostros Magnificum Emericum Magistrum Agazonum nostrorum, ac Egregium Stephanum de Palocz: quomodo in anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo populi nostri in possessione Kapolna commorantes certam particulam terrarum arabilium ac vinearum promontiorum Zephegh vocatorum, et fenilia ad oppidum eorum Sayo Zenth Pether, vt dicebatur, ab antiquo pertinencium, a parte scilicet possessionis nostre Kapolna adiacencium, minus iuste et indebite occupassent stb. parans, hogy az elfoglalt földek visszaadattassanak. (Eredetie papiron, a budai kir. kamarai levéltárban.)

140. 1472. Datum in Mezewkewesd in festo Beati Ladislai Regis. »Nos Mathias stb. megerősíti Mezökövesd számára »aját 1464-ki ezímerlevelét, mint fentebb 128. sz. a. (Mária királyné 1525-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

141. 1472. Datum in Mezewkewesd in festo Beati Ladislai Regis. »Nos Mathias stb. quod nos tam ad humilem supplicationem fidelium nostrorum vniuersorum ciuium, populorum et hospitum oppidi nostri Mezewkewesd per eos nobis propterea porrectam, tum etiam compaciendo inopie et paupertati eorumdem, ad quas ipsi pridem per vastaciones et combustiones Polonorum, emulorum nostrorum, deueniunt adeo, vt nisi eisdem de auxilio et subleuamine Regio prouidentur, in proximo in extremam calamitatem deuenturi essent stb. vniuersos census et prouentus ordinarios de ipsis ciuibus, populis et hospitibus dicti oppidi nostri Mezewkewesd singulis annis nobis prouenire debentes, in

ducentos duntaxat florenos auri in perpetuum duximus reducendos et limitandos stb. Preterea id eisdem duximus annuendum et concedendum, vt a modo in antea nullus omnino hominum cuiuscunque dignitatis et preeminencie existat, aliquem ex ipsis ciuibus et hospitibus nostris in presenciam cuiuscunque iudicis seu iusticiarij huius Regni nostri pro quocunque facto, sine seculari sine spirituali, in causam attrahere seu conuenire possit et nec valeat, nisi prius huiusmodi causam in presenciam Iudicis et Juratorum Ciuum oppidi nostri talis prosequi et inchoare debeat. Vbi autem quispiam de iudicio ipsorum Iudicis et Juratorum contentari noluerit, extunc talis non alias nisi in presenciam Capitanei Castri nostri in Dyosgywr pro tempore constituti, et tandem ab eodem in Curiam nostram Regiam huiusmodi causam per viam appellacionis ab eisdem recipere possit stb. (II. Lajos kiraly 1520-iki megerősítő okmányából.)

142. 1472. Datum Bude in festo Ad Vincula Beati Petri Apostoli. »Mathias stb. fidei nostro Egregio Stephano Zbwgyai Capitaneo Castri nostri Dyosgywr s. et gr. Fuerunt apud Maiestatem Nostram ciues Ciuitatis nostre Myskolcz, et nobis exponere curauerunt in hunc modum: quomodo ipsi inter ceteras eorum libertates dudum a predecessoribus nostris Regibus Hungarie, et etiam a nobis ipsis concessas, hanc precipuam haberent libertatem, vt nullus omnino hominum extraneorum, sed neque fratres Eremita de dicta Dyosgywr vna ipsorum ad dictum oppidum nostrum inducere, et ea ibidem vendicioni exponere possint et valerent. Et licet nos pridem prescriptis fratribus Eremitis id annueramus, vt ipsi singulis annis decem vasa vini ipsorum in dicto oppido nostro vendicioni exponere possint: tamen ex quo nunc aliter de iuribus ipsorum ciuium nostrorum edocti sumus, ob hoc prefatos ciues nostros in prescriptis eorum iuribus ac libertatibus illibate tenere volumus et conseruare» stb. eltiltatnak a diósgyőri pálosok. (Anna királynénak 1503-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

143. 1473. Datum Bude die dominice proximo ante festum Beati Michaelis Archangeli. »Mathias stb. Egregio Stephano de Zbwgya Capitaneo Castri nostri Dyosgywr s. et gr. Venerunt in conspectum Nostre Maiestatis fideles nostri prouidi viri Blasius Philippi et Anthonius Lakatos inhabitatores oppidi nostri Miskolcz in ipsorum ac vniuersorum incolarum eiusdem oppidi nostri personis, nobisque exponere curauerunt grauis querela ad modum, quod licet ipsi alibi de plenitudine nostre Regie potastatis certis libertatibus essent priuilegiati; tamen nouissimis his diebus tu et collectores vinorum nostrorum nonalium stb. certas et non consuetas exacciones singillatim ab eisdem exponentibus extorsisses» stb. parans, hogy ez jövőben ne történjék. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

144. 1473. Datum in castro nostro Dyosgyewr feria tertia proxima post festum Beati Emerici Ducis

et Confessoris. »Nos Mathias stb. Szeged városnak adatnak bizonyos jogasítványok. (Palugyay Imre, Magyarország történeti stb. leírása II. köt. Pest 1853. 183. l.)

145. 1473. Datum in Diosgewr in profesto Beate Elizabeth vidue. »Mathias stb. fidelibus nostris Comiti et Castellanis Castri nostri Dyosgyewr stb. Exponitur nobis in personis vniuersorum ciuim, hospitem et inhabitatorum oppidi nostri Kereztes, ad Castrum nostrum Dyosgyewr predictum pertinentis; quod licet ipsis et eorum cuilibet per diuos Reges Hungarie, nostros videlicet predecessores, gracie id concessum, et per nos eisdem confirmatum fuerit, vt ipsi vniuersas pecudes et pecora ex vtraque parte Ticie in terris quorumque nobilium liberam pascendi haberent potestatis facultatem; tamen nunc, vt dicunt, nonnulli essent ex nobilibus, qui pecora eorundem mactarent, pastores vero similiter eorundem verberarent, aliterque diuersimode impedirent, contra libertatem eorundem.« Parancs »quatenus eosdem ciues nostros iuxta contenta litterarum predictarum tam dinorum Regum quam nostrarum contra quoslibet illibate conseruare debeatis« stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

146. 1473. Datum in Diosgwr die dominico proximo post festum Beate Elizabeth vidue. »Nos Mathias stb. quod nos vtilitati et reformationi possessionis nostre Mohy vocate ad castrum nostrum de Dyosgywr pertinentis consulere volentes; maxime vero, ut populi et incole eiusdem possessionis nostre ab officialium turbacionibus et infestacionibus erepti, numero et rebus augeantur stb. talem eis libertatem concessimus stb., vt preter theloniorum exactorem, qui in medio ipsorum commoratur, qui vices officialium supplere poterit, nullus officialium, quos hucusque Comites et Castellani ipsius Castri nostri Dyosgywr in medio eorum pro tempore constituerunt, constituent in futurum«; parancs »quatenus habita presentium noticia officiales vestros a prefata possessione nostra Mohy remoueat, nec vnquam de cetero aliquos ad eandem officiales, preter theloniactorem, qui in medio eorum sine infestacione ipsorum viuere poterit, conseruare presumatis stb. (II. Ulászló királynak 1501-ki megerősítő okmányából, mint alább.)

147. 1473. Datum Cassouie in festo Sancti Siluestri Pape. »Nos Mathias stb. quod venientes in presenciam Maiestatis Nostre fideles jobagiones nostri Judex et Jurati Ciues oppidi nostri Gewncez, azt panaszolván: »quomodo ipsi propter continuam officialium in ipso oppido residenciam, non modicam oppressionem paterentur; et familiares Castellani nostri de Dyosgeor iugiter in medio ipsorum residentes, eos ad multa compellerent, que ab antiquis insolita semper et inconsueta ipsis extitissent; ad omnia etiam et singula iudicia publica et priuata preter eorum consuetudinem semet introumittere, iura quoque et libertates eorum pro ipsorum arbitrio dirigere et infringere consarentur stb. Ennek folytán »ipsis hanc specialis gracie nostre prero-

gatiuam concessimus, vt a modo in posterum nullus officialium vel familiarium Castellani nostri de Dyosgyewr in medio ipsorum residenciam facere, vel se ad aliqua ipsorum iudicia ingerere presumat; hoc excepto, cum ipsi pro necessitatibus et presidijis eorum de voluntate communi aliquem ex familiaribus ipsius Castellani nostri in medium ipsorum euocarent« stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

148. 1475. Datum in Dyosgyewr feria quinta proxima post festum decollacionis Beati Johannis Baptiste. Nos Mathias stb. quod nos volentes possessionem nostram Kereztes populorum multitudine decorare, omnibus libere condicionis hominibus, qui ad ipsum oppidum morandi causa se contulerint, et in locis planis seu campestribus descenderint, ipsaque loca nouis edificijs decorarint, per duodecim; qui vero in edificijs seu domibus ruinosis et aliqualiter raptis, per quinque integros annos, a die descensus ipsorum tales libertates gracie dandas duximus et concedendas: vt infra dictos annos Nostre Maiestati et Castellanis nostris pro tempore in Castro nostro Dyosgyewr constitutis, nullam taxam, collectam seu contribucionem, aut aliam quancunque solucionem, tam ordinariam, quam extraordinariam dare et soluere teneantur. Quocirca vobis stb. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

149. 1478. Datum Bude in festo Beati Georgij martiris. Mathias stb. fideli nostro Egregio Andree Soldos Comiti Castri nostri Dyosgywr s. et gr. Venientes Nostre Maiestatis in presenciam fideles nostri circumspecti Georgius Polyanakal Judex et Lucas Zathmary Juratus Ciuis oppidi nostri Zykzo, nobis in suis ac ceterorum vniuersorum ciuim eiusdem oppidi nostri personis exposuerunt, quomodo tu super ipsis ciuibus nostris victualia exigeres, ac eos ad labores ipsius Castri nostri Dyosgywr, et alia serucia facienda, que contra antiquam ipsorum libertatem et consuetudinem essent, compelleres; vnde supplicarunt stb. vt ipsos in antiquis eorum libertatibus et consuetudinibus conseruare dignemur. Nos igitur stb. parancs, hogy ezt ne tegye. (Eredeti papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

150. 1478. Datum in Dyosgyewr feria sexta proxima post festum Concepcionis Beate Marie Virginis. Mathias stb. Capitulo Ecclesie Budensis stb. Cum nos stb. iktatási parancs, azon királyi jóváhagyásra nézve, melylyel a »Blasius filius condam Philippi de Bodobari« és »Ladizlaus de Kiliti« közti testvérré fogadást megerősítette. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

151. 1480. Datum in Myskolez feria sexta proxima ante festum Trinitatis. Nos Georgius Sarlay Judex veteris ciuitatis Myskolez, Michael Kombus et Thomas Boncha Jurati, ceterique ciues memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit vniuersis, quod Petrus Myskolezy pro se personaliter, onus vero fratrum filiorumque suorum, ac aliorum quorumlibet consanguineorum, quos presens factum concerneret, super se assumens,

coram nobis constitutus dixit et proposuit in hunc modum: quomodo ipse meletatem cuiusdam sessionis wigo thelek, patrimonialiter in eum deuolutam, uidelicet de Stephano Zabo, cui a parte occidentis honeste domine Lucie relicte condam Thome Fazekas, et a parte orientis domus Stephani Kowacz vicinatur, cum singulis suis utilitatibus et pertinencijs, dedisset, vendidisset et appropriasset eidem Stephano belliductori stipendiariorum Regie Maiestatis, heredibusque eius et posteritatibus vnuersis pro vno floreni auri ac octo vniis pannorum; quem scilicet florenum ac pannum antedictus Petrus Myskolezi plene ab eodem subleuauit, iure perpetuo et irrouocabiliter possidendam, tenendam pariter et habendam; ymo dedit, vendidit et appropriauit nostri in presencia nullo penitus contradictore apparente. Assumendo nichilominus profatus Petrus Myskolezy profatum Stephanum Kowacz, ipsiusque heredes et posteritates contra quoslibet impeditores (igy) in pacifico medietatis dicte sessionis wigo thelek tenere, protegere atque conseruare suis proprijs laboribus et expensis. In cuius rei memoriam firmitatemque perpetuam presentes litteras nostras priuilegiales sigilli nostre Cinitatis munimine roboratas eidem Stephano Kowacz eiusque heredibus vnuersis duximus concedendas. Datum in Myskolez feria sexta proxima ante festum Trinitatis anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo. (Eredotie papiron, a m. báró Vécsy családnak Sárköz-Ujlaki levéltárban.)

152. 1480. Datum sabbato proximo post festum Beati Mathie Apostoli. Nos Conuentus Ecclesie Beati Johannis Baptiste de Jazow memorie commendamus, quod Nicolaus de Monok personaliter, onera vero et quelibet grauamina Michaelis filij, et puelle Barbare vocate filie suorum super se et cuncta bona sua assumpendo, coram nobis constitutus dixit et sponte confessus est in hunc modum: quomodo ipse pro quibusdam suis ac dictorum filij et filie suorum necessitatibus ipsos ad presens summe vrgentibus, totales porciones suam ac dictorum filij et filie suorum possessionarias in possessione Zada vocata in Comitatu Zempliniensi existente habitas stb. religiosiis fratribus heremitis Ordinis Sancti Pauli Primi Heremite in clauastro Sacratissimi Corporis Christi prope castrum Dyosgyewr fundato degentibus pro triginta duobus florenis auri puri Hungaricalibus, veri iusti et boni ponderis, plene, vt dixit, ab eisdem fratribus heremitis et leuatis, pignori obligasset, ymo obligauit et inignoraui coram nobis tali modo stb. Datum sabbatho proximo post festum Beati Mathie Apostoli anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

153. 1482. Datum Posonii feria quarta proxima post festum Diuisionis Apostolorum. Mathias stb. fidei nostro Egregio Bernardino de Monellis Commissario Castri Reginalis Dyosgyewr stb. parans Kassa város részére a Semsei nemesek ellen. (Gr. Teleki József, A Hunyadiak kora Magyarországon XII. köt. 121. l.)

154. 1485. Datum Posonii octava [Marcij]. Magnifico viro Johanni de Callo fidei Regio et nostro sincere dilecto. (Beatrix D. gr.) Regina Hungarie Bohemieque etc. Magnifico vir fidelis Regie ac noster dilecte. Quum debeat fieri quoddam iudicium inter Egregium virum dominum Alberthum de Pavia Comitem Castri nostri Diusgiur ex parte nostra, et ciues de Seghedino ex altera, vtrum earum regionum vna comportari possint, nec ne, in Comitatu nostro Diusgiur et vendi, et dicti iudicii iam tempus constitutum aduentet et prope sit; hortamur nos, nihilominusque vobis precipimus et mandamus, vt ad dictum iudicium accedere velitis, ac eidem interesse partique nostre iusticia mediante fauere, ne alieni plus in nostro possint, quam nos et proprii nostri Comitatus incole et jobagiones. Speramus enim vos, qui mores et actustam consuetudinem Regni nostri huius calletis, non defuturos testimonio veritatis ac rerum nostrarum, quas illi de Seghedino hortatu quorundam hominum minus bonorum infringere ac debilitare conati sunt. Quos etsi repellere nostris opibus et vi potuerimus: attamen non, quid contra nos actum sit, uleisi volentes, publice iusticie iura nostra subicimus. Quod nullo modo pretermittatis, si gratiam nostram earam habetis, et nostris mandatis morem gerere cupitis. Datum Posonij VIII. Marcij M^o CCC^o LXXXV°.

Regina Beatrix s. k.

(Eredotie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

155. 1485. Datum in Myskolez in festo Ascensionis Domini. Borsodmegye hatóságának bizonyáglevela a Monoki nemesek számára, hogy »Egrogus quondam Gregorius de Banchatunc (pár évvel előbb) Comes Castri Dyosgyeur porcionem possessionariam (Felső Luceban Zemplánmegyében) ad dictum castrum Dyosgyewr occupasset minus iuste et indebita stb. (Eredotie, mely hiányos, papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

156. 1489. Datum Bude in vigilia festi Beati Johannis Baptiste. Nos Georgius de Priolis Juris Doctor, Rector Capelle et Caonicus Strigoniensis, nec non super certis causis inter honorabilem Johannem Plebanum de Myskolez ab vna, et prouidos viros videlicet ciues de eadem Myskolez ex altera partibus, motis et ortis, a Sacra Reginali Maiestate Judex Commissarius delegatus et specialiter deputatus, memorie commendamus, quod nos ipsarum parcium mutuis propositionibus, signanter de rebus et bonis, cultum videlicet Ecclesie et plebani tangentibus et concernentibus, super quibus ipse cause specialiter inter ipsas partes mote et orte fuerant, auditis et intellectis; tandem pro ipsarum parcium pace vnioneque et concordia fienda, de earundem pari et vnanimi voluntate istam ordinationem siue transactionem ipsarum approbamus et confirmamus, quo talis est: Imprimis de molendino in fluuio Zynwa ad tres rotas constructo, vt vna rota ad fabricam Ecclesie pertineat; hac tamen lege adiecta, quod predictus plebanus ad fabricam Ecclesie deputet dictam vnam rotam pro tempore suo tantum; ita quod in futurum post mortem suam, vel renunciacionem ipsius Ecclesie ista sua

transaccio sine compositio non preiudicet plebanis, suis videlicet successoribus de dicta Myskolcz, quin plebani pro tempore constituti possint et valeant vendicare dietam rotham molendini, si forsan viderint ad se siue terram suam pertinere; et alia rotha pro vsu et victu ipsius Plebani predicti; et terciâ molendinatori pro tempore constituto. Et aliud molendinum in Chaba habitum, simul cum prato et silua, pertineat Ecclesie hospitalis Omnium Sanctorum in eadem Myskolcz constructe, ad vsam eiusdem videlicet et pauperum ibidem degencium; ita tamen, quod plebanus et ciues predicti deputent et eligant duos probos viros, qui videlicet prouentus ipsius molendini, ac prati et silue ac vinearum et aliarum rerum ad eandem ecclesiam hospitalis de iure et ab antiquo pertinentes disponant et exponant ad necessaria eiusdem ecclesie et ad curam pauperum. Demum vero lapidea in testro predicto Myskolcz, simul cum ad se pertinentibus, deuoluantur et pertineat ad capellam Sancti Michaelis archangeli ad latus ecclesie parochialis Sancti Regis Stephani fundate, vna cum vineis, terris arabilibus, fenetis, et aliis rebus ad eandem de iure pertinentibus et pertinere debentibus; et ad eandem capellam ipsi habeant presentationem tanquam patroni legitimi; ita quod illum, quem ad eam presentauerint, si idoneus sit, semper ad examinandum presentent ipsi plebano et suis successoribus. Item ijdem ciues sub eadem presentatione ad rectoratus altarum, quam successu temporis fecerint, fundauerint et dotauerint, vel alter eorum fecerit, fundauerit et dotauerit, quemcumque voluerint vel voluerit, presentandi plenariam habeant vel habeat facultatem et potestatem. In quorum omnium et singulorum promissorum fidem et testimonium presentes exarari et nostro sigillo roborari et signari iussimus ad vberiore cautelam predictis ciuibus et plebano dedimus et concessimus. Datum Bude in vigilia festi Beati Johannis Baptiste anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono. (Beatrix királynénak 1489-ki megerősítő okmányából, mint 157. sz. a.)

157. 1489. Datum Bude feria quinta proxima post festum Beati Johannis Baptiste. Nos Beatrix stb. vniuersis stb., quod exortis nonnullis differentijs inter discretum Johannem Plebanum de oppido nostro Myskolcz ab vna, et vniuersitatem ac homines eiusdem ex altera partibus, illisque coram nobis propositis; volentes, vt iudice in adiudicandis differentijs ipsis procederetur, eandem adiudicandas commisimus Eximio Decretorum Docteri domino Georgio de Priolis Canonico et Rectori Capelle Ecclesie Strigonionensis stb. (a királyné ennek ítéletét megerősíti, mint 156. sz. a.)

Regina Beatrix s. k.

(Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

158. 1490. Datum in castro nostro Wissohrad feria terciâ proxima post festum Sancti Pauli primi Eremitæ. Beatrix stb. honorabili Johanni Plebano Ecclesie nostre de Myskolcz, Capellano et fidei nostro stb. Noueritis, quod diebus istis inhabitatores et coloni nostri de Myskolcz rursus contra te Nostre sunt conquesti Maiestati in imne modum; quomodo videlicet tu non curans de

libertatibus illis, quas in collacione rectoratum, capellarum et altariorum in ecclesijs eorundem constructarum vel construendarum ex iudicacione et ordinacione te presente Iudicum et Iusticiariorum Curie nostre nuper secundum tenorem aliarum nostrarum litterarum priuilegialium superinde exaratarum, et eisdem datarum, et Ecclesie eorundem fundate, in presenciam et Sedem Iudiciariam Reuerendissimi domini Legati Apostolice citari et in causam et litem conueniri et attrahi facere procurasses et suggestisses; vnde ijdem vtique non paruas expensas et fatigas perpassi fuissent stb. parans, hogy e tárgyban a helység szabadságait tisztelotben tartsa, s különösen »prexta capelle Sancti Michaelis« velők egyotértsen. »Alioquin certus sis, quod e medio eorundem inhabitatorum in breui remoueberis, signanter si ijdem contra te rursus Nostre propterea compelluntur conqueri Maiestati. Vos autem Egregio Johannes Chapi Comes Borsodiensis, et Castellani Castri nostri Dyosgywr predicti, aut vobis absentibus homines eorum cum illis super ipsis expensis et fatigtjs componere, et si plebanus pacifico noluerit, ad persoluendum eandem eundem compellatis auctoritate nostra vobis in hac parte presentibus attributa stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

159. 1494. Datum Cassouie in festo Pasche. Wladislaus stb. megerősíti a mezőkővesdiok számára Mátyás királynak 1464. és 1474-ki czimere levelét és adószabadságát. (II. Lajos királynak 1520. megerősítő okmányából, mint alább 181. sz. a.)

160. 1495. Datum per manus Reuerendi in Christo patris domini Thome postulati Ecclesie Agriensis, Aule nostre Summi et Secretarij Cancellarij Bude feria quarta proxima post festum Beati Laurentij martiris. Wladislaus stb. megerősíti a miskolcziak számára Mátyás királynak 1471-ki szabadalmát, mint fentebb 138. sz. a. »Ita tamen, quod ipsi inquilini ad castrum Dyosgywr singulis diebus duodecim homines seu laboratores dare teneantur; alioquin exempcio nostra eis minime in hac parte videatur suffragari stb. (I. Ferdinándnak 1550-ki megerősítő okmányából mint 196. sz. a. a budai kir. kamarai levéltárban.)

161. 1501. Datum (Bude) sedecima die mensis Junij. Wladislaus stb. megerősíti Mohy lakosai számára I. Lajos király 1366-ki és Mátyás király 1471. és 1473-ki szabadalmait, mint fentebb 11., 136. és 146. sz. a.)

162. 1503. Datum Bude vndecima die mensis Februarij. Nos Anna D. gr. Hungarie Bohemie etc. Regina stb., quod venientes Nostre Maiestatis in presenciam fideles nostri circumspecti Demetrius Zabo Judex Veteris, et Laurencius Thot similiter Judex Noui nostri oppidi Myskolcz in Comitatu Borsodiensi siti, ac Thomas Philep et Gregorius Olayos Jurati Ciues eiusdem oppidi nostri Miskolcz, ipsorum nec non concinuum suorum ac totius communitatis nominibus et personis nobis exposuerunt: qualiter, licet ipsi et predecessores ipsorum ab antiquo consuetudinaria vbi fuissent libertate, juxta morem

aliorum liberorum oppidorum Regalium Reginaliumque, testamenta de bonis suis mobilibus et immobilibus, dum opus fuerit, condendi; attamen officiales predecessorum nostrorum nonnunquam eosdem in huiusmodi eorum libertate impedire turbareque tentassent et fuissent conati; super quali eorum, libertate nec non privilegio, cum sese litteras nullas privilegiales habere cognoscerent, quia per incuriam et negligenciam suorum predecessorum dictum oppidum incolencium vel non fuisse impetratas vel amissas, Propterea nobis in suis et vniuersorum populorum et jobagionum nostrorum dictum oppidum inhabitancium nominibus et personis humiliter supplicarunt, quatenus huiusmodi eorum libertatem et consuetudinem, libere de bonis suis testandi, litterario munimento ex Reginali clemencia concedere, approbare, ratificare et confirmare de nouo dignaremur, perpetuis temporibus valituram. Nos igitur animaduertentes iniustum et impium esse, vt que bona quis labore sudoreque suo in vita acquireret, non posset de illis pro anime sue refrigerio disponere; supradictis Iudicibus ac ciuibus, vniuersisque populis et jobagionibus nostris memoratum oppidum Myskolcz inhabitancium, premissa eorum supplicacione sic vt prefertur se habente, annuimus et concedimus, vt a modo deinceps iuxta Regni, liberorumque oppidorum Regalium Reginaliumque consuetudinem libere de omnibus bonis suis in articulo mortis testari valeant ac possint; nullis prorsus officialibus nostris, presentibus et futuris, eosdem in eiusmodi eorum consuetudine et libertate contra Regni, liberorumque oppidorum Reginalium jus et consuetudinem impedire audentibus et presumentibus, gratie nostre sub obtentu. In quorum premissorum robur et euidentis testimonium has litteras dandas et sigillo nostro pendenti communiendas duximus perpetuis temporibus valituras; quas post earum lecturam semper restitui volumus exhibenti. Datum Bude vndecima die mensis Februarij anno Domini millesimo quingentesimo tercio, coronacionis vero nostre anno primo. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

163. 1503. Datum Bude vndecima die Februarij. Anna stb. a miskoleziak számára megerősíti Zsigmond királynak 1411-ki, a lelkész szabad választására vonatkozó szabadalmát (lásd f. 100. sz. a.; hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

164. 1503. Datum Bude vndecima die mensis Februarij. Anna stb. megerősíti a miskoleziak számára Mátyás királynak 1472-ki idegen boroknak bevételét tiltó szabadalmát (l. f. 142. sz. a.; I. Lipót király 1698. april 27-ki privilegiumából.)

165. 1503. Datum Bude duodecima die mensis Februarij. Anna stb. quod venientes stb. Demetrius Zabo stb. (mint fentebb 162. sz. a.) curauerunt exponere, qualiter in prescripto oppido nostro (Myskolcz) essent nonnullae domus, seu curie, fundiue domorum, quas et quos inhabitatores, hospites aut domini illorum et illarum libertate et privilegio per diuos Reges et Reginas predecessores nostros hoc donatas esse iure asseruerunt, quod cum aliquis malefactor, cuiuscunque maleficij seu delicti reus, in huiusmodi domum refugere posset, ibidem tutus ab omni pena supplicioque merito foret; eundem propterea ab omni

impeticione Iudicis Iusticiarijue dicti oppidi nostri immunem et liberum esse (velut in ecclesia seu loco alio liberato et asylo) procedendo, sed neque per Iusticie secularis brachium ad reddendum seu penam luendam facinoris, delicti uel sceleris perpetrati repetitum extradari debere; qua causa fiduciaque multis malefaciendi, delinquendique preberetur occasio. Propterea stb. Kérik »quatenus de remedio prouideremus oportuno.« Ennek folytán parancs, hogy ha valamely gonosztévő ilyen házba menekül »debeant Iudex Iuratus Ciues possessorem et dominum huiusce domus, fundi vel curie requirere, et malefactorem culpabilemque ab eodem ad Iusticiam repetere; vel saltem caucionem sufficientem (qua se pro tali malefactore resposurum, ac eundem ad Iusticiam, dum requisitus fuerit, sisturum caveat) optare; quorum alterum facere talis teneatur et sit obligatus. Qui si malefactorem reddere sit contentus, extunc Iudex Iuratus Ciues per se vel suos homines huiusmodi malefactorem ex domo, non vincitum interim neque lesum (nisi recalcitrante malefactore secus fieri non posset) educere edncique facere debeant ac teneantur, libertate domus, curie vel fundi saluis sic permanentibus« stb.; ha pedig azt ki nem adná, erővel fogattassék el »ex domo, quam eo casu solita libertate perpetuis temporibus priuari priuatamque esse volumus stb.« (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

166. 1503. Datum Bude duodecima die mensis Februarij. Nos Anna stb. quod venientes stb. Demetrius Zabo stb. (mint fentebb 162. sz. a.) exposuerunt, quemadmodum (Miskolczon) annis superioribus, quo tempore nenas vini predecessores nostris soluere debuissent, post singulos cubulos vini singulos denarios, qui vsuales appellabantur, soluere fuissent coacti; a cuius denarij solutione licet a Serenissimo quondam Principe Mathia Rege Hungarie, suisque, vt asserabant, predecessores, ac demum a Serenissima domina Beatrice, eiusdem Regis consorte generose fuerunt absoluti stb. Preterea querulose nobis id significarunt, qualiter notarius aut scriba siue registrator oblatorum vini et nonarum, solutionem in dicto oppido prouenientem« stb. jogtalan módon követelne és őket kolletlenül háborgatná. Ennek folytán parancs »vobis Egregio Alexio More Comiti et officiali Castri nostri Dyosgywr, nec non futuris post eum Comitibus et officialibus nostris« stb., hogy ilyenmő kolletlenségektől tartózkodjanak. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

167. 1503. Datum Bude feria secunda ante festum Beati Urbani Pape. Nos Anna stb. vniuersis stb. quod prouidi Georgius Nemeth et Anthonius Pankotha in suis ac vniuersorum in quillinorum in oppido nostro Myskolcz commercancium stb. Nostre Reginalis Maiestatis venientes in presenciam« stb. Kérik Mátyás király 1471-ki és Ulászló király 1495-ki engedményeinek megerősítését (lásd f. 138. és 160. sz. a.); melyeket a királyné megerősít »ita tamen, vt ipsi in quillini ad castrum nostrum Dyosgyor singulis diebus duodecim homines seu laboratores dare debeant et teneantur; alioquin presens nostra exempcio eis minime in hac parte videatur suffragari« stb.

(I. Ferdinand királynak 1550-ki megerősítő okmányából 196. sz. a.; a budai kir. kamarai levéltárban.)

168. 1505. Datum Bude in festo Beati Gerardi martiris et episcopi. Anna stb. fidelibus nostris prudentibus et circumspcctis Judici et Juratis ceterisque ciuibus, totique Communitati incolarum et inhabitatorum oppidorum nostrorum Miskolcz, Mohy, Gewr et Kereztes, aliarumque vniuersarum possessionum in pertinencijs Castris nostri Dyosgewr s. et gr. Intelleximus nomine tocus communitatis vestre, exponentibus nobis Iudice et Juratis Ciuibus dicti oppidi nostri Miskolcz; quemadmodum tempore messis proxime preterite decimatores nobilis Thadei de Lardis, Gubernatoris Episcopatus Agriensis, insolito quodam more et citra veterem consuetudinem, vestras decimas frugum et bladorum a vobis exegissent; ita videlicet, quod etiam de nonis nostris Reginalibus, ac partibus messorum, decimas extorsissent in preiudicium et notabile dampnum vestrum. Quamuis itaque nos nolumus Ecclesias Dei per subditos nostros iustis decimis quouis modo defraudari; rem tamen nouam vobisque damnosam inter vos suscitari et moueri permittere nullo modo possumus. Et quia etiam in generali decreto Regie Maiestatis ita sancitum reperimus, vt quicumque in hoc Regno ad reddendas decimas obligantur, hy nonas imprimis consuetas dominis terrestribus, et de residuis hinc frugum et bladorum, vinorumque suorum partibus decimas Prelatis reddere debeant; idcirco fidelitati vestre et vestrum cuilibet harum serie firmissime precipiendo mandamus, quatenus a modo deinceps decimas tam frugum et bladorum, quam vinorum vestrorum, iuxta continenciam prescripti generalis decreti Regie Maiestatis, et consuetudines vestras ab antiquo in hac parte obseruatas, quotannis reddere et administrare, illas tamen nulla ex parte denuo vquam augere debeatis, nec sitis ausi gratie nostre sub obtentu. Presentibus pro vestra superinde cautela et defensione reseruatis. Datum Bude in festo Beati Gerardi episcopi et martiris anno Domini millesimo quingentesimo quinto. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

169. 1508. Datum Bude die dominico proximo ante festum Beati Jacobi Apostoli. Wladislaus stb. quod fideles nostri prudentes et circumspccti vniuersi magistri carnifices in oppido nostro Miskolcz commorantes, medio certorum conciuum suorum Maiestati nostre declarare curarunt, qualiter ipsi super exercicio et vsu artis et magisterij eorum certam quandam ordinationem, que ceba vel confraternitas nominari posset, sub perpetua limitatione et articulis infrascriptis inter sese ad honorem imprimis Dei Optimi Maximi, et eius Sanctissimo intemerate genitricis semper Virginis Marie, et deinde pro ipsorum priuata vtilitate et commodo fecissent et constituissent; supplicantes Maiestati Nostre humiliter, vt huiusmodi articulos eisdem dare et concedere, eosdemque et omnia in eis contenta, ratos, gratos et accepta habere stb. dignaremur stb. Következnek a czéhezikkok, melyeket a király megerősít. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

170. 1511. Datum Bude in festo Beati Thome Apostoli. Nos Wladislaus stb. quod quamuis nos superioribus annis, viuente adhuc Serenissima condam domina Anna Regina consorte nostra carissima pie recordacionis, ad intercessionem eiusdem condam domine Regine nobis pro parte fidelis nostri honorabilis Magistri Thome Zalay, tunc Secretarij eiusdem condam domine Regine factam, plebaniam oppidi Miskolcz contra iura et priuilegia ciuium nostrorum in eodem oppido commorancium stb. prefato Thome Zalay contulerimus stb.; biztositja a miskolczi polgárokat, hogy lélkészválasztási jogukat többé háborítani nem fogja. (Hiteles másolat a budai kir. kamarai levéltárban.)

171. 1512. Datum Bude feria quarta proxima post festum Omnium Sanctorum. Nos Wladislaus stb. quod nos ad nonnullorum fidelium nostrorum supplicacionem pro parte et in personis fidelium nostrorum prudencium et circumspcctorum Iudicis, Juratorumque Ciuium, ac tocus Communitatis oppidi nostri Miskolcz vocati Nostre propterea factam Maiestati, tum vero vt iidem oppidani nostri vltra veteres eorum libertates, vnde numero creuissent dicuntur, prerogatiuis nonis prouisi atque ornati etiam honoribus crescerent stb.; id eisdem stb. duximus concedendum stb.; vt a modo deinceps perpetuis successiuis temporibus in sigillandis quibuscunque litteris eorum, et in quacunque causa nomine tocus oppidi emanandis cera viridi vti valeant atque possint stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

172. 1514. Datum Bude in festo Beate Elizabeth vidue. Nos Wladislaus stb. Ne super bonis et pronentibus ac iuribus possessionarijs Regalibus dubium suboriri possit, ea hic annotare placuit. Sunt igitur octo inprimis Ciuitates libere stb. Nec non castra Munkács et Diósgyőr stb. (A koronai javak jegyzékéből az 1514-ki végzemény 3. t.-ezikkében.)

173. 1516. Datum Bude in festo Sancte Trinitatis. Ludouicus stb. fidelibus nostris Magnifico domino Johanni Kosaszi officialibusque eiusdem in Castro nostro Dyosgewr constitutis s. et gr. Ex querimonijs fidelium nostrorum prudentum et circumspcctorum Iudicum et Juratorum ceterorumque ciuium nostrorum de Miskolcz et de Dyosgewr intelleximus, qualiter vos eosdem in ipsorum libertatibus antiquis plurimum turbaretis, presertim vero in hoc, quod quandocunque aliquae cause per eos iuxta antiquam ipsorum consuetudinem judicialiter discuterentur, et finaliter etiam terminarentur; vos in huiusmodi causis nouum iudicium concedere consueuistis, et illud nouum iudicium non per ipsos iudices ordinarios atque oppidanos nostros, sed per nobiles contra eorundem exponencium consuetudinem fieri et iudicari faceretis; per quod ipsi nimium grauarentur; nam, vt ipsi dicunt, alias gratiam noui iudicij a Regibus, nostris scilicet predecessoribus impetrare consueuerunt stb. parans, hogy régi jogukban megtartassanak. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

174. 1516. Datum Bude in festo Beati Nicolai Episcopi et confessoris. Nos Ludouicus stb. megerősíti a miska-
koleziak számára Mátyás királynak 1471., Ulászló királynak 1495.
és Anna királynénak 1503-ki szabadalmait (mint f. 138., 160. és 167.
sz. a.; I. Ferdinánd királynak 1550-ki megerősítő okmányából, mint 196.
sz. a.; a budai kir. kamarai levéltárban.)

175. 1518. Datum Bude in profesto Sacratissimi Corporis Christi. Ludouicus stb. fidelibus nostris vniuersis et singulis Prolatis, Baronibus stb. Ex querolis fidelium nostrorum circum-
spectorum ciuim et hospitum oppidi nostri Kereztés intelleximus, quod licet ipsi antiqua libertatis ipsorum prerogatiua per diuos Reges Hungarie, nostros scilicet predecessores, eisdem concessa requirente, a
solucone cuiuslibet tributi ac telonij exompti ac libertati sint et habeantur; essent tamen nonnulli ex vobis, qui non curatis huiusmodi antiquis
libertatibus ipsorum, exponentes ad soluconem huiusmodi tributorum e
teloniorum cogent et compellerent, allegantes id precipue, quod ipsi
exponentes non nostri, sed generose domine Anne, alias relicte
condam Andree Both de Bayna, nunc vero consortis
Magnifici Johannis Kossaczky, in cuius manibus
castrum nostrum Dyosgyewr simulcum cunctis suis pertinencijs
inpresenciarum haberetur, essent jobagiones. Quamuis autem castrum
ipsum nostrum Dyosgyewr cum omnibus suis pertinencijs, certis et racio-
tabilibus ex causis ad aliquod tempus apud manus eiusdem domine reli-
querimus: proprietatem tamen ipsius castri nobis reseruauimus, prefatos-
que oppidanos non vt alienos, sed vt proprios jobagiones nostros censendos
esse volumus; et propterea nolumus, vt iidem huiusmodi libertatibus
et prerogatiuis ipsorum nostro tempore fraudentur et destituantur stb.
parans, hogy ne terheltessenek. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai
levéltárban.)

176. 1518. Datum Bude feria quarta proxima post festum Sancti Mathei Apostoli et Ewangoliste. Ludouicus stb. fidei nostro Magnifico Johanni Kossaczky Comiti Comitatus Borsodiensis s. et gr. Tam antea sepius, quam potissimum
nuper fideles nostri circumspecti vniuersi ciues et incole oppidi nostri Kereztés ad Castrum nostrum Dyosgyewr perti-
nentis medio certorum concinuum suorum lamentabiliter Maiestati
Nostre conquesti sunt, qualiter tu quoddam pratum ipsorum felsowreth
nuncupatum, ad ipsum oppidum pertinens, ab eisdem occupasses, et ad
ipsum castrum tenere velles; causam autem occupacionis eam dices, quod
eciam Reuerendus dominus Ladizlaus Episcopus Waciensis, qui te in officio istius castri processit, ad idem
castrum predictum pratum tenuisset. Ceterum qualiter ipsos proter census
annuales et consuetos tibi de ipsorum medio prouenire solitos, ad plurima
intollerabilia et insolita onera et seruicia subeunda contra libertates ipsis
a nobis concessas, et antiquas consuetudines ipsorum, contraque mandata
nostra, que crebro iam penes eosdem exponentes ad te dedimus, compel-

lere, proque libito taxare, plerosque ipsorum preter vlla demerita et excessus
eciam captiuare, et alia plurima, quo et ab officio tuo, et a iusticia
aliena essent, et ipsorum libertatibus derogarent, facere solitus esses; et
quod te ipsum inter eos nimis rigide et insolenter gereres; et ab officialibus
tuis non minus continue pactarentur, mille oppressionibus dampnis-
que afficerentur; et quod indignius est, nobisque audisse vehementer
displicuit, super plerosque ex eisdem exponentibus seniores, penes litteras
et mandata nostra, que proxime ad te pro promissa ipsorum exponencium
communi libertate restituenda dederamus, preter omnem ipsorum culpam
captiuasses, et modo quoque incarcerationes teneres, grauioraque dampna
et onera, nisi tibi in omnibus pro voto obediuerint, eisdem te illaturum
impositurumque minseris. Quibus cruciatibus, pactacionibus et continuis
comminacionibus tuis plurimi ex ipsis exasperati et territi, extra domus
suas vagarentur, et in colligendis annonis siue fructibus suis anni presentis,
curandisque rebus ipsorum domesticis tuti non essent. Vnde nobis
nihil aliud, quam dictorum ciuim nostrorum extremam inopiam, et deinde
max desolacionem dicti oppidi nostri futuram sperare licet stb. A mennyi-
ben pedig prefatus dominus Episcopus Waciensis a nobis super illo
prato requisitus nobis declarauit, qualiter pratum illud ipse tempore officii
sui ad castrum minime tenuisset, sed petuisset ipsos oppidanos nostros,
vt dictum pratum eidem ad domum suam nobilitarem, quam in ipso nostro
oppido Kereztés habuit et habet, vtendum concessent, et hoc saltem ad
tempus. Quamobrem nolumus, vt pratum illud ab ipsis oppidanis nostris
per te violenter occupetur et alienetur stb.; s azonkivül parans, hogy a
kereztésieket jogaikban ne háborgassa. (Hiteles másolata a budai kir.
kamarai levéltárban.)

177. 1519. Datum Bude feria quinta proxima post festum Pentecostes. Nos Ludouicus stb. quod consideratis fide et fidelitate ac seruicijs fidelium nostrorum circumspectorum vniuersorum
ciuim et inhabitatorum vtriusque oppidi nostri Myscoltz stb. eisdem ciuibus et vniuersitati eorum
stb. id duximus annuendum stb. vt in territorio et intra veras metas
ipsorum vbiuis patibulum, rotas, palos et aliorum tormentorum genera
erigere, vniuersosque fures, latrones, vespiliones, domorum incensores,
et homicidas, aliosque quosunque malefactores vbicumque in territorio
ipsorum publice, locisque secleram et maleficiorum deprehensos, in personis
detinere, detentosque, prout iuri videbitur, expedire, laqueis suspendere,
rotare, decollare, incinerare, et iuxta eorum excessus et demerita
aliis condignis penis ferire, omniaque et singula, que in premissis iuxta
Regni Hungarie legem et consuetudinem fieri consueuerunt, faciendae
facere et expedire valeant atque possint stb. (Hiteles másolata a budai kir.
kamarai levéltárban.)

178. 1519. Datum Bude feria secunda proxima post festum Sancte et Indiuidue Trinitatis. Ludouicus
stb. fidelibus nostris Johanni Kossaczky Comiti Castri nostri Dyosgyewr moderno, futurisque Comitibus et eorum officialibus

presentibus et futuris stb. Expositum est Maiestati Nostre in personis fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum Judicis et Juratorum, ceterorumque ciuium et inhabitatorum oppidi nostri *Myskolecz*, quod quamuis ipsi de more et consuetudine antiqua vina sua de vineis eorum recta via ad domus suas perferre debeant, neque teneantur cum illis in locum, vbi none ad rationem nostram Regiam colliguntur, ire; sed vinis suis in via publica, loco scilicet ad hoc deputato relictis, exactores nonarum de libero progressu atque transitu, debito cum honore requirant solum et cerciores faciant, quantum suis perferunt: illi tamen querentes modum vexacionis, vina eorundem ciuium nostrorum plerumque ad foliatum sine tabernaculum stacionum suarum perferre, et de vasis effusa per cubulos mensurari, sique aliquid forte ex errore cuiuspiam predictorum exponenciam superfluum inueniatur, non illud duntaxat, quod superflue inuentum erit, sed totum eciam, de quo iam none aliquando persoluto fuissent, occupari et auferri facerent, in manifestam oppidi nostri desolacionem, ac incolarum in eodem commercium oppressionem stb. Ennek folytán parans »quatinus a modo deinceps a predictis ciuibus nostris plus vini occupare et auferre, occuparique et auferri permittere nullo modo audeatis et presumatís, nisi quod vel errore, vel alio quouis modo superflue inuenietur; de reliquis autem eosdem et eorum quemlibet liberum semper, et expeditum et indemnem habere et tenere, haberi que et teneri facere modis omnibus debeatis stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

179. 1519. Bajnai Both Endre bírta Diósgyört, s 1519 táján Both Endrétől II. Lajos király visszaváltá (Nagy Iván a Történelmi Tár XI. kötetében 233. l. Ezen adat a 175. és 178. sz. a. okmányok szerint helyreigazítandó.)

180. 1520. Datum Bude feria tertia proxima post festum Beatorum Viti et Modesti martirum. Nos Ludouicus stb. quod nos ad humillimam supplicacionem fidelium prudentum et circumspectorum Judicis et Juratorum, ceterorumque ciuium et incolarum oppidi nostri *Mohy* stb. engedélyez »ad idem oppidum Mohy nudinas seu fora annualia singulis festis Pentecostes et Sancti Luce ewangeliste, alijsque diebus ipsa eadem festa immediate precedentibus et sequentibus, ad id scilicet necessarijs, aptis et sufficientibus omni anno; item forum hebdomadale similiter liberum singulis ferijs quintis in qualibet septimana stb. (Hiteles másolata a budai királyi kamarai levéltárban.)

181. 1520. Datum Bude in festo Omnium Sanctorum. Nos Ludouicus stb. pro parte et in personis fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum Judicis et Juratorum Ciuium, tociusque communitatis Ciuitatis nostre *Mezokowosd* stb. megerősíti Mátyás királynak 1464-ki és 1472-ki, s II. Ulászló királynak 1494-ki privilegiális concessióit. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

182. 1521. Datum Bude feria secunda proxima ante festum Purificacionis Beatissime Virginis

Marie. Nos Ludouicus stb. quod pro parte et in personis fidelium nostrorum prudentum et circumspectorum Judicis et Juratorum ceterorumque hospitem, ciuium et incolarum oppidi nostri *Miskolecz* stb. megerősíti a Mátyás királynak 1467-ki privilegiuma által adott vámszabadságot. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

183. 1521. Datum Bude feria secunda proxima post festum Purificacionis Beatissime et Gloriosissime Marie Virginis. »Nos Ludouicus stb. quod nos intelligentes, fideles nostros prudentes et circumspectos Judicem et Juratos, ceterosque hospites, ciues et incolas oppidi nostri *Mezokowesd* ex predecessorum nostrorum Regum Hungarie felicium recordacionum annuenciam et concessione hac libertate et privilegio vsos ab antiquo esse stb. megújítja azon szabadságot »vt ipsi ratione rerum et mercium ac bonorum suorum propriorum ab omni solucione quorumcunque tributorum et theloneorum vbiuis in hoc Regno nostro existencium, exempti et supportati sint et habeantur stb. Preterea volumus, vt sicut eciam antea et usque ad hoc presens tempus nullus viceofficialis in medio prefatorum ciuium nostrorum ex ordinacione et concessione predecessorum nostrorum Regum Hungarie stetisse, mansisse et moratus fuisse dicitur; ita nec in posterum aliquis inter eos stet, maneat et moretur: sed locum, vicemque et officium huiusmodi viceofficialatus Judex ipsius oppidi nostri pro tempore constitutus, cum Juratis Ciuibus annuatim pariter constituendis, exercere, peragereque, et prouentus bursagiorum pro sese et tota communitate tollere, et inter sese diuidere valeat et possit, debeatque et teneatur stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

184. 1522. Bude in festo Purificacionis Beatissime Marie Virginis. »Nos Ludouicus stb. quod posteaquam Serenissima domina Maria, neptis clarissimi et excellentissimi Principis quondam domini Maximiliani Romanorum Imperatoris Semper Augusti grate et felicis memorie, filia quondam Serenissimi Principis domini Philippi Hispaniarum Regis, Dei Optimi prouidencia et bonitate sancto matrimonij federe, mutuoque et indissolubili amoris vinculo nobis iuncta est stb. de consilio et assensu omnium dominorum Prelatorum, Baronum, Procerum, et Nobilium Incliti Regni nostri Hungarie ad vniuersalem conuentum iussu et imperio nostro ad Dine Elisabeth Budam congregatorum stb. ciuitates nostras montanas *Cremniciensem* stb. — — — *Castrum Dyosgyewr*, oppida *Myskolecz*, *Dyosgyewr*, *Mohy*, *Mezokowesd*, *Kerezthes* stb. stb. dicte Serenissime domine Marie Regine consorti nostre dilectissime dedimus, donauimus, ac dotis nomine et Regnali iure possidenda ascripsimus stb. (Kollár Ádám Ferencz, Casparis Ursini Velii, De bello Pannonico libri decem, Bécs 1762. 317. l.; Hatvani Mihály, Magyar Történelmi Okmánytár a brüsseli országos levéltárból és a burgundi könyvtárból I. köt. 22. l.)

185. 1523. Datum in Wyssegrad feria quinta post festum Beati Egidij Abbatis. Nos Maria D. gr. Regina Hungarie et Bohemie etc. quod pro parte et in personis vniuersorum ciuium

et inhabitatorum vtriusque Oppidi nostri Myskolecz, veteris scilicet et noui, in Comitatu Borsodiensi habitii, per circumspectum Valentinum Zalonnas Judicem veteris oppidi nostri Myskolecz et Matheum Juratum Ciuem eiusdem oppidi, ac Gregorium Zaaki Judicem noui oppidi nostri Myskolecz, exhibita nobis fuerint« stb. megerősíti Zsigmond királynak 1411-ki és Anna királynénak 1503-ki szabadalmait. (l. f. 100. és 163. sz. a. Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

186. 1523. Datum in curia nostra Wyssegradensi in festo Exaltacionis Sancte Crucis. Maria stb. fidelibus nostris Leonardo Pemphlinger moderno Comiti et Castellano, futurisque Comitibus et Castellanis de Dyosgyewr, eorumque vicesgerentibus s. et gr. Quamquam nos pratum felsewreth nuncupatum in territorio oppidi nostri Kerezthes adiacena, quod oppidanis nostris eiusdem oppidi vigore aliarum litterarum nostrarum priuilegialium in perpetuum concessimus, ob certas causas ab eisdem nuper auferendum, et ad predictum Castrum nostrum Dyosgyewr annectendum per alias nostras litteras tibi prefato Comiti nostro commiseramus: postea tamen mote instanti supplicacione eorundem oppidanorum nostrorum, considerantes eciam ipsos multum aggrauari, si hoc pratum priuarentur, et id vergere ad desolacionem ipsius oppidi; idem pratum eisdem remisimus, iuxta contenta predictarum nostrarum litterarum priuilegialium vtendum relinquentes; dempto solummodo feno, quod in eodem prato pro hoc anno presenti prouenit; quod quidem fenum ad dictum Castrum nostrum conuertendum duximus« stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

187. 1524. Bude feria quarta proxima post dominicam Quasimode. »Nos Maria stb. megerősíti a miskoleziak számára Mátyás királynak 1471., II. Ulászló királynak 1495., Anna királynénak 1503., és II. Lajos királynak 1516-ki szabadalmait (l. f. 138., 160., 167. és 174. sz. a.; I. Ferdinánd királynak 1550-ki megerősítő okmányából, mint 196. sz. a., a budai kir. kamarai levéltárban.)

188. 1525. Datum Bude feria secunda proxima ante festum Beatorum Fabiani et Sebastiani martirum. Nos Maria stb. quod pro parte et in personis fidelium nostrorum prudentum et circumsectorum Judicis et Juratorum, ceterorumque Ciuium et inhabitatorum oppidi nostri Mezew Kewesd stb. megerősíti Mátyás királynak 1464. és 1472., II. Ulászló királynak 1494. és II. Lajos királynak 1520. szabadalmait. (l. f. 127., 140, 159. és 181. sz. a.; hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

189. 1527. Datum sexta die Decembris. Ferdinandus stb. considerantes seruicia fidelia ac gratissima fidelis nostri Egregij Leonhardi Kallintzer Castellani Castri Dyosgyewr stb.; consideratis eciam officijs generose domine Vrslie (Pemflinger) coningis sue, que Serenissima domine Anne Regine, consorti nostre charissime multo labore, multis vigilijs ac sedulitate, a primo Maiestatis Eius Reginalis ortu et infancia ad hunc usque diem exhibuit«, adománylevél,

(Jászay Pál »A magyar nemzet napjai a mohácsi vész után, Pest 1836. 525. l.)

190. 1533. Pemflinger Sebestyén diósgyőri várnagy. (Nagy Iván, Történelm. Tár XI. köt. 233. l.)

191. 1537. Datum Viennae in festo Beate Dorothee Virginis et martiris. Nos Ferdinandus stb. damus pro memoria, quod nos causam illam, que inter Serenissimam dominam Mariam Reginam, sororem nostram charissimam ab vna, parte vero ex altera fideles nostros Magnificos Marcum et Stephanum de Pemflingy racione Castri Dyosgyewr ipsius Reginalis Maiestatis, nunc vero in manibus eorundem Marci et Stephani Pemflinger habitii, coram Nostra Maiestate vertitur ad vigesimum quintum diem ex presenti die numerandum duximus differendam et prorogandam eo modo, vt Commissarij dicte domine Marie Regine, nec non profati Marcus et Stephanus Pemflingy termino in eodem coram fidei nostro Spectabili et Magnifico Comite Alexio Thwrzo de Bethlenfalwa Judice Curie, et in Regno nostro Hungarie Locumtenente nostro, vbicumque fuerit constitutus, comparere, ibique ijdem Marcus et Stephanus Pemflingy scripturas omnes et regesta, si que tam pro se, quam pro orphanis quondam Sebastiani Pemflingy fratris ipsorum, olim dicti Castri Prefecti, habent collecta, citra vltiorem prorogacionem in omnem euentum producere et exhibere debeant; quibus visis et intellectis recta racione et computo desuper habito, si prefatam dominam Reginam dictis Marco aut Stephano, vel autem orphanis memorati condam Sebastiani Pemflingy, secundum quamecunque scripturam huiusmodi Prefecture eius, dictus Locumtenens noster racione dicti castri aliquam pecunie summam debere iuste compererit, summa huiusmodi eisdem Marco et Stephano Pemflingy deposita, ijdem Marcus et Stephanus castrum ipsum Dyosgyewr in termino, quem dictus Locumtenens noster ad id constituerit, iam fatis Commissarijs dicte domine Marie Regine in omnem euentum similem omnibus munitionibus sine omni mora restituere teneantur. Si vero eandem dominam Reginam eisdem Marco et Stephano Pemflingy, ac dicto condam Sebastiano nihil prorsus debere fuerit compertum; in ipso termino ad id prefigendo ijdem Marcus et Stephanus Pemflingy castrum prescriptum Dyosgyewr citra omnem difficultatem et moram eisdem Commissarijs domine Regine reddere teneantur. Ad quod ipsi Marcus et Stephanus Pemflingy stb. se obligatos reddiderunt stb. (Várdai Pál királyi helytartó 1543-ki oktavás átíratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

192. 1537. Datum in ciuitate Tirnaue decima quinta die mensis Marcij. »Nos Comes Alexius Thwrzo de Bethlenfalwa Judex Curie et Locumtenens Serenissimi Principis et domini stb. Ferdinandi stb. damus pro memoria, quod nobis secundo die mensis Marcij Nitrie constitutis, et cum nonnullis dominis Consiliarijs dicti domini nostri Regis, Juratisque Sedis Judicarie Maiestatis Sue Assessoribus, et alijs Jurisperitis Regni huius Nobilibus pro tribunali considerantibus, Valentinus de Fokthew nomine et in persona dominorum Commissariorum,

et Consiliarorum Serenissimo domino Marie Regine Hungarie et Bohemie vidue, domine nostre gracie, stb. in presenti causa Castri ipsius Reginalis Maiestatis Dyosgewr coram nobis comparendo contra Magnificos dominos Marcum et Stephanum de Pemflyng stb. juris equitatem postulavit elargiri. A per csak martius 13-kán Nagyszombaton döntetik el, s a bíróság azt találván, »regesta, ac litteras, aliasque scripturas, pariter et allegaciones ac excepciones omnes, quibus memorati Marcus et Stephanus Pemflynger dictam arcem Dyosgewr simul cum omnibus suis pertinentijs contra voluntatem prefate Maiestatis Reginalis, veluti iusto quopiam inscripcionis titulo ad ipsos pertinentes pro se conseruare pretendebant, tanquam inutiles, friuolasque stb. prorsus reicientes, decreuimus eo modo; vt ijdem Marcus et Stephanus Pemflynger arcem ipsam Dyosgewr simul cum omnibus illis municionibus, que in eo inuentario, quo olim Egregius quondam Leonardus Gallyncezer arcis ipsius prefecturam ex generosa dicte Reginalis Maiestatis collacione per manus Andree Saarsou assecutus fuisset, conscripte sunt, vigesimo quinto die datarum litterarum presencium, hoc est die octauo proximi mensis Apryllis memorate Reginali Maiestati simpliciter restituere, et manibus prefatorum dominorum Commissariorum Maiestatis Eius dare et assignare debeant, et teneantur. Denique si municiones aliquas vel alias quascunque res ad arcis conseruacionem necessarias vltra eas, que in prescripto inuentario continentur, memorati quondam Sebastianus, aut Marcus et Stephanus Pemflynger proprijs eorum impensis in eandem arcem comparasse homo noster cognouerit, iuxta eiusdem hominis nostri estimacionem precium huiusmodi municionum et aliarum rerum necessariarum, si domini Commissarij Reginalis Maiestatis citra aliquam moram tempore restitutionis arcis persoluere voluerint, dicti Marcus et Stephanus Pemflynger ex ipsa arce nequaquam educere et exportare audeant; alioquin huiusmodi municiones et alias necessarias res stb. quo voluerint liberam educendi habeant potestatis facultatem stb. (Várdai Pál királyi Holytartónak 1543-ki oktávás átiratá-hól, mint alább 194. sz. a., a budai kir. kamarai levéltárban.)

193. 1540. Datum in Ciuitate Noua Austriae. Ferdinandus stb. quod cum Magnificus Sigismundus Balassa de Gyarmath Comes Comitatus Borsodiensis obtulerit et promiserit, se ad obedienciam et seruicia nostra redire et conferre, nosque verum et indubitatum Hungariae Regem agnoscere ac recognoscere, ac denique debitae fidelitatis iuramentum praestare velle; ideo nos stb. Castrum nostrum Dyosgewr cum vniuersis pertinentijs suis stb. illi Sigismundo praefato, simul et consorti suae generosae Barbarae Fanczy, eorumque heredibus inscripcionis iure pro viginti millibus florenis Hungaricis auri stb. dandum, assignandum atque inscribendum diximus sibi. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

194. 1543. Datum Posonii secundo die termini praenotati (feriae quartae proximae post dominicam Oculi.) Nos Paulus de Wards stb. (királyi helytartó) damus pro memoria, quod cum in causa inter Serenissimam dominam Mariam Reginam vt

actricem ab vna, ac Magnificum dominum Sigismundum Balassa de Gyarmath velut in causam attractum stb. coram nobis vertente per Egregium Magistrum Valentinum Sarkewzy Directorem Causarum prefatae Reginalis Maiestatis quaedam litterae Spectabilis et Magnifici domini Comitis Alexii Thwrzo de Bethlenfalwa stb. (lásd fentebb 192. sz. a. coram nobis in Iudicio fuissent exhibitae et praesentatae; mox Egregius Magister Johannes Zomor de Pokatheleke Director Causarum Regalium pro praefato domino Rege (Ferdinando I.) stb. ezen ítéletnek átiratát kéri, mely neki kiadatik. (Eredeti papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

195. 1548. Actum in ciuitate nostra Imperiali Augusta Vindelicorum die septima mensis Martij. Carolus Quintus Diuina fauente clementia Imperator Romanorum stb. I. Ferdinánd római és magyar király és Mária özvegy magyar királyné közti szerződés; mely által többi közt »Serenissimus Rex ex nunc pro se et suis haeredibus et successoribus habeat et recipiat a praedicta Serenissima Regina titulo locationis et in arendam omnes terras, prouentus, loca et bona stb. videlicet ciuitates montanas Cremnicionsem stb. Castra Dioschgieur et Munkasch cum suis pertinentijs stb. (Hatvani Mihály, Magyar Történelmi Ökmánytár II. köt. 153. sk. II.)

196. 1550. Datum per manus Reuerendissimi domini Nicolai Olahi Episcopi Agriensis, compatriis et Consiliarij nostri, et in dicto Regno nostro Hungariae Cancellarij Viennae die quarta mensis Ianuarij. Nos Ferdinandus stb. quod pro parte et in personis fidelium nostrorum vniuersorum inquilinorum in oppido nostro Myskolez commorancium stb. megerősíti Mátyás királynak 1471., II. Ulászló 1495., Anna királyné 1503., Lajos király 1516., és Mária királyné 1524-ki szabadalmatt (l. f. 138., 160., 167., 174. és 187. sz. a.) Ita tamen, vt ipsi inquilini ad castrum nostrum Dyosgywr singulis diebus duodecim homines operarios siue laboratores dare debeant et teneantur stb. (Hiteles másolata a budai kir. kamarai levéltárban.)

P Ó T L E K.

12. b. 1369. Datum in Gyosgeur in vigilia festi Corporis Christi. Nos Ludouicus Dei gracia Rex Vngarie memorie commendamus per presentes, quod nos de fidelitatis constancia Magistri Johannis filij Sebus de Bozen aule nostre militis nobis nota confisi, vburas in territorio ville eiusdem Sumberg vocate habitas, Nostram videlicet Celsitudinem tangentes, saluo dominio ipsius terre et ville, quod ad ipsum Magistrum Johannem vigore litterarum nostrarum priuilegialium dinoscitur pertinere, a die emanacionis presencium infra reuolucionem ipsius annuaem eiusdem humanitati, procuracioni et disposicioni duximus committendas; ita vt iuxta suam fidelitatem idem Magister Johannes de prouentibus ipsius vrbure teneatur nobis respondere. Ipse etiam possessionem

Sumberg predictam populorum multitudine augmentare, et alijs vtilitatibus decorare, prout magis valet et potest, studeat et laboret cura vigilantia. Datum in Gyosgeur in vigilia festi Corporis Christi anno eiusdem M^o CCC^o LX° nono. (Eredetie börhártyán; az alól vörös viaszba nyomott pecsét alatt »relatio Georgij de Hedrubuar«; a budai kir. kamarai levéltárban.)

41. b. 1377. Datum in Gyosgeur in crastino festi Sancti Johannis Evangeliste. Erzsébet királyné Gömör-megye hatóságának »fidelitati vestre firmiter edicimus, quatenus causam inter Georgium, Petrum, Michaelem et Ladizlaum de Chitnek ab vna parte, item Nicolaum filium Mako de Mellete coram vobis habitam nequaquam adiudicetis; sed ipsam ad Personale Iudicium Magistri Georgij Bubek differatis.« Erre a jelentés: »Excellentissime domine eorum Elizabeth Dei gracia illustri Regine Hungarie Magister Johannes filius Alexandri de Scarus Magistri Georgij Bubek Vicecomes et Iudices Nobilium Comitatus Gumuriensis stb.«, hogy »eandem causam non adiudicatam, quam annotatus Nicolaus filius Mako de Mellete vt actor contra predictos Georgium, (Petrum), Michaelem et Ladizlaum de Chitnek feria secunda proxima post festum Epiphaniarum Domini coram nobis habitam, ad Iudicium Vestre (Excellentio) Personale et Magistri Georgij Bubek Magistri Tauarnicorum presenciam duximus transmittendam eo modo; quod quodocunque eedem partes in presencia ipsius Magistri Bubek simul invicem comparere valerent, idem Magister Georgius iusticiam et iudicij exhibebit complementum. Datum in Gumur termino prenotato anno Domini M^o CCC^o LXX° octauo. (Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)

54. b. 1381. Datum in Dyosgeur feria secunda proxima ante festum Beati Galli confessoria. »Nos Lodouicus stb. quod fidelis noster dilectus discretus vir Magister Michael Canonicus Ecclesie Veteris Bude dispensator Curie nostre stb. possessiones et iura possessionaria condam Petri filij Benedicti de Zenthmarton de iuncta fluuium Zeyk Comitatus Castri Ferrei« stb. annak magszakadása folytán »a vobis sibi, item Petro, Martino, Paulo, Bartholomeo et Georgio filijs Stephani fratribus suis vterius perpetuo dari et conferri postulauit.« Az adomány »vniuersas possessiones et quoque iura possessionaria dicti condam Petri filij Benedicti vbilibet et in quibusuis Comitatus habitata ac quouis nominis vocabulo vocitata cum omnibus suis vtilitatibus et pertinentijs vniuersis« stb. foglalja magában. (Eredetie börhártyán, a belől vörös viaszba nyomott pecsét alatt: »Relacio Andree filij Jakch de Kusale«; a budai kir. kamarai levéltárban.)

57. b. 1381. Datum in Gyosgeur secundo die festi Beate Katherine virginis. Nos Lodouicus stb.; quod nos sicut ad supplicacionis instanciam Petri filij Georgij de Vereb, nunc in lecto egritudinis decumbentis, nobis porrecte; sic non minus intercessibili petitione venerabilis in Christo patris domini Pauli Episcopi Zagrabienensis pro eodem interueniente, nobilem puellam filiam eiusdem Petri vnicam Anna

vocatam, potissime ex eo, quia idem Petrus Litteratus ex voluntate Dei heredum orbatus esset solacio, et eandem duntaxat haberet filiam superstitem, in cunctis possessionibus paternis verum heredem et legitimum successorem duximus proficiendum, creandum et restituendum« stb. (Az egri káptalannak 1381. »in festo Beate Lucie virginis et martiris« kelt átíratából, a budai kir. kamarai levéltárban.)

69. b. 1383. Datum in Dyosgeur tercio die festi Beati Jacobi Apostoli. Elisabeth D. gr. Regina Hungarie, Polonie etc. Cum nos quandam possessionem Balasfalua vocatam in Comitatu Gwmuriensi existentem, que olym Petri dicti Baan nostri notorij infidelis fuisset manibusque nostris Reginalibus stb. deuolutam, Magistro Desew et Magnifico viro Johanni Vayudo Regni nostri Ruscie fratri suo stb. duxeramus conferendam stb. iktatási parancs. (Eredetie papiron a budai kir. kamarai levéltárban.)